

YIRMİ BİRİNCİ YÜZYILDA DENİZ GÜVENLİĞİ KAVRAMININ KOPENHAG
OKULU GÜVENLİKLEŞTİRME YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE ANALİZİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ

SAİT İRKÖRÜCÜ

GÜVENLİK ÇALIŞMALARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIM 2019

Bu tezin Yüksek Lisans derecesi için gereken tüm koşulları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Serdar SAYAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müdürü

Bu çalışmayı okuduğumu ve çalışmanın kapsam ve içerik olarak Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Güvenlik Çalışmaları'nda bir Yüksek Lisans tezi olabilecek yeterlilikte olduğuna kanaat getirdiğimi onaylıyorum.

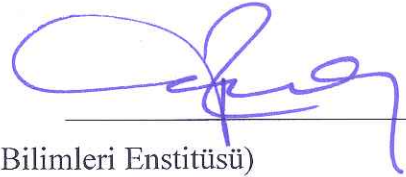
Tez Danışmanı

Prof. Dr. Haldun YALÇINKAYA
(TOBB ETÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler)

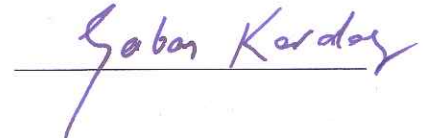

Tez Jürisi Üyeleri

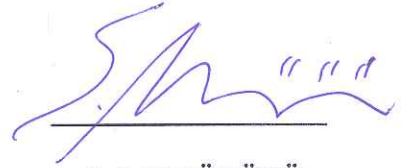
Doç. Dr. Cenker Korhan DEMİR
(Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü)

Doç. Dr. Şaban KARDAŞ
(TOBB ETÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler)

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Sait İRKÖRÜCÜ

ÖZ

YİRMİ BİRİNCİ YÜZYILDA DENİZ GÜVENLİĞİ KAVRAMININ KOPENHAG OKULU GÜVENLİKLEŞTİRME YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE ANALİZİ

IRKÖRÜCÜ, SAİT

Yüksek Lisans, Güvenlik Çalışmaları

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Haldun YALÇINKAYA

Bu çalışmada, Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Çalışmaları yazınında sıklıkla dile getirilen, ancak tanımı üzerinde henüz bir konsensüs bulunmayan “Deniz Güvenliği” kavramı, Kopenhag Okulu tarafından ortaya konulan “Güvenlikleştirme” yaklaşımı çerçevesinde analiz edilmektedir. Çalışmada “güvenlikleştirme kuramı kimler tarafından deniz güvenliğine nasıl uygulanmıştır?” araştırma sorusuna odaklanılmıştır. Bu kapsamda, ilk olarak; deniz güvenliği terimi ve tehdit algıları tanımlanmıştır. Ardından 1995 yılında Ole Weaver tarafından ortaya konulan “güvenlikleştirme” kavramı incelenmiş ve analiz için bir çerçeve belirlenmiştir. Son olarak ise güvenlikleştirme yaklaşımının deniz güvenliğine hangi güvenlikleştirici aktörler tarafından nasıl uygulandığı analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deniz Güvenliği, Güvenlikleştirme, Kopenhag Okulu, Deniz Güvenlik Stratejileri.

ABSTRACT

ANALYSIS OF MARITIME SECURITY CONCEPT IN 21th CENTURY WITHIN THE FRAMEWORK OF COPENHAGEN SCHOOL SECURITIZATION APPROACH

IRKÖRÜCÜ, SAİT

Master of Science, Security Studies

Supervisor: Prof. Haldun YALÇINKAYA

In this thesis, the concept of maritime security, which is frequently mentioned in the literature of international relations and security studies, but which does not yet have a consensus on its definition, is analyzed within the confines of the “securitization” approach put forward by the Copenhagen School. The study focuses on the research question “by whom and how securitization theory is applied to maritime security?” In this context, firstly; marine security term and threat perceptions are defined. Then the concept of securitization introduced by Ole Weaver in 1995 was examined and a framework for analysis was determined. Finally, how and by which securitization actors applied the securitization approach to maritime security was analyzed.

Keywords: Maritime Security, Securitization, Copenhagen School, Maritime Security Strategies.

TEŞEKKÜR

Bu tezi ortaya çıkarmamda emeği geçen herkese çok teŖekkür ederim. Ama özellikle, bu çok değerli eğitim ortamını ve hocaları bir araya getiren TOBB ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsüne, derslerinin aldığım ve bana çok Ŗey katan TOBB ETÜ hocalarımmın her birine, uzak mesafelerde olmamıza ragmen desteğini hiç esirgemeyen, sabırla bana yardımcı olmaya devam eden değerli Sosyal Bilimler Enstitüsü Sekreteri Senem Übudak Hanım'a, tecrübesiyle yoluma ışıık tutan değerli kardeŖim AyŖe İrkörücü Küçük'e ayrıca teŖekkür etmek istiyorum. Kıymetli Hocam Haldun Yalçınkaya'ya bana gösterdiği tahhamül ve sonsuz desteği için, babam Nihat İrkörücü'ye ise hayatım boyunca olduğu gibi tez sürecinde de arkamdaki dağ olduğu için Ŗükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

İNTİHAL SAYFASI.....	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
GRAFİK LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
BÖLÜM II: DENİZ GÜVENLİĞİ.....	9
2.1. Giriş.....	9
2.2. Deniz Güvenliği Tanımı Akademik Yazın Taraması.....	11
2.3. Avrupa Birliği Deniz Güvenlik Stratejisi.....	19
2.3.a. Giriş.....	19
2.3.b. Risk ve Tehditler.....	21
2.3.c. Amaçları.....	23
2.3.ç. Yöntemler.....	24
2.4. NATO İttifak Deniz Stratejisi.....	25
2.4.a. Giriş.....	25
2.4.b. Deniz Güvenliği.....	27
2.4.c. Görevler.....	28
2.5. ABD Deniz Güvenlik Stratejisi.....	30
2.5.a. Giriş.....	30

2.5.b. Deniz Güvenliği.....	31
2.6. Değerlendirme.....	34
BÖLÜM III: KOPENHAG OKULU VE GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİ.....	37
3.1. Kopenhag Okulu.....	37
3.2. Güvenlikleştirme Teorisi.....	39
3.3. Değerlendirme.....	55
BÖLÜM IV: DENİZ GÜVENLİĞİNİN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ.....	59
4.1. Giriş.....	59
4.2. Denizlerin Güvenlikleştirilmesi.....	61
4.3. Deniz Güvenliğinin İlişkilendirildiği Varoluşsal Tehditler ve Bu Tehditlerin Yönelildiği Referans Nesnelere.....	65
4.4. Aktör Analizi.....	72
4.4.a. 11 Eylül Saldırıları Sonrası Gelişen Süreç.....	73
4.4.b. Somali Açıklarında Korsanlık Faaliyetleri Sonrasındaki Süreç.....	78
4.5. Dinleyici Kitlelerinin Olağanüstü Tedbirleri Kabulü Sürecinin Analizi.....	82
4.6. Değerlendirme.....	88
BÖLÜM V: SONUÇ.....	93
KAYNAKÇA.....	101

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Deniz Güvenliği Tanımları	17
Tablo 4.1. Küresel Politikadaki Aktörler	73
Tablo 4.2. Terörizmden Kaynaklanan Ekonomik Bozulmalar	74
Tablo 4.3. BM'nin Afrika Korsanlığıyla İlgili Kararları.....	81

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Deniz Güvenliği Matrisi..... 17

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

AfB: Afrika Birliği.

AMS: İttifak Deniz Stratejisi

BMDHS: Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi

BMGK: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi

CFSP: Ortak Dış ve Güvenlik Politikası

CSI: Konteynr Güvenliği İnsiyatifi.

C-TPAT: Terörizme Karşı Gümrük-Ticaret İşbirliği

DMH: Deniz Muhafızı Harekatı

ESS: Avrupa Güvenlik Stratejisi

EUMSS: Avrupa Birliği Deniz Güvenliği Stratejisi

IMO: Uluslararası Denizcilik Örgütü

IMP: Entegre Denizcilik Politikası

ISPS: Uluslararası Gemi ve Liman Güvenliği

ISS: İç Güvenlik Stratejisi

KBRN: Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer

MCS: Deniz Emniyet Komitesi

MEB: Münhasır Ekonomik Bölge

MGK: Milli Güvenlik Kurulu

MSO: Deniz Güvenliği Harekatı

MTSA: Deniz Ulaştırma Güvenliği Kanunu

NATO: Kuzey Atlantik Paktı Teşkilatı

NSMS: Ulusal Deniz Güvenliği Stratejisi

NSPD: Ulusal Güvenlik Başkanlık Direktifi

OGSP: Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası.

SGK: Siyaset ve Güvenlik Komitesi

SLOC: Deniz Ulaştırma Yolları

SOLAS: Denizde Can Güvenliği Sözleşmesi.

UN: Bitleşmiş Milletler

WCO: Dünya Gümrük Teşkilatı

WFP: Dünya Gıda Programı

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 2.1. 1990-2018 Yılları Arasında Yayınlanan, "Deniz Güvenliği" Başlıklı,
Makale, Makale Bölümü, Kitap (basılı), Tez ve Köşe Yazıları Sayıları.....13

BÖLÜM I

GİRİŞ

2 Ağustos 1939'da Elbert Einstein tarafından dönemin ABD Başkanı Franklin Roosevelt'e yazılan mektupta, küçük bir bot tarafından taşınabilen bir bombanın¹, limanda patlatılmasıyla, bütün limanın havaya uçurulabileceği gibi, etrafında bulunan diğer yapılarında zarar göreceği, ancak daha kötüsünün ticaretin büyük bir sekteye uğrayabileceği belirtilmekteydi (Daly 2003)². Einstein'ın 80 yıl önce yapmış olduğu öngörü, günümüzün en büyük güvenlik endişelerinden biri olmaya devam etmektedir.

İnsanlık için önemli bir besin ve geçim kaynağı olan denizler, medeniyetlerin varoluşu ve ilerleyişine önemli bir destek olmuş aynı zamanda yayılmalarına, birbirleriyle iletişim sağlamalarına ve belirli dönemlerde de savaflara yol açmıştır. Sunduğu ulaşım imkanlarının yanında, binlerce yıl uygarlıklar arasında bilimsel ve kültürel etkileşime de olanak sağlamıştır. Diğer yandan toplumların refah, güvenlik, savaş ve uluslararası ilişkileri ile ilgili algısını biçimlendirmiştir.

Bugün dünya coğrafyası incelediğinde, yeryüzünün yaklaşık %70'inin denizlerle kaplı olduğunu, dünya nüfusunun yaklaşık %40'ının sahillerin 100 km yakınında yaşamakta olduğu görülmektedir (UN 2017). Ayrıca, Birleşmiş Milletler üyesi 196 devletin 150'si denize kıyısı olan devletlerdir (Rosenberg 2015). Günümüzde, dünya ticaretinin hacim olarak %80'i (UN 2019), değer (dolar bazında) olarak ise %90'ı (UN 2017) deniz yoluyla yapılmaktadır. Ayrıca dünya petrol

¹ Einstein; burada uranyum içerikli bir bombadan bahsetmektedir.

taşımacılığının da üçte biri (UN 2019) yine denizden yapılmaktadır. Sadece bu biler dahi insanlığın denizlere olan ihtiyacını ve bağımlılığını göstermektedir.

İnsanlığın tanıştığı ilk günden itibaren, ulaştırma alanında sunduğu kolaylıklar, canlı veya cansız kaynaklarla insanlığın hizmetinde yer alan denizlerin önemi, küreselleşmenin hızının arttığı yirmi birinci yüzyılda daha fazla değer görmüş ve dünya ekonomisinin büyümesiyle birlikte her geçen zaman hacminin de artmasıyla mal/malzeme hizmet akışı ile uluslararası ticaretin belkemiğini oluşturmuştur. Yoğun ticari trafik ve meydana getirdiği ekonomik ağlarla birlikte aktörler arasında var olan karşılıklı bağımlılığı arttırarak güvenlik kaygısını da kapsayan karmaşık bir ilişki ağına yol açmıştır.

“Güvenlik” kavramı halen günümüzde en fazla tartışılan konulardan biri olarak hem akademik yazında hem de uluslararası camiada varlığını korumaktadır. Uluslararası İlişkilerde ve Güvenlik Çalışmaları yazınında sıklıkla dile getirilen ancak tanımı üzerinde henüz bir konsensüs bulunmayan bir diğer kavram ise “deniz güvenliği-*maritime security*” kavramıdır. Özellikle 11 Eylül saldırıları ve Somali açıklarında ortaya çıkan korsanlık faaliyetleri ile birlikte son yıllarda popüleritesi artan bir kavram olan deniz güvenliğinin küresel yükselişi bilimsel bir ilgiyi de beraberinde getirmiştir.

İkinci Dünya Savaşı’ndan beri okyanuslarda ve denizlerde askeri gücü belirleyen ABD, deniz kuvvetlerinin yapılandırmasının, Avrupa (Atlantik) ve Asya (Pasifik)’teki dost ve partnerlerinin yeni risk ve tehditleri idrak etmelerine göre uyarlanmaktadır. İlaveten küresel deniz dengesi yeni güç odaklarının ortaya çıkmasıyla etkilenmiş böylece son çeyrek asırda ilerleyen güçler iddialı deniz kuvveti geliştirme programları uygulamıştır. Rusya, Hindistan, Çin ve Brezilya karasularının ötesine etki edebilecek gemi ve amfibi savaş olanağı geliştirmektedirler. Yeni güçler açısından artan

ekonomik sığıları ve ihtiyaçları için kritik deniz ulaştırma yollarının ve kritik altyapılarının korunması ve kontrol altına alınmasının önemi artmıştır (MGK 2012). Her ne kadar, deniz ticaretinin ve deniz ulaştırma hatlarının (SLOC-*Sea Lines of Communications*) güvenliği ve kontrol altında tutulmasının hayati bir öneme sahip olduğu Alfred Mahan'dan (1840-1914) beri süregelen bir söylem olsa dahi esasen deniz güvenliğine verilen önemin deniz ticaretinden kaynaklandığı görülmektedir. Dünya ticaretinin yüzde 90'ının deniz yoluyla gerçekleştiği göz önüne alındığında mal/malzeme/hizmet ve para akışının korunmasının getirdiği zorunluluk, günümüzde deniz güvenliğini uluslararası ortamın en önemli sorunlarından biri haline getirmektedir.

Deniz güvenliğinin, güvenikleştirme veya güvenlik konusu haline getirme ihtiyacı sadece deniz ticaretinin öneminden kaynaklanmamaktadır. Birçok sebebin yanında, yapılan tehdit analizleri, simülasyonlar ve istihbarat faaliyetleri göstermektedir ki, 11 Eylül saldırıları kadar veya ondan daha büyük/yıkıcı bir saldırının ancak deniz/denizden gelebileceği öngörülmektedir (Salleh 2006).

2005 yılında ABD'nin yayımladığı, “Deniz Güvenliği İçin Ulusal Strateji”, bu kapsamda bir ilk niteliğindedir. Daha sonra başta Birleşmiş Milletler (BM), NATO, Avrupa Birliği (AB), Afrika Birliği (AfB) ve birçok devlet kendi deniz güvenlik stratejilerini yayımlamıştır. Bahse konu stratejilerde, korsanlıktan, kitle imha silahlarının yayılmasına kadar geniş bir yelpazede kendileri için tehdit gördükleri hususları belirtmişler ve kendi görüşlerine göre deniz güvenliğini tanımlamışlardır. NATO, AB, AfB ve pek çok ülkenin deniz stratejileri ile deniz güvenlik stratejilerini yeniden gözden geçirmeleri, deniz güvenliği anlayışının artan önemi bağlamında görmek olasıdır.

Bu çalışmanın hareket noktasını deniz güvenliğinin güvenlikleştirilmesi oluşturmaktadır. Barry Buzan ve arkadaşlarının “güvenlikleştirme” teorisinin temel eseri olan “*Security: A New Framework for Analysis*” de belirttikleri gibi, güvenlikleştirmenin akademik olarak çözümlenmesi konunun alışılmıştan farklı olan önlemler gerektiren bir güvenlik problemi olup olmadığının incelenmesinin kapsamaz veya araştırılmasını gerektirmez. Güvenlikleştirmenin çözümlenmesi bahsi geçen konunun bir güvenlik problemi olarak düzenlenmesi ve böylece kurgulanan sürecin araştırılıp ortaya konulması ile ilgilidir (Buzan, Waever ve Wilde 1998). Araştırmacı güvenlik sorununun ne olduğu hakkında ortak düşüncenin nasıl inşa edildiğini (özneler arası olarak) ortaya koymaya çalışır. Bu kapsamda, çalışmada deniz güvenliğinin gerçek bir güvenlik problemi olup olmadığı değil, deniz güvenliğinin nasıl, ne için, kimler tarafından bir sorun olarak ortaya konulduğu, bunun öğelerinin neler olduğu ve sonuçları incelenecektir.

Bu çalışmanın araştırma sorusu, Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen güvenlikleştirme kuramının hangi aktörler tarafından, yirmi birinci yüzyılda deniz güvenliğine nasıl uygulandığıdır. Bir başka deyişle, günümüzde deniz güvenliğinin hangi aktörler tarafından nasıl güvenlikleştirildiğidir. Bu kapsamda test edilen hipotez “Yirmi birinci yüzyılda denizlerin güvenlikleştirilmesi Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen yaklaşıma uygun olarak yapılmıştır.” olmuştur.

Araştırma sorusu içindeki üç önemli bileşen, deniz güvenliği, güvenlikleştirme ve aktörlerin icra ettiği faaliyetlerdir. Bu çerçevede, ana soruyu cevaplayabilmek için öncelikle “deniz güvenliği” terimi tanımlanacaktır. Deniz güvenliğinden ne anlaşıldığı ortaya konulacak ve tehdit algıları belirlenecektir. Bu noktada uluslararası kuruluşların ve ülkelerin, resmî açıklamaları, deniz güvenliği stratejileri incelenecek, neyi/nasıl/ne için tehdit olarak algıladıkları belirlenecektir. Sadece bahse konu aktörlerin değil, aynı

zamanda “deniz güvenliğine” ilişkin akademik yazın taraması yapılacak, akademisyenlerin tanım ve tehdit algıları da incelenecektir.

Deniz güvenliğini bu şekilde tanımladıktan sonra ikinci önemli bileşen olan “güvenlikleştirme” teorisi ele alınacaktır. İlk olarak 1995 yılında Ole Weaver tarafından ortaya atılan “güvenlikleştirme” kavramı, daha sonra Kopenhag Okulunun güvenlik çalışmalarına esas olan bir teori haline gelmiştir. Güvenlikleştirme yaklaşımının temel prensipleri ve parametreleri ise 1998 yılında yayımlanan “*Security: A New Framework for Analysis*” adlı eser ile ortaya konulmuştur. Güvenlikleştirmeye ilişkin yazılan yerli/yabancı eserlerin büyük bir kısmı ya bahse konu esere atıf yapmakta veya konunun açıklanması amacıyla çevirisine yer vermektedir. Çalışmanın bu kısmında, Kopenhag Okulu ve okulun yazına diğer katkıları incelenecek, güvenlikleştirme yaklaşımının alt bileşenleri belirlenecektir. Özellikle söz edimine (*Speech Act*) verilen önem ile yaklaşımın bileşenleri formüle edilecektir. Dil edinim kuramının anlaşılması ve birleşenlerin formüle edilmesi, denizlerin güvenlikleştirilmesi sürecinin mercek altına alınmasında belirleyici faktör olacaktır.

Deniz güvenliği tanımı belirlenip, güvenlikleştirme teorisi açıklandıktan sonra, teorinin dikte ettiği gibi aktörlerin denizlerin güvenlikleştirilmesine ilişkin yaklaşımları araştırılacaktır. Bu maksatla öncelikle güvenlikleştirildiği iddia edilen sürecin aktörleri belirlenecek, aktörlerin konu hakkında yapmış oldukları söylem/açıklamalar, resmi evrakları, uygulamaları ve neyi/ne için tehdit olarak sundukları ortaya konulacaktır. Belirlenen bu faaliyetlerin güvenlikleştirme teorisinin alt unsurlarına uygun olup olmadığı araştırılacaktır. Güvenlikleştirme teorisinin denizlere uygulanması ancak bu sorulara verilecek yanıtlardan sonra ortaya çıkartılabilir.

Bu çalışmanın araştırma sorusunu yanıtlayabilmek ve bileşenlerini açıklayabilmek için veriler açık kaynaklardan toplanmıştır. Bu kapsamda, süreli akademik yayınlar, veri tabanları ve bilimsel kitapların yanında internet vasıtasıyla elde edilen resmi rapor ve belgelerden faydalanılmıştır. Mümkün olduğunca birincil ve ikincil kaynaklardan faydalanılmaya çalışılmıştır. Araştırma sorusu içindeki üç bileşen; deniz güvenliği, güvenlikleştirme ve aktörler tarafından icra edilen faaliyetler tez çalışmasının bölümlerini oluşturmasında belirleyici olmuştur.

Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde, öncelikle denizlerin öneminden bahsedilmiş ve deniz güvenliği kavramı incelenmiştir. Bu maksatla hem uluslararası kuruluşların hem devletlerin deniz güvenliğine bakış açıları, yaptıkları tanımlar ve tehdit algıları mercek altına alınarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Tüm bunların yanında Uluslararası İlişkiler yazını incelenmiş ve deniz güvenliğinin akademik bakış açısıyla ne anlama geldiği ortaya konulmuştur.

Araştırma sorusunu destekleyecek “güvenlikleştirme” teorisinin ne olduğu, hangi unsurları kapsadığı, söz ediminden nasıl yararlandığı gibi yardımcı sorulara yanıtların verildiği ikinci bölümde, öncelikle Kopenhag Okulu ve akademik yazına katkıları kısaca incelenmiş, söz edimi (*Speech Act*) ve güvenlikleştirmenin temel unsurları üzerinde durulmuştur. Buradaki amaç, deniz güvenliğine, güvenlikleştirme çerçevesinden bakabilmek için, teorinin detaylarını incelemek ve formüle etmeye çalışmaktır.

Araştırma sorusunun cevaplandığı bölüm olan üçüncü bölümde ise, hangi aktörler tarafından, denizlerin güvenlikleştirilmesi için ne gibi faaliyetlerin ortaya konulduğu incelenmiştir. Denizlerin güvenlik sorunu olarak gören ortak algının nasıl inşa edildiği ortaya konulmuş, kimin (aktör), hangi konuyu (tehdit), neden, kimin için (referans objesi), hangi şartlar altında ve hangi sonuçlarla güvenlikleştirildiğinin kesin olarak

anlaşılması hedeflenmiştir. Deniz güvenliği argümanının nasıl ve ne zaman hedef kitle üzerinde yeterli etki yaratarak hedef kitlenin normal durumda direnç gösterip razı gelmeyeceği olağanüstü önlemlerin alınmasını kabul etmelerini sağladığı incelenmiştir.

Sonuç olarak, güvenikleştirme incelenirken analizcinin amacı, konunun gerçekten bir güvenlik sorunu olup olmadığının ortaya çıkarılması değil, güvenikleştirmenin nasıl ve ne zaman ortaya çıktığının, bunun öğelerinin (güvenikleştirici, referans nesnesi, dinleyicilerin (hedef kitle) neler veya kimler olduğunun ayrıca sürecin sonuçlarının neler olduğunun anlaşılmasıdır. Bu kapsamda, yirmi birinci yüzyılda deniz güvenliğinin, belirlenen aktörler tarafından gerçekleştirilen, güvenikleştirme süreci mercek altına alınmıştır.

Çalışmanın sağlıklı yapılabilmesi maksadıyla bazı sınırlılıklar kabul edilmiştir. Çalışma kapsamında BMGK, NATO Atlantik Konseyi, AB Konseyi ve ABD Kongresi kararları ve bu kararların oylama durumu gibi elde bulunan, ulaşılabilir veriler baz alınmıştır. Oylamaya katılan kişi ve/veya kurumlar ile mülakat yapılmamıştır. Güvenikleştirme sürecinin unsurlarından biri olan “dinleyici kitle” olarak, kararların alınmasında oy hakkı olan topluluklar baz alınmıştır. Bu kapsamda lobi grupları, iş dünyası, düşünce kuruluşları gibi, oy hakkı olan kişileri potansiyel olarak etkileyebilecek grup/kişi/ kuruluşlar değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca yirmi birinci yüzyılda deniz güvenliğinin güvenikleştirilmesi süreci incelerken göz önüne alınan olaylar (11 Eylül saldırıları ve Somali açıklarında korsanlıkla mücadele faaliyetleri) farklı analiz seviyelerinde (ABD ve BM) farklı etkiler yaratmasına rağmen sürecin sonuçlarına odaklanılmıştır.

Çok tehditli bir ortamda, dünya ticaretinin büyük bir kısmının taşındığı, ekonomik ve sosyal anlamda hayati öneme haiz olan denizlerin, başta terör, korsanlık, yasa dışı

göç, narkotik, kile imha silahlarının yaygınlaşması...vb gibi küresel tehditlerden korunması ve güvenliğinin sağlanmasının gerekliliği başka bir tartışma konusu olabilir. Bunun da ötesinde bu çalışmada amaç, bu konunun nasıl güvenlikleştirildiğinin tespit edilmesidir. Bu nedenle başlangıçta belirlenen, “Yirmi birinci yüzyılda denizlerin güvenlikleştirilmesi Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen yaklaşıma uygun olarak yapılmıştır.” hipotezi bu doğrultuda test edilmiştir.

BÖLÜM II

DENİZ GÜVENLİĞİ

2.1. Giriş

Deniz Güvenliği, Uluslararası İlişkilerde özellikle de güvenlik çalışmalarında sıklıkla kullanılan ancak anlamı konusunda hemfikir olunamayan kavramlardan biridir. Deniz/denizcilik politikaları, okyanus yönetişimi³ ve uluslararası güvenlik alanında yer alan başlıca aktörler son on yılda, “deniz güvenliği”ni görevlerine, konseptlerine dahil etmeye ya da çalışmalarını bu tanım çerçevesinde yeniden düzenlemeye başlamışlardır (Bueger 2015).

Bunun en çarpıcı örnekleri, 2014 yılında Birleşik Krallık, Avrupa Birliği (AB) ve Afrika Birliği (AfB)’nin deniz güvenliği konusunda iddialı strateji geliştirmeleri olmuştur. Ayrıca, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO), deniz güvenliğini 2011 İttifak Denizcilik Stratejisi’nde en önemli hedeflerinden biri olarak belirlemiştir (NATO 2011). ABD’nin, 2005 yılında “Deniz Güvenliği için Ulusal Strateji” ile bahse konu gelişmelere öncülük ettiği görülmektedir. Ayrıca, 1986 yılında Uluslararası Denizcilik Örgütü’nün (IMO- *International Maritime Organization*) Deniz Emniyeti Komitesi (MSC- *Maritime Safety Committee*), Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun “gemilerde terör sorununu inceleme ve uygun tedbirler konusunda tavsiyelerde bulunma” talebini dikkate alarak, görev listesine deniz güvenliğini de dahil etmiştir (IMO t.y).

³ Okyanus yönetişimi, okyanus ortamını ve biyolojik çeşitliliğini korumak, kıyı ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını sağlamak için dünya okyanuslarına ilişkin politika, eylem ve faaliyetlerin entegre davranışdır. (UN 2016).

“Deniz güvenliği” kavramı, ilk kez 11 Eylül terör saldırılarından sonra deniz terörizminin yayılmasından kaynaklı olarak kamuoyunun dikkati çekilmiştir. Deniz terörizmi veya deniz terörizmi tehdidinin uzun bir süre gerçekleşmeyecek, sanal bir tehdit olarak kalacağı algısı ise (Murphy 2010) 2008 ve 2011 yılları arasında Somali kıyılarında korsanlığın artmasıyla yıkılmıştır (Bueger 2015). Uluslararası ticarete yönelik korsanlık tehlikesi, deniz güvenliğini küresel boyuta taşımış ve dünyanın politik gündeminde önemli bir konuma getirmiştir. Dahası, Kuzey Kutbu, Güney Çin Denizi veya Doğu Çin Denizi gibi bölgelerde devletler arası gerilimler, Hindistan ve Çin gibi ortaya çıkan güçlerin açık deniz donanmalarına yapılan önemli yatırımlar, okyanuslara da bir güvenlik alanı olarak ilgiyi arttırmıştır (To 2003, Ba 2011, Manicom 2011, Keil 2013, Ross 2009). Deniz Güvenliği, diğer uluslararası söylemler gibi, yeni zorluklara ve bunlarla başa çıkmak için yapılması gerekenlere dikkat çeken bir terimdir (Bueger 2015). Deniz güvenliği ile ilgili tartışmaların, genellikle denizcilik alanında geçerli olan “tehditlere” işaret ederek bu yeni zorluklara ve bu zorluklara karşı yapılması gerekenler üzerine yoğunlaştığı görölmektedir (Vrey 2010, 2013, Roach 2004, Klein 2011, Kraska ve Pedrozo 2013). Uluslararası İlişkiler yazını incelendiğinde, denizlerde devletler arası uyuşmazlıkları, deniz terörizmi, korsanlık, uyuşturucu kaçakçılığı, insan ve yasadışı mal ticareti, silahların yayılması, yasadışı balıkçılık, çevre suçları veya deniz kazaları ve felaketleri gibi tehditlere atıfta bulunulduğu görölmektedir. İleri sürülen argüman, deniz güvenliğinin bu tehditlerin yokluğu olarak tanımlanması gerektiğidir (Bueger 2015). Bu “tehditler listesi” ile deniz güvenliğini tanımlama yaklaşımı sorunları öncelik sırasına koymadığı, bu sorunların nasıl bağlantılı olduğu ile ilgili ipuçlarını veya bu tehditlerin nasıl ele alınabileceğinin ana hatlarını sunmadığı için haklı olarak eleştirilmiştir (Bueger 2015).

Bu bölümde, öncelikle deniz güvenliğine ilişkin akademik yazında yer alan tanımlar ve dolayısıyla bahse konu “tehditler listesi” incelenecek, sonrasında sırasıyla, AB, NATO ve ABD’nin deniz güvenlik stratejileri mercek altına alınacaktır.

2.2. Deniz Güvenliği Tanımı Akademik Yazın Taraması

Akademik yazında, “deniz güvenliği” konusuna ilişkin ilk yayın, günümüzden yaklaşık 160 yıl önce, 1860 yılında, emekli bir deniz subayı olan ABD’li yazar, JF Cooper⁴ tarafından kaleme alınan “*The Bravo: A Tale*” adlı edebi kitapta (roman) yer almıştır (scholar google 2019).

Yazar, o yıllarda, Venedik sahillerini anlatırken, sahilin yapısının ve deniz tabiatının, şehre doğal bir deniz güvenliği kazandırdığından bahsetmektedir (Cooper 1854). 1854 yılından günümüze “Deniz Güvenliği”nin algısı ve çehresi değişime uğramış, konuya ilişkin o günden bu yana toplam 37.700 adet çalışma yapılmıştır (scholar google 2019). Bahse konu çalışmalardan yalnızca 218 adedi 1914-1988 yılları arasında yapılmış olup (Germond 2015), geri kalan kısmı 1989 yılından günümüze kadar olan sürece ait çalışmalardır (scholar google 2019).

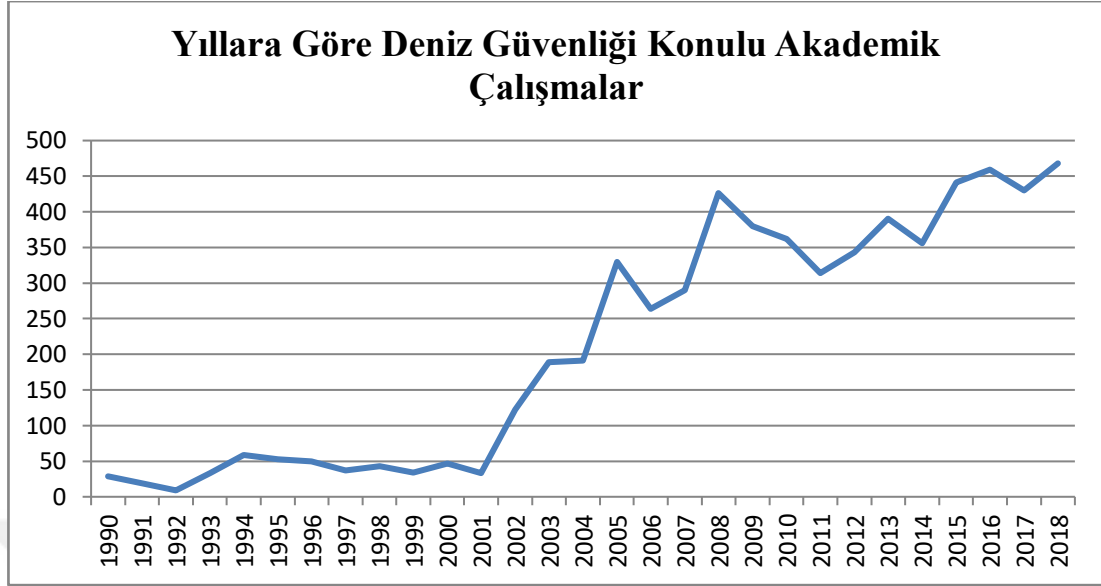
“Deniz güvenliği” olgusu son dönemlerde kullanılmaya başlanan oldukça yeni bir olgudur. Aslında Soğuk Savaş bitmeden evvel, oldukça ender kullanılan ve yaygın olarak süper güçlerin denizde ve deniz denetimi amacıyla karşılaştıklarını belirtmek için askeri bir denizcilik tasarımı olarak değerlendirilmekteydi (Basil 2015). Soğuk Savaş süresince ise jeopolitik değerlendirmeler (deniz sahalarında hakimiyet, karasularında ve deniz alanlarında denetim, deniz resminin ortaya çıkarılması gibi) açısından kullanılmıştır (Basil 2015). 1990’ların sonu, 2000 yıllarının başlangıcından

⁴ James Fenimore Cooper; (d. 15 Eylül 1789, Burlington, New Jersey, ABD) - (ö. 14 Eylül, 1851), ABD’nin ilk büyük yazarlarından. “*Leatherstocking Tales*” olarak da bilinen sınır macerası romanlarının yazarı (Britanica 2019).

beri ise deniz güvenliği, denizden gelebilecek veya denizde vuku bulabilecek kanun dışı hareketleri önlemek amacıyla icra edilen çabaları tanımlamak için kullanılmıştır. Terörizm ve korsanlık (bilhassa 2007'den sonra Somali Açıklarında'nda yükselen korsanlık faaliyetleriyle birlikte) hareketleri kamuoyunun ilgisini bahsedilen kavrama yöneltmiş ve deniz güvenliği bütün olarak bu hareketlerin engellenmesi olarak düşünölmüştür. Fakat, insan kaçakçılığı, yasal olmayan balıkçılık, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, düzensiz göç ve deniz kirliliği halen denizde yapılan kanun dışı ve güvenliği tehlikeli bir hale getiren önemli etmenler olarak varlıklarını devam ettirmeyi sürdürmektedir. Bu bağlamda, bugün, devletler ve Avrupa Birliği'nin örnek olarak verilebileceği uluslararası kuruluşlar, tüm özelliklerini dahil ederek ve daha kapsayıcı yaklaşımlar göstererek, deniz güvenliğinin tanımını bir adım daha ileri götürmektedirler. Günümüzde deniz güvenliği, çevresel ve ekonomik düşöncelerle daha bağlantılı halde tanımlanmaktadır (Basil 2015).

Önceki bölümünde de belirtildiği gibi, Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından günümüz deniz güvenliği tehditlerinin küresel yükselişi çok fazla alaka görmüştür. Deniz güvenliği yazımına ilişkin yayınlar binyılın başından bu yana büyük bir artış göstermiştir (Grafik 2.1).

Grafik 2.1.: 1990-2018 yılları arasında yayınlanan, "deniz güvenliği" başlıklı, makale, makale bölümü, kitap (basılı), tez ve köşe yazıları sayıları (scholar google 2019).

Deniz ulaştırma yollarını koruma çabaları, uluslararası deniz ticareti yolu ile ulusal çıkarların muhafazasına doğrudan destek sağladığı için, deniz güvenliği siyasi çevrelerde giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Rahman 2009). Yazında, deniz güvenliği konusunda, denizden gelebilecek terör saldırılarından, Kuzey Kutbu güzergahının potansiyel tehlikelerine (Conley ve Kraut 2010) kadar geniş bir yelpazede çok sayıda araştırma mevcuttur (Germond 2015).

Geleneksel deniz güvenliği kavramı, Soğuk Savaşın sona ermesinden bu yana gelişmektedir. Geleneksel deniz stratejisi kavramları Geoffrey Till'in belirttiği gibi "denizlerin düzeni- *good order at sea*" fikrine dayanmaktaydı (Bueger 2015). Son on yılda, deniz politikaları, okyanus yönetimi ve uluslararası güvenlik alanlarındaki başlıca aktörler, deniz güvenliğini çalışma alanlarına dahil etmeye başlamışlardır (Bueger 2015). İlave olarak, 11 Eylül saldırıları ve bunun sonucunda ortaya çıkan güvenliğe dair endişeler ile yeni gelişmeler, deniz taşımacılığı güvenliği rejiminin tekrar gözden geçirilmesine ve köklü değişiklikler yapılmasına neden olmuştur (Peterson ve Treat 2008). Yüzyılın başlarında (2008-2011) Somali kıyılarında ve Malacca Boğazı'nda korsanlığın yükselmesi, deniz güvenliğinin jeopolitik

boyutlarıyla da akademik tartışmalar yaratılmasına katkıda bulunmuştur (Germond 2015).

Deniz güvenliği, siyasi veya ideolojik durumlarına bağlı olarak farklı kişi ve kuruluşlar için farklı anlamlara gelebilmektedir. Bazı yazarlar “deniz güvenliği” teriminin kendisinin net bir şekilde tanımlanmadığını belirtmişlerdir (Bueger 2015; Feldt ve ark. 2013). Rahman buna ilave olarak deniz güvenliği boyutlarının “keyfi ve özel olmayan, birbiriyle ilişkili ve örtüşen bir yapıda olduklarını, aynı sorunun farklı yönlerini temsil ettiğini” belirtmektedir (Rahman 2009). Bahse konu durumun, deniz güvenliğinin kapsamlı bir şekilde nicel analizi konusunda şimdiye dek sınırlı çalışmaların yapılmasının önemli bir sebebi olabilir (Shoki ve Hironobu 2016).

Deniz güvenliği üzerine mevcut akademik yazın ve araştırmalar (Tablo 1.1), denizin özelliklerine, çeşitli kullanım alanlarına ve bu kullanımlara yönelik tehditlere odaklanma eğilimindedir (Cozens ve Mossop 2005). Bazı yazarlar, deniz güvenliği araştırmalarından bahsetmiş ve genellikle deniz alanındaki tehditlere atıfta bulunmuşlardır (Kraska ve Pedrozo 2013; Vreÿ 2010). Bueger ise, uluslararası aktörlerin çoğunluğunun deniz güvenliğini, kavramın içinde yer alan bir dizi tehdidi tanımlayarak belirttiğini açıklamıştır (Bueger 2015).

YAZAR/KURUM	DENİZ GÜVENLİĞİ TANIMI
<i>Uluslararası Deniz Güvenliği Merkezi</i> (Center for International Maritime Security 2012)	Bir ülkenin egemenliğine ve denizcilik çıkarlarına karşı denizden gelebilecek saldırı riskinden muaf olması.
Hussain, M. S. (Hussain 2011)	Mal sahiplerinin, operatörlerin ve gemilerin, liman tesislerinin, açık deniz teçhizatlarının veya diğer denizcilik kuruluşlarının, sabotaj, korsanlık, hırsızlık, terör faaliyetleri ve kanuna aykırı müdahalelere karşı koruma amaçlı kullanılan önlemler.

<i>ABD Deniz Güvenliği İçin Ulusal Stratejisi</i> (The United States Navy 2007)	Seyir serbestisinin istikrarını korumak, güvence altına almak ve geliştirmek için korsanlık, terörizm, silahların yayılması, uyuşturucu kaçakçılığı ve küresel yasadışı faaliyetler gibi tehditleri bertaraf etmek.
Rahman, C. (Rahman 2009)	Beş bakış açısı: denizin kendisinin güvenliği, okyanus yönetimi, deniz sınırlarının korunması, denizdeki askeri faaliyetler, deniz ulaştırma sisteminin güvenlik düzenlemesi.
<i>The Wise Pen Team</i> (Wise Pen Final Report 2010)	Deniz alanını, tehditlere ve uluslararası yasadışı eylemlere karşı korumak için önleyici ve sorumlu tedbirlerin kombinasyonu.
Bueger, C. (Bueger 2015)	Deniz güvenliğinin bir dizi tehdidin yokluğu olarak olumsuz tanımlanması.
Germond, B. (Germond 2015)	Deniz sahasının güvenliği veya deniz sahasının güvenliğini sağlamak için bir dizi politika, düzenleme, önlem ve harekât.
Klein, N. (Klein 2011)	Bir devletin toprak ve deniz alanlarının, altyapısının, ekonomisinin, çevresinin ve toplumunun denizde meydana gelen bazı zararlı eylemlerden korunması.
Steve Jones (Jones 2012)	Gemi sahipleri, yükleyicileri, armatörleri ve çalışanlarının deniz kaynaklı tehditlerden güvenli olması hali.
Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği (S.G.K.lığı 2017)	<i>“Deniz yetki alanları ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında güvenliğin sağlanması, bu bölgelerde ulusal çıkarların korunması, stratejik öneme sahip tesis, liman, gemi, şahıs ve organizasyonlara, patlayıcı ve tehlikeli yük taşıyan gemilere deniz yoluyla yapılabilecek toplumsal eylem ve terörist saldırıların önlenmesi ve engellenmesine yönelik olarak gerektiğinde zor ve silah kullanmak dâhil alınacak önlemler.”</i>

Tablo 2.1.Deniz Güvenliği Tanımları

Deniz güvenliği kavramı hakkındaki karışıklığa rağmen, deniz güvenliğinin tehdit veya risklerle ilgili olduğu konusunda genel bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Ancak, deniz güvensizliğinin durumunu açıkça ifade eden terim, yazarlara göre değişiklik göstermektedir. Bu konuda “tehdit” tanımı daha yaygın olarak kullanılsa dahi Uluslararası Deniz Güvenliği Merkezi’nin “risk” (Uluslararası Deniz Güvenliği Merkezi-*Center for International Maritime Security* 2012) tanımını tercih ettiği, ayrıca deniz güvenliği analizi maksadıyla “hassasiyet- *vulnerability*” teriminin de kullanıldığı görülmektedir (Frittelli 2005 ve Bakır 2007). Newsome, tehdit ile tehlike arasındaki farkı özdeş şeylerin farklı hali olarak tanımlar ve tehlikenin tehlide dönüşmediği sürece zarar vermeyeceğini belirtmektedir (2013).

Ayrıca, Rahman, Dalhousie Üniversitesi için yaptığı çalışmasında deniz güvenliğini, denizin üzerinde, altında ve içinde uluslararası sistemin istikrarlı olduğu bir süreç olarak tanımlamıştır (2009). Deniz güvenliği kavramları arasındaki farkın temel nedeni, yazarların bu tehditlerin alt kümesini seçme biçimi olduğu ileri sürülmektedir (Shoki ve Hironobu 2016).

Konuya daha sistematik bir şekilde yaklaşmak ve anlaşılabilirliğini artırmak maksadıyla, deniz güvenliği konusunda yayınlanan akademik yazılar içinde en çok dikkat çekenlerden biri olan ve aynı zamanda en fazla atıf alan (Google scholar 2019) Bueger⁵, 2015 yılında, deniz güvenliği ile deniz alanının yönetişimine yönelik diğer kavramlarla olan ilişkilerin tanımlanmasına odaklanan alternatif bir yaklaşım önermiştir (2015). Özellikle, deniz güvenliğinin, deniz gücü, deniz emniyeti, mavi ekonomi ve kıyı popülasyonlarının insan güvenliği olan dört kavramla ilişkisi hayati bir öneme sahiptir (Şekil-2.1). Bu dört kavram deniz güvenliğine entegre edilebilen ya da edilemeyen farklı deniz yönetişimi zorluklarına işaret eder. Deniz gücü, askeri

⁵ Alıntılanma sayısı: 2501.

gücün rolü ile savaşın denizcilik boyutu ve ulusal beka tehditleri ile ilgilidir. Deniz emniyeti, deniz taşımacılığının düzenlenmesi, liman güvenliği, personel emniyeti, arama kurtarma önlemleri ve aynı zamanda deniz ortamının korunması ile ilgilidir. Mavi ekonomi, kaynakların çıkarılmasından turizme kadar, deniz yoluyla sunulan ekonomik fırsatlarla ilgilidir. Son olarak, insan güvenliği, özellikle de gıda güvenliğine ve hükümetlerde marjinalleşme riskine sahip deniz kıyılarına bağlı kıyı topluluklarının yaşam koşullarını dikkate almaktadır (Buerger 2017).

Şekil 2.1. Deniz Güvenliği Matrisi (Buerger 2015)

Bueger'e göre, güvenlik aktörleri, bu ilişkileri nasıl kurdukları ve bu tehditleri nasıl konumlandıkları konusunda önemli ölçüde ayrılmaktadır (2015). Örneğin NATO'nun İttifak Denizcilik Stratejisi, sol alt köşeyi, bunların üst düzey görevler olduğunu savunarak deniz güvenliği konusundaki anlayışından hariç tutmakta, öncelikle mavi ekonomi ve insan güvenliği ile ilgili konulara odaklanmaktadır. AB'nin Afrika Bütünleşik Denizcilik Stratejisi (2014) ise NATO'nun görüşünün aksine mavi ekonomi üzerine yoğunlaşmakta ve deniz güvenliği tehditlerinin temelde ekonomik gelişimi engelledikleri için mavi ekonomi ile alakalı olduğunu savunmaktadır. AfB,

devletler arası ihtilaf veya rekabetle ilgili geleneksel düşünceleri stratejisinin dışında tutmaktadır. AB ve Birleşik Krallık gibi diğer stratejilerin ise bahse konu dört kavramla da güçlü ilişkiler kurdukları ve sorunların kapsamlı bir yaklaşım ile çözülebileceğini değerlendirdiği görülmektedir (Buerger 2015).

Son olarak, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, “deniz güvenliği” kavramının konsensüs sağlanmış bir tanımı olmadığını ve anlamını belirlemek yerine, hangi faaliyetlerin deniz güvenliğine yönelik bir tehdit oluşturduğunun belirlenmesinin daha iyi olacağını belirtmiştir (BM 2008). 2008 yılında BM Genel Sekreteri tarafından yayımlanan “*Oceans and the Law of the Sea*” raporunda deniz güvenliğine ilişkin olarak toplam yedi tehdit tanımlanmıştır. Bunlar;

“- *Korsanlık ve denizde silahlı soygun, (genel olarak deniz çalışanlarını, ticari akışı ve seyir güvenliğini tehdit etmektedir.)*

- *Gemilere, tesislere, platformlara ve kritik altyapılara yönelik terörist faaliyetler, (büyük çaplı ekonomik etkisi olabilecek saldırıları da kapsamaktadır.)*

- *Silah kaçakçılığı ve kitle imha silahlarının (KİS) yayılımı, (denizden yapılan silah/KİS ticaretin önlenmesi ve takip edilmesini kapsamaktadır.)*

- *Uyuşturucu kaçakçılığı, (yaklaşık olarak dünya uyuşturucu ticaretinin %70’inde deniz yolunun kullanıldığı belirtilmektedir.)*

- *Kaçakçılık ve insan kaçakçılığı, (deniz vasıtalarının uygun olmayan kullanımı, insanlık dışı şartlar, vasıtaların kaçakçılar tarafından terk edilmesi, göçmenlerin karşı karşıya oldukları riskler ve arama-kurtarma çalışmalarını da kapsamaktadır.)*

- *Yasal olmayan avcılık faaliyetleri, (gıda güvenliği kapsamında, uluslararası barışa ve güvenliğe karşı büyük bir tehdit oluşturduğu değerlendirilmiştir.)*

- *Deniz kirliliği, (özellikle kıyıdaş ülkelerin biri tarafından gerçekleştirilen ve diğer ülkeler tarafından uygun görülmeyen faaliyetler sebebiyle ortaya çıkan kirliliğe öncelik verilmesi gerektiği belirtilmektedir.) olarak tanımlanmaktadır” (BM 2008).*

Deniz güvenliğine ilişkin akademik alan yazın ve BM'nin konuya bakışı incelendiğinde, konuyu hayati önemi herkes tarafından belirtilmiş olsa da kavramın tam tanımı konusunda mutabakat sağlanmadığı görülmektedir. Ancak kavramın tanımı/anlamı konusunda yaşanan belirsizlik, kavrama ilişkin tehdit algısında yaşanmamaktadır. Özellikle deniz ulaştırma yollarının/seyir serbestisinin korunması ve denizde/denizden terör tehlikesi genel olarak kabul edilmiş hassasiyetlerdir. Bu tehditler/risklere karşı alınacak tedbirler konusunda değişik yaklaşımlar ortaya konulmasına karşın deniz güvenliğini sağlamak maksadıyla mevcut kanunlar, Birleşmiş Milletler kararları ve iş birliği içerisinde hareket edilmesi konusunda fikir birliği mevcuttur. Müteakip bölümlerde AB, NATO ve ABD'nin deniz güvenlik stratejilerinden faydalanılarak, konuya bakışları incelenecektir.

2.3. Avrupa Birliği Deniz Güvenlik Stratejisi

2.3.a. Giriş

Ortak Güvenlik ve Savunma Politikasına (OGSP) denizci bakış açısı verilmesi ve AB'nin küresel ölçekte deniz güvenliği ortamında müessiriyetinin artırılması maksadıyla, Brüksel'de, 19-20 Aralık 2013 tarihleri arasında icra edilen AB Zirvesinde, 2014 yılını haziran ayına kadar AB Deniz Güvenliği Stratejisi oluşturulması kararlaştırılmıştır (Akpınar 2012).

Avrupa Konseyi tarafından Haziran 2014'te kabul edilen küresel deniz alanı için Avrupa Birliği Deniz Güvenliği Stratejisi (EUMSS), AB'nin deniz alanında ortaya

ıkan sorunları tanımlama ve bu sorunlar ile mücadele etmek maksadıyla hazırlanmış olan bir AB planıdır (European Commission 2019).

Strateji, AB içindeki bölgesel ve ulusal düzeyde daha yakın iş birliğine dayanmaktadır. Farkındalığı ve operasyonların verimliliğini arttırmayı amaçlamaktadır. Avrupa Birliği Deniz Güvenliği Stratejisi, Birliğin deniz güvenliğinin hem iç hem de dış yönlerini kapsamaktadır. Avrupa Birliği Deniz Güvenlik Stratejisi; Avrupa Güvenlik Stratejisi (ESS), Entegre Denizcilik Politikası (IMP), İç Güvenlik Stratejisine (ISS) ve AB politikalarına dayalı olarak istikrarlı ve güvenli bir küresel denizcilik alanı yaratmaktır.

AB'nin denizlerde maruz kalabileceği risk ve tehditler kapsamında deniz yetki alanları anlaşmazlıkları (territorial maritime dispute), deniz haydutluğu, gemi ve limanlara yönelik terörizm gibi hususlara değinilmektedir. Stratejinin maksadının anlatıldığı bölümde ise bilhassa Akdeniz'de Münhasır Ekonomik Bölgelerin sınırlandırılmamış olmasının ek olarak tehdit unsuru oluşturduğu mevzubahistir. Metnin diğer bölümlerinde, bahse konu olan stratejinin beş farklı alana odaklanması gerektiğine dikkat çekilir. Bahsedilen alanlar ise yetenek geliştirilmesi ve kapasite oluşturulması, risk yönetimi, karşılaşılabilecek veya mevcut krizlere cevap verme, dış ilişkiler, keşif ve resim aktarımı, deniz güvenliğine ilişkin araştırma, inavasyon ve eğitim etkinlikleridir (European Union 2014).

Avrupa Birliği Deniz Güvenlik Stratejisine göre, deniz, Avrupa Birliği ve vatandaşları için değerli bir büyüme ve refah kaynağıdır. Avrupa Birliği'nin ekonomik gelişimi, serbest ticareti ve ulaşımı, enerji güvenliği ve turizmi, açık, korunan, güvenli denizlere ve okyanuslara dayandığı belirtilmektedir (European Union 2014).

AB'nin hem dış hem de iç ticaretinin büyük kısmı deniz yoluyla yapılmaktadır. AB, dünyanın en büyük üçüncü ithalatçı ve beşinci küresel balıkçılık ve su ürünleri üreticisidir. Birliğin dış sınırlarının %70'inden fazlası denizlerle çevrilidir. Her yıl yüz milyonlarca yolcu limanlarından geçmektedir. Avrupa'nın enerji güvenliği büyük ölçüde deniz taşımacılığına ve altyapılarına bağlıdır (European Union 2014).

AB üye devletlerinin denizcilik altyapısının (ticaret filoları, limanlar, tersaneler.vb.) istikrarlı büyümesi, iyi işleyen bir enerji piyasasına ve arz güvenliğine bağlıdır. Bu da dolayısıyla Avrupa vatandaşlarının ve bir bütün olarak Avrupa ekonomisinin refahına katkıda bulunmaktadır. AB ve üye devletleri küresel deniz alanı genelinde stratejik çıkarlara sahiptir. Bu nedenle, deniz ve deniz sınırı yönetimi ile bağlantılı güvenlik risklerinin belirlenmesi ve bunlara karşı tedbir alması bir zorunluluktur (European Union 2014). Stratejide denizler sadece güvenliği sağlanması gereken ulaştırma hatları olarak değil aynı zamanda birlik için bir "hayat kaynağı" olarak görülmektedir.

AB Deniz güvenlik stratejisinde deniz güvenliğini, "uluslararası hukukun ve ulusal hukukun uygulandığı, seyir serbestisinin güvence altına alındığı, vatandaşlar, altyapı, ulaştırma, çevre ve deniz kaynaklarının korunduğu, deniz alanının bir durumu" olarak belirtilmektedir (European Union 2014).

2.3.b. Risk ve Tehditler

AB Deniz Güvenliği Stratejisinde, tanımdan sonra, deniz güvenliğine yönelik tehditler ve riskler tanımlanmıştır. Stratejiye göre bunlar;

a) Üye Devletlerin deniz yetki alanları üzerindeki haklarına ve yargı bölgelerine yönelik tehditler veya güç kullanımı,

b) Deniz uyuşmazlıkları ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere dış saldırganlık eylemlerinden kaynaklı Avrupa vatandaşlarının güvenliğine ve denizdeki ekonomik çıkarlara yönelik tehditler,

c) Deniz korsanlığı ve denizde silahlı soygun, insan kaçakçılığı, göçmen kaçakçılığı, yasadışı göçü kolaylaştıran organize suç örgütleri, silah kaçakçılığı ve uyuşturucu kaçakçılığı, mal kaçakçılığını da içeren sınır ötesi ve organize suçlar,

ç) Denizde ve limanlarda gemilere, kargoya, mürettebat ve yolculara, liman ve liman tesislerine, siber saldırılar da dâhil olmak üzere kritik deniz ve enerji altyapısına karşı terörizm ve diğer kasıtlı yasadışı eylemler,

d) Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer (KBRN) tehditler de dâhil olmak üzere, kitle imha silahlarının yayılması,

e) Denize ve boğazlara erişimin engellenmesi ve deniz ulaştırma yollarının kapanması gibi seyir serbestisine yönelik tehditler,

f) İzinsiz olarak doğal kaynakların ve deniz kaynaklarının sömürülmesi, biyolojik çeşitliliğe yönelik tehditler, kanun dışı balık avcılığı, yasadışı veya kazara boşalma nedeniyle çevresel bozulma, kimyasal, biyolojik ve nükleer kirlilik, özellikle denizden atılan kimyasal mühimmat ve patlamamış mühimmat dahil çevresel riskler,

g) Doğal veya insan kaynaklı felaketlerin, iklim değişikliğinin deniz taşımacılığı sistemi ve özellikle deniz altyapısı üzerindeki potansiyel güvenlik etkisi,

h) Yasadışı ve düzenlenmemiş arkeolojik araştırmalar ve arkeolojik nesnelerin yağmalanmasıdır (European Union 2014).

2.3.c. Amaçları

AB Deniz Güvenlik Stratejisinde, stratejinin amaçları şu şekilde tanımlanmaktadır;

a) Birliğin, deniz güvenliğinin hem iç hem de dış yönlerini bir araya getirmek ve deniz güvenliği tehditlerini bertaraf etmek ve birliğin deniz hak ve menfaatlerini korumak maksadıyla geniş bir yaklaşımı teşvik etmek,

b) Denizde, egemenlik altındaki sularda, üye devletlerin ve açık denizlerdeki egemen hakların ve yetki alanlarının kurallara dayalı olarak iyi yönetmek,

c) İlgili tüm aktörlerin proje ve faaliyetlerinin Avrupa, bölgesel ve ulusal düzeyde daha iyi ve kalıcı bir koordinasyonunu sağlamak ve uygulanabilir olduğunda ilgili AB makro-bölgesel stratejilerini en iyi şekilde hayata geçirmek,

ç) Üye Devletlerin uluslararası seviyede rekabetçiliğini teşvik etmek,

d) AB'nin büyüme stratejisinde (Avrupa 2020'de) belirtilen denizlerde büyüme ve ekonomik potansiyelini arttırmak,

e) Denizdeki güvenliğe katkıda bulunmak ve Birliğin deniz dış sınırlarını güvenceye almak,

f) Her deniz havzasında, her bir bölgenin özelliklerine uygun şekilde, AB'nin dış sınırlarındaki bölgesel güvenliği sağlamak,

g) Bölgesel düzeyde, bölgesel ve uluslararası ortaklar ve kuruluşlarla işbirliği dahil olmak üzere, Üye Devletler ile ve bunlar arasında daha fazla sinerjinin gelişmesini teşvik etmek,

ğ) Üye Devletler arasında dayanışmayı arttırmak ve deniz güvenliği tehditleri ile mücadelede karşılıklı destek sağlamak,

h) Kapsamlı bir yaklaşımı izleyerek, sadece bilgi ihtiyacını değil aynı zamanda paylaşma ihtiyacını da göz önünde bulundurarak, ortak durumsal farkındalığı ve bilgiyi, operasyonel kavramları ve deneyim paylaşımını teşvik etmek,

ı) AB'nin küresel bir aktör ve güvenlik sağlayıcısı olarak rolünü arttırmak, çatışmayı önleme, krize müdahale ve yönetimi alanındaki sorumluluklarını yerine getirmek,

i) Denizdeki ilgili alanlarında kapsamlı ve uzun bir süre boyunca istikrar ve barışı sağlamaktır (European Union 2014).

Denizler AB ve vatandaşları için hayati bir öneme sahiptir. Bu önem deniz güvenlik stratejisine de yansıtılmış, detaylı ve uygulanabilir bir strateji ortaya konulmuştur. AB'nin, deniz güvenliğine yönelik risk algısı, doğal afetlerden terörizme, seyir serbestisinden deniz hak ve menfaatlerine kadar uzanmaktadır. Yalnızca deniz güvenliğini değil, deniz emniyetini de kapsayan, hatta BMDHS'de yer alan deniz yetki alanlarının korunmasına kadar uzanan geniş bir yelpazeden bahsedilmektedir. AB sadece dış etkenlerden kaynaklanabilecek risklerden değil, aynı zamanda afet/olaylardan doğabilecek riskleri de tehdit olarak algılamaktadır.

2.3.ç. Yöntemler

AB Deniz Güvenlik Stratejisinde, yukarıda bahsedilen amaçlara ulaşmak için belirlenen yöntemler;

a) Uluslararası kuruluşlar, bölgesel kuruluşlar ve üçüncü ülkelerdeki deniz güvenliği konularında eşgüdümlü bir yaklaşım için çalışmak,

b) AB'nin küresel denizcilik alanındaki görünürlüğüne arttırılması,

c) Tüm AB sivil ve askeri araçlar ve politikalar arasındaki uyumu güçlendirmek,

ç) AB'nin kapsamlı yaklaşımına uygun olarak, ilgili tüm AB aktörleriyle yakın işbirliği içinde, gelecekteki deniz güvenliği durumları için hazırlıkları güçlendirmek ve deniz güvenliğinin Ortak Dış ve Güvenlik Politikasını (CFSP) yaygınlaştırılmak olarak belirlenmiştir (European Union 2014).

Stratejide belirtilen amaçlar ve bu amaçlara ulaşmak için uygulanacak yöntemler incelendiğinde, kapsayıcı bir anlayışla, belirlenen tehditleri bertaraf etmek maksadıyla, iş birliği ve karşılıklı çalışabilirliği öne çıkartan tüm paydaşları kapsayıcı bir yaklaşım sergilediği görülmektedir.

2.4. NATO İttifak Deniz Stratejisi

2.4.a. Giriş

NATO Deniz Stratejisi (AMS: *Alliance Maritime Strategy*), 2010 yılında yayınlanan NATO Stratejik konseptiyle paralel, 18 Mart 2011 yılında yayınlanan ve donanmanın NATO'nun amaçlarına yapacağı katkının boyutlarının çizmeyi amaçlamıştır. NATO İttifak Deniz Stratejisi ile deniz unsurlarına verilen görevler; caydırıcılık ve kolektif savunma, güvenlikte iş birliği, kriz yönetimi ve deniz güvenliğidir. Caydırıcılık ve kolektif savunma, kriz yönetimi ve güvenlikte iş birliği konuları aynı zamanda NATO stratejik konseptinde bulunan görevlerdir (NATO 2011). AMS bahse konu görevlere ilave olarak deniz güvenliği görevini de dahil etmiştir. Deniz güvenliğine ilişkin vazifeler 2011 yılında onaylanan Deniz Güvenlik Harekatları (*Maritime Security Operations*) dokümanı ile belirlenmiştir (NATO 2011).

21. yüzyılın gelişen uluslararası arenasını, devletler, uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki yeni bağımlılık düzeyleri, artan küresel ticaretin karmaşıklığını ve hem devlet hem de devlet dışı aktörler tarafından yaratılabilecek potansiyel tehditler hakkında bir fikir vermektedir (NATO 2011).

NATO Deniz Stratejisi, ittifakın 21. yüzyılın çeşitli güvenlik zorluklarını aşması için ihtiyaç duyduğu etkili ve esnek deniz kuvvetlerine sahip olmaya devam etmesini sağlamayı amaçlamaktadır (NATO 2011).

Yüksek performanslı uçaklar, denizaltılar ve hassas güdümlü mühimmatlar gibi gelişmiş silahların hızla yayılmasıyla birlikte, İttifak geleneksel olarak hâkim olduğu görev alanlarında hiç karşılaşmadığı zorluklarla karşılaşması beklenmektedir.

Ortaya çıkan bu stratejik durum, donanmaların NATO'nun önümüzdeki on yıldaki hedeflerini desteklemedeki katkısının önemli bir şekilde yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Stratejik konsept kapsamında ittifak ortak operasyonları destekler ve deniz ağırlıklı görevlere liderlik ederken, uygun kaynaklara sahip, yetenekli bir deniz kuvvetleri, İttifak'ın toplu çıkarlarını savunma konusunda kritik rol oynamaktadır. NATO Deniz Stratejisine göre, müşterek güvenlik kapsamında, deniz ortamı aynı zamanda ilişkilerin güçlendirilmesine de katkı sağlamaktadır (NATO 2011).

NATO Deniz Stratejisi, NATO'nun Stratejik Konsepti ile tam bir tutarlılık içinde, deniz gücünün günümüzde ve gelecekte İttifak'ın deniz ortamında karşı karşıya kalacağı kritik zorlukların, NATO kuvvetlerinin gerçekleştirmesi gereken yeni görevlerin (ki bunlar İttifakın savunma ve güvenliğine katkıda bulunmak ve değerlerini yükseltmek) üstesinden gelmesini sağlayacağı belirtilmektedir (NATO 2011).

Bu çerçevede, strateji tarafından, deniz ortamında ön görülen görevler; Caydırıcılık ve toplu savunma, kriz yönetimi, müşterek güvenlik ve deniz güvenliği olarak belirtilmektedir (NATO 2011).

2.4.b. Deniz Güvenliği

NATO Deniz Stratejisinde, deniz ortamını, ticaret yolları, düğüm noktaları, limanları, boru hatları, petrol ve doğal gaz platformları ve okyanus-ötesi telekomünikasyon kabloları gibi diğer altyapıları içeren bir ortam olarak betimlenmektedir (NATO 2011).

Küresel ticaretin, kesintisiz, güvenli ve düşük maliyetli uluslararası deniz taşımacılığı ve dağıtım ağlarına dayandığı belirtilmektedir. Kısa kesintilerin bile uluslararası ticareti ve müttefiklerin ekonomilerini ciddi şekilde etkileyebileceği, seyir serbestisinin, deniz ticaret yollarının, kritik altyapının, enerji akışının, deniz kaynaklarının ve çevre güvenliğinin korunmasının, müttefiklerin güvenlik çıkarları açısından önem arz ettiği açıklanmaktadır (NATO 2011).

Aynı zamanda, okyanuslar ve denizler, kitle imha silahlarının ve ilgili malzemelerin taşınması ve dağıtılması dahil, uluslararası suç ve terörist faaliyetler için giderek daha erişilebilir bir ortam yaratmaktadır. Korsanlık, insan kaçakçılığı, silah ve narkotik kaçakçılığı dahil olmak üzere diğer cezai faaliyetler artış göstermektedir (NATO 2011).

Strateji, deniz ortamında ön görülen görevler; caydırıcılık ve toplu savunma, kriz yönetimi, müşterek güvenlik ve deniz güvenliği olarak belirtilen strateji tarafından ön görülen görevlerin her birine verilen göreceli ağırlık, şartlara ve mevcut kaynaklara bağlı olacaktır (NATO 2011).

NATO, Kapsamlı Yaklaşım Eylem Planında, denizcilik alanındaki uluslararası ve bölgesel kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve kolluk kuvvetleri dahil, günümüz dünyasında hiçbir kuruluşun güvenlik ve savunma hedeflerine tek başına ulaşamayacağını kabul ederek, deniz güvenliği alanında faaliyet gösteren tüm

kurum/kuruluşlarla daha esnek bir şekilde etkileşime girme zorunluluğunda olduğunu kabul etmektedir (NATO 2011).

Bu ihtiyaçları desteklemek için NATO kuvvetleri mümkün olduğu kadar çevik, esnek, çok yönlü, iyi eğitilmiş ve donanımlı olmalı, stratejik mesafelerde hızla konuşlandırılabilir olmalı, ilgili askeri ve sivil muhataplarıyla tam olarak birlikte çalışabilmelidir. Tüm bu faaliyetler boyunca NATO'nun tüm faaliyetleri, geçerli antlaşmalar ve kanunlar ile ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları dahil, uluslararası hukuka uygun olarak yürütülmelidir (NATO 2011).

2.4.c. Görevler

NATO'nun deniz stratejisinde belirtilen görevlerinden, deniz güvenliğine ilişkin olanları incelendiğinde,

- Deniz iletişim hatlarının kontrolü yoluyla etkin kuvvetlerin konuşlandırılması, idamesi ve desteklenmesi, etkin mayın önlemleri almak,
- NATO kuvvetlerinin farklı keşif araçları ve yüksek hassasiyetli varlıkları yoluyla insanların hareket özgürlüğüne sahip olmalarını sağlamak,
- Deniz ortamında ortaya çıkan güvenlik tehditlerini ele alma konusundaki geniş çabaların bir parçası olarak, NATO deniz kuvvetlerinin görevi, benzersiz yetenekleri ve rutin açık deniz faaliyetleri göz önüne alındığında, güvenli ve emniyetli bir deniz ortamının korunmasına katkıda bulunmaktır (NATO 2011).

Mevcut ulusal ve uluslararası mevzuat, müttefiklerin çeşitli deniz güvenliği operasyonlarını yapmalarına izin vermek için yeterlidir, bununla birlikte deniz güvenliği ulusal otoriteler ve uygulamalar arasında karşılıklı farkındalığı ve mümkünse operasyonel uyumu arttırmak ve ortaklarla iş birliği yapmak için uygun bir alan olabileceği değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda, NATO'nun uluslararası hukuka uygun olarak icra ettiği deniz hareketlerinin deniz güvenliğine katkısı:

- NATO'nun sorumluluk sahasında icra ettiği faaliyetleri ve intikalleri esnasında ve bunların bir parçası olarak, kolluk kuvvetlerini desteklemek amacıyla izleme, devriye ve bilgi paylaşımı, deniz güvenliği görevlerinin Kuzey Atlantik Antlaşması alanının içinde veya ötesinde NAC onaylı bir operasyon çerçevesinde yürütmek, gözetim ve devriye görevleri ötesinde ilave deniz güvenliği görevlerini yürütmek, NATO'nun deniz kuvvetlerinin, kolluk kuvvetlerinin desteklenmesi ve kitle imha silahlarının taşınması ve konuşlandırılmasının önlenmesi de dahil olmak üzere, geniş çapta deniz güvenliği hareketlerini üstlenebilme yeteneğini sürdürebilmek,

- Seyir serbestisinin korunmasını desteklemeye hazır olmak,

- İttifak'ın deniz kuvvetlerinin, Lizbon Zirvesi'nde alınan kararlara uygun olarak, kritik enerji altyapısının ve deniz iletişim hatlarının korunmasını da içeren enerji güvenliğine katkıda bulunmak üzere hazırlanmasını sağlamaktır (NATO 2011).

NATO'nun deniz güvenlik stratejisi incelendiğinde, ittifakın ruhuna uygun olarak birlikte çalışabilirliği ve iş birliğini ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Seyir serbestisinin sağlanması, enerji güvenliği, kitle imha silahlarının yayılmasının ve terörist faaliyetlerin deniz ortamında da engellenmesinin öncelikli amaçlar olarak belirlendiği görülmektedir. Her ne kadar, askeri maksatlarla kurulan bir ittifak olsa da NATO'nun deniz ticaret yollarının korunması üzerine yoğunlaştığı veya stratejiyle bunu amaçlandığı görülmektedir.

2.5. ABD Deniz Güvenlik Stratejisi (Deniz Güvenliği için Ulusal Strateji)

2.5.a. Giriş

ABD tarafından, 21 Aralık 2004 tarihinde yayınlanan Ulusal Güvenlik Başkanlık Direktifine (NSPD- *National Security Presidential Directive-41*) istinaden hazırlanan ve yayımlanan “Deniz Güvenliği için Ulusal Strateji - The National Strategy for Maritime Security” dokümanı, ABD’nin deniz güvenliğine bakışını, tehdit algısını ve bu tehditlere karşı alınması gereken önlemleri kapsamı nedeniyle, konuya ilişkin en önemli yapı taşlarından biridir.

Strateji, aynı zamanda deniz güvenliği stratejisi konusunda bir yol gösterici, konuya ilişkin dünyada yayınlanan ilk kapsamlı ulusal stratejidir. Belgenin yayımlanmasını müteakip başta AB ve NATO olmak üzere birçok ülke ve kuruluş benzer deniz güvenlik stratejilerini yayımlamıştır.

Strateji, ABD’nin ulusal ve ekonomik güvenliğini, okyanusların güvenli kullanımına bağlamaktadır. 11 Eylül saldırıları sonrasında, terörizmle mücadele kapsamında Federal Hükümetin, tüm stratejileri gözden geçirilmesi kararına istinaden, başkanlık emri ile yürürlüğe girmiştir (ABD 2004).

Deniz güvenliğinin ancak özel sektör ve kamu kurumlarının beraber çalışması ile sağlanabileceği belirtilen strateji dokümanında, stratejiyi desteklemek maksadıyla çok kapsamlı sekiz planın yapılması ve uygulamaya konulması öngörülmüştür. Stratejide belirtilen bahse konu destek planları (ABD 2005);

- Alan Farkındalığına Ulaşmak İçin Ulusal Plan,
- Küresel Deniz İstihbaratı Entegrasyon Planı,
- Deniz Harekât Tehdit Müdahale Planı,

- Uluslararası Sosyal Yardım ve Koordinasyon Stratejisi,
- Deniz Altyapısı Kurtarma Planı,
- Deniz Ulaştırma Sistemi Güvenlik Planı,
- Deniz Ticareti Güvenlik Planı ve
- Yurtiçi Sosyal Yardım Planını kapsamaktadır.

Ulusal deniz güvenliği stratejisi ile birlikte bahse konu sekiz destekleyici plan, küresel ekonomik istikrarı sağlamak, deniz alanında icra edilen meşru faaliyetleri korumak için kapsamlı bir ulusal çaba sunarken, denizde vuku bulabilecek düşmanca ve yasadışı eylemleri önlemeyi amaçlamaktadır (ABD 2005).

2.5.b. Deniz Güvenliği

Deniz Güvenliği için Ulusal Strateji dokümanında, ABD'nin yüksek çıkarlarının ancak deniz güvenliğinin sağlandığı bir ortamda korunabileceğinin altı çizilirken, teröristlerin ve haydut devlet olarak nitelendirdikleri devletlerin, kitle imha silahlarını tehdit unsuru olarak veya fiili olarak kullanılmasını önlemek ya da Amerika Birleşik Devletleri'ne, müttefiklerine ve dostlarına karşı saldırılara girişmeden önce durdurmaya hazırlıklı olmak öncelikli amaç olarak belirlenmiştir (ABD 2005). Bu doğrultuda, Amerika Birleşik Devletleri güçlendirilmiş ittifaklar ve diğer uluslararası iş birliği düzenlemeleri, kolluk kuvvetleri ve askeri güçlerin kullanımında istihbarat toplama, analiz ve yayma, teknolojik gelişmelerden tam olarak yararlanmayı hedeflemektedir (ABD 2005).

Stratejide, dünyanın ve ABD'nin denizlere olan ekonomik bağlantısının altı çizilirken, Kuzey Amerika ve Avrupa'nın dünyanın birincil, birbirine bağlı ticaret ağını oluşturan 30 mega limanını oluşturduğu, az miktarda uluslararası boğaz ve kanal aracılığı ile dünya deniz ticaretinin %75'inin ve dünya günlük petrol tüketiminin

yarısının akışının sağlandığı belirtilmektedir. Bu kapsamda başta bahse konu bağlantı noktaları ve mega limanlar olmak üzere bu akışın sağlandığı noktalar dolayısıyla da akışın kendisinin büyük bir risk altında bulunduğu altı çizilmektedir (ABD 2005).

Sadece deniz ulaştırma hatlarının değil, aynı zamanda çoğunluğu özel sektörün elinde olan, ülke ekonomisi için büyük önem taşıyan altyapı sistemleri, enerji platformları ve sistemlerinin de tehlikeli ve yasadışı faaliyetler için hem hedef hem de potansiyel taşıma araçları haline geldiği belirtilmektedir. Strateji, deniz alanında icra edilen gemi, hareketleri, taşımacılığı veya mülkiyeti gibi faaliyetlerin amaçlarının ayırt edilmesinin zor olduğunu vurgulanmaktadır (ABD 2005).

Deniz ortamının özgürlüğünün sağlanmasının ancak deniz güvenliği ile mümkün olacağı savunulmaktadır. Seyir ve ticaret serbestisinin sağlanması, refah ve özgürlüğün yayılması ve ilerletilmesi ve okyanus kaynaklarının korunması da deniz güvenliğinin sağlanmasına bağlanmaktadır (ABD 2005). Strateji, ekonomik güvenliği destekleyen, deniz ticaretinin işlerliğini sağlamak ve deniz kaynaklı terörü, düşmanca, tehlikeli, yasadışı eylemlere karşı korumak olmak üzere ulusların iki tamamlayıcı hedefe ulaşmak için ortak bir çaba sarf etmesi gerektiğini belirtmektedir (ABD 2005).

Tüm ulusları bu müşterek olarak inşa edilen güvenlikten faydalandıkları için, tüm ülkelerin deniz alanındaki tehditlere karşı koyarak deniz güvenliğini sağlama sorumluluğunu paylaşması gerektiği belirtilmektedir. Bu kapsamda, stratejinin tehdit olarak belirttiği hususlar,

- Ulus-Devlet kaynaklı tehditler,
- Terörist tehditler,
- Ulus ötesi Suç ve Korsanlık,
- Çevresel yıkım ve

-Deniz yoluyla yasadışı göç olmuştur.

Aynı şekilde, stratejinin ortaya koymaya çalıştığı stratejik hedeflere baktığımız zaman, tehditlerle paralel olarak ortaya konulduğu görülmektedir. Stratejinin ortaya koyduğu stratejik hedefler, terörist saldırıları, yasa dışı veya düşmanca hareketleri önlemek, denizle ilgili nüfus merkezlerini ve kritik altyapılarını korumak, vuku bulabilecek hasarı en aza indirebilmek, okyanusu ve kaynaklarını korumak olarak belirlenmiştir (ABD 2005).

Stratejinin, hedeflerine ulaşmak için aşağıdaki beş stratejik eylemi gerçekleştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır (ABD 2005);

- Denizden gelebilecek tehditlere karşı yasal yaptırım eylemleri sağlamak için uluslararası iş birliğini geliştirmek,
- Alan Farkındalığını En Üst Düzeye Çıkarmak,
- Güvenliği Ticari Uygulamalara eşgüdümlü yürütmek,
- Güvenliği Katmanlara Dağıtmak,
- Deniz Ulaştırma Sisteminin Sürekliliğini sağlamak.

ABD'nin deniz güvenlik stratejisi, her ne kadar bu konuda bir yol gösterici, konuya ilişkin dünyada yayınlanan ilk kapsamlı ulusal strateji olsa da ABD'nin hegemonyasının temeli deniz gücüne dayanmaktadır. Mutlak deniz gücü üstünlüğünü korumak, Mahan'ın deniz hakimiyet teorisini ortaya koyduğundan beri ABD'nin nihai amacıdır (China International Studies 2017). Mahan, ABD'nin okyanuslara konumu ve ekonomik ihtiyaçlarından dolayı güçlü bir donanmaya sahip olması gerektiğini söylemektedir (Akçay ve Akbal 2013). Ayrıca, ABD gibi deniz ticaretine bağımlı bir ulus, deniz ulaştırma yollarını korumasına da hayati bir önem atfetmektedir (Mahan

2011). Yüzyıllardır ABD deniz stratejisine yön veren yaklaşımın, terör tehdidine istinaden hazırlanmış olsa da bu stratejiyi de etkilediği görülmektedir.

2.6. Değerlendirme

12 Ekim 2000 tarihinde El-Kaide tarafından Aden limanında bulunan USS Cole destroyerine ve 11 Eylül 2001 tarihinde Dünya Ticaret Merkezine yapılan terör saldırılarının ardından, ABD’de, ana vatanın güvenliğinin deniz boyutu dikkat çekmeye başlamıştır. Bu kapsamda, ABD tarafından 2005 yılında “deniz ortamının özel tehditlerini ve zorluklarını” ele alan sekiz destekleyici planla birlikte Deniz Güvenliği için Ulusal Strateji’yi (NSMS) yayınlanmıştır (Bueger ve Edmunds 2017).

ABD Deniz Stratejisi, deniz ortamını kendi başına farklılaştırılmış bir güvenlik alanı olarak düşünen ilk belgelerden biridir. Strateji, denizde veya denizden terör saldırısı olasılığı dahil olmak üzere, terörizme karşı deniz güvenlik açıklarına, kitle imha silahlarının kullanımı da dahil olmak üzere, limanların ve kıyı bölgelerinin yasadışı/terörist faaliyetlerden korunmasına vurgu yapmaktadır. Strateji yalnızca bu tehditlerle sınırlı kalmamış, bir dizi geniş deniz güvenliği alanı da tanımlamıştır. Bunlar arasında korsanlık, deniz kaynaklarının yasa dışı kullanımı, kaçakçılık ve suç ve deniz ticaretinin serbest dolaşımına yönelik diğer tehditler de bulunmaktadır (ABD 2005). Stratejiyi, ülkenin deniz stratejisindeki bir dizi gelişme izlemiştir. 2005-2006 yılında "1000 Gemi Donanması-1000 Ship Navy" kavramı, deniz güvenliği zorluklarının çok karmaşık olduğu ve ABD’nin bu zorluklarla tek başına mücadele edemeyeceği bilinciyle başlamıştır. Bunun yerine, “Gönüllü Ulusların” donanmalarının ve sahil güvenlik güçlerinin faaliyetlerini koordine eden kendi kendini düzenleyen, kendi kendini yöneten, Peter Haynes'in “İş Birliğine Dayalı Küresel Deniz Güvenliği Ağı” olarak adlandırdığı yeni bir düzene evrilmiştir (Haynes 2015).

Birçok ülkenin ortak çabalarının koordine edilmesindeki zorluklar ile ne kadar güçlü olursa olsun bir tek ülkenin deniz güvenliği alanındaki tehditlerle başa çıkmasının imkansızlığı gelecekteki birçok eğilimin işareti, aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri adına daha geniş ve daha güçlü bir deniz gücü anlayışının göstergesi olmuştur (Bueger ve Edmunds 2017). ABD Deniz Kuvvetleri Harekât Başkanı Amiral Michael Mullen'ın 2006'da belirttiği gibi; *“Deniz gücünü daha çok tartışmanın zamanı gelmiştir. Uzun zamandır ve çok fazla yönden, deniz gücü büyük gemi savaşları ve yüksek teknoloji silah sistemleriyle ilgiliydi. Hayat artık o kadar basit değil ... tamamen yeni zorluklarla karşı karşıyayız.”* (Haynes 2015).

ABD'nin bu çabalarının ardından, diğer ülke ve uluslararası kuruluşlar tarafından da bir dizi benzer strateji benimsenmiştir. Bunlardan en önemlileri, NATO'nun İttifak Denizcilik Stratejisi (2011), İngiltere Ulusal Deniz Güvenliği Stratejisi (2014), AB Deniz Güvenlik Stratejisi (2014), Fransa Ulusal Denizcilik Alanları Güvenliği Stratejisi (2015) ve G7 Deniz Güvenliği Bildirgesidir (2015). AFB, 2050 Afrika'nın Entegre Denizcilik (AIM) Stratejisi ile ilgili müzakerelerini, 2016 yılında imzalanan “Deniz Emniyeti, Güvenliği ve Gelişimi Şartı”nı takiben tamamlamıştır.

Bu yaklaşımların ABD stratejisiyle birçok ortak yanlarının olmasına karşılık kapsamaları ve amaçları ile birbirlerinden ayırt edilmektedir. Bu yaklaşımlar farklı deniz tehdit ve riskleri arasında bağlantı kurmayı ve denizde karşılaşacakları zorlukların kapsamlı veya bütünsel bir açıklamasını yapmayı amaçlamaktadır (Bueger ve Edmunds 2017).

Sonuç olarak, Bueger'in de dediği gibi, deniz güvenliği, üzerinde uzlaşma sağlanmamış, anlamı kesin olarak belirlenememiş muğlak bir kavramdır. Kavram, aktörler tarafından onun adına icra edilen faaliyetlerle anlam kazanmaktadır. Aktörler

kavramın anlamı konusunda anlaşmaya varsalar bile, pratik anlamı, aktör, zaman ve mekâna göre değişmeye devam edecektir (Bueger 2015).

Bu kapsamda, evrensel olarak kabul edilebilir bir deniz güvenliği tanımını oluşturmaya çalışmanın sonuçsuz bir çaba olacağı değerlendirilmektedir. Ancak, yapılan yazın taramasında da görüldüğü gibi kavramın tanımı/anlamı konusunda yaşanan belirsizlik, kavrama ilişkin tehdit algısında yaşanmamaktadır. Özellikle deniz ulaştırma yollarının/seyir serbestisinin korunması ve denizde/denizden terör tehlikesi genel olarak kabul edilmiş hassasiyetlerdir. Bu tehditler/risklere karşı alınacak tedbirler konusunda değişik yaklaşımlar ortaya konulmasına karşın deniz güvenliğini sağlamak amacıyla mevcut kanunlar, Birleşmiş Milletler kararları ve iş birliği içerisinde hareket edilmesi konusunda fikir birliği mevcuttur.

BÖLÜM III

KOPENHAG OKULU VE GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİ

3.1. Kopenhag Okulu

Güvenlikleştirme teorisi, Kopenhag Okulu yazarlarından, Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde tarafından geliştirilmiştir, Okulun bu ismi almasının sebebi, güvenlikleştirme teorisine ilişkin yazının büyük bir kısmının, 1990'lı yıllarda Kopenhag'da yer alan “Çatışma ve Barış Araştırma Enstitüsü'nde (*Centre for Peace and Conflict Research (COPRI)*)” ortaya çıkmış olmasıdır. Güvenlikleştirme kavramı, “*Security: A New Framework for Analysis (1998)*”, “*Securitization and Desecuritization (1993)*”, “*Concepts of Security (1997)*” ve “*Security, the Speech Act (1989)*” da dahil olmak üzere (ayrıca bkz. Wæver, 2003) bir dizi yazı aracılığı ile teorileştirilmiş ve geliştirilmiştir. Bu arada, kavram aynı zamanda “ikinci nesil güvenlikleştirme” eleştirmenleri tarafından da açıklanmış ve irdelenmiş (bkz. özellikle Stritzel 2007, Vuori 2008, , Floyd 2010, Balzacq 2011) yasadışı göçten, çevre sorunlarına, siber tehditlerden gıda güvenliğine kadar birçok alana uygulanmıştır (akt. Stritzel 2014:18). Bu çalışmanın amacı da bahse konu teorinin, deniz güvenliği kavramına uygulanmasıdır.

Buzan ve Weaver'in öncülük ettiği Kopenhag Okulu'nda, Elzbieta Tromer, Morten Kelstrup, Jaap de Wilde ve Pierre Lemaitre gibi isimler de yer almaktadır. Aynı zamanda bu isimler Kopenhag'daki Çatışma ve Barış Araştırma Enstitüsü'nde çalışmalarını yürütmüşlerdir. Okula, ilk isim veren kişi McSweeney olmuş ve daha sonra Kopenhag Okulu isimi akademik toplumda kabul görmüştür (Dedemen 2019).

Çalışmama rehberlik eden, Kopenhag Okulu eleştirel bir ortamda ortaya çıkmış ve eleştirel akımın öncülerinden biri olmuştur. Güvenlik çalışmalarına, yeni-gerçekçi ve inşacı bir bakış açısıyla yeni bir analiz modeli sunmuştur. Bu analizlerin merkezine devleti koymuş ancak gerçekçi güvenlik kavramındaki düşünceler de farklılıklara da yer vermiştir. Devlet merkezli bir anlayışa sahip olsa da daha sonra ki analizlerini çeşitlendirmiş ve belirli toplumsal yaklaşımlar ışığında toplumsal olguların nasıl olgunlaştığı ile ilgilenen inşacı bir yaklaşım sergilemiştir (Dedemen 2019).

İkinci Dünya savaşının sona ermesinin ardından devletler, bekalarını sağlamak maksadıyla ikili veya daha fazla taraflarla savunma ve ekonomik iş birliği arayışına girmişlerdir. Bu arayışın sonunda dünya iki kutuplu bir hale gelmiş bunun dışında kalan ülkelerde birtakım ittifaklara dağılmıştır. 1970 yıllardan başlayarak SSCB'nin dağılması ve Soğuk Savaşın sona ermesinin ardından ülkelerin tehdit algıları ve güvenlik kavramları değişmeye başlamıştır. Böyle bir ortamda gelişen Kopenhag Okulu tarafından üç temel yaklaşım geliştirilmiştir. Bahse konu yaklaşımlar; Bölgesel Sektörel Yaklaşım, Güvenlik Kompleksi ve Güvenlikleştirme Teorisidir. Kopenhag Okulu tarafından askeri konuları kapsayan güvenlik kavramı genişletilmiş ve askeri, çevresel, toplumsal, siyasi ve ekonomik sektörlerde dahil edilerek güvenliği beş ayrı sektörde değerlendirmiştir. Kopenhag okulu tarafından geliştirilen güvenlikleştirme teorisi, akademisyenlere ve uluslararası kuruluşlara rehber bir teori olmuştur (Açıkmeşe 2011; Baysal ve Lüleci 2015; Miş 2014; Aktaş 2011).

Huysmans, “güvenliği; dar askeri-siyasi bağlamından çıkartmak” ve “kavramı tutarsızlıktan korumak” olmak üzere okulun hareket noktasını iki maddede özetlemiştir (Huysmans 1998). Wæver'a göre Okulun kökleri 1970 ve 1980'li yıllardaki siyaset ve güvenlik çalışmalarındaki geniş ve dar güvenlik kavramlarının tartışılmasına dayanmaktadır (Wæver 2004).

Okulun temelini oluşturan bahse konu yaklaşımlar, okulun tamamı tarafından değil, bireysel olarak yazarların yaptıkları çalışmaların sonucu olarak ortaya atılmıştır (Açıkmeşe 2008). Güvenlikleştirme Teorisi Ole Waever tarafından geliştirilirken, Sektörel Yaklaşım ve Bölgesel Güvenlik Kompleksi Yaklaşımı Buzan imzası taşımaktadır. Buzan ve Waever tarafından geliştirilen bahse konu yaklaşımlar, “Güvenlik: Analiz için Yeni Bir Çerçeve” (*Security: A New Framework for Analysis*) ve “Bölgeler ve Güçler: Uluslararası Güvenliğin Yapısı” (*Regions and Powers: The Structure for International Security*) adlı çalışmalarda derlenmiş ve geliştirilmiştir. Bu çalışmada, güvenlikleştirme teorisi üzerinde durulacaktır.

3.2. Güvenlikleştirme Teorisi

İlk defa Ole Waever tarafından "Güvenliğin Söz Edimi: Bir Kelimenin Siyasetini Analiz Etme " adlı eserinde 1989 yılında ileri sürülen güvenlikleştirme yaklaşımının sosyal yapılandırmacı bir yöntem olarak betimlenmektedir. Kopenhag Barış ve Çatışma Araştırması Merkezi'nde yer alan Waever ve merkezin diğer üyelerinin “Avrupa'daki Toplumsal Güvenlik”, “Kimlik, Göç ve Yeni Güvenlik Gündemi (1993)”, “Güvenlik: Analiz İçin Yeni Bir Çerçeve (1998)” adlı eserleri güvenlik konusundaki bu yapılandırmacı bakış açısının geliştirilmiş halini içermektedir. Aynı zamanda bu kavramsal anlatımın yanında pratik uygulamaları da geliştirerek bir seri yapıt ortaya koymuşlardır (Dedemen 2019).

Güvenliğin yapılandırılmasını bir söz edim (*speech act*) olarak değerlendiren güvenlikleştirme teorisi inşacı (*constructivist*) bir yaklaşıma sahiptir (Baysal ve Lüleci, 2019). Teoriye göre, güvenlik meseleleri, aktörler tarafından, bahse konu söz edimler yolu ile bir güvenlik problemine (tehdit) dönüştürülerek inşa edilmektedir. Böylece, inşa edilmiş meselelere karşı, normalde başvurulmayacak olağanüstü tedbirlerin uygulamaya konması meşru hale getirilmektedir. Güvenlikleştirme

sürecindeki aktörler (güç sahipleri), olağanüstü tedbirlere başvurmak arzusunda oldukları meseleleri güvenlik tehdidi olarak sunarak, yapacakları faaliyetleri meşrulaştırma seçeneğine gidebilmektedir (Baysal ve Lüleci 2019).

Ole Waever teorii ortaya atan ve literatüre kazandıran ilk isim olmasına rağmen esin kaynağı olan sosyal bilimciler de vardır. Güvenlikleştirme teorisi, bir eylemin gerçekleşmesinde onun dile getirilmesinin gerekliliğini vurgulayan dil felsefesine ilişkin bir yaklaşımla söz edimi teorisine dayanmaktadır. Özgün bir söz edimi anlayışının oluşmasında siyaset teorisi ve sosyal inşacılık yaklaşımları da kullanılmıştır. Böylece söz edimi teorisi ve siyaset teorisinin birleşimiyle ortaya çıkan bir güvenlikleştirmeden söz edilebilecektir. Buna ek olarak güvenlikleştirme, bilim felsefesi yönüyle de söz edimden beslenen ve edimsellik içeren sosyal şekilde ilerleyen ve gelişen bir olaydır (Dedemen 2019).

Mevcut yapıya veya duruma karşı olduğu görülen her tip tehdidi önlemek amacıyla, olağanüstü ve acilen alınan tüm önlemler mevcudiyetin devamını sağlamak içindir. Güvenliği tehdit eden durumları önlemek için yapılanlar, yani devletin bekasını sağlamak için alınan her karar ve gösterdiği her tavır, gücün meşrulaştırılması anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, güvenliği tehdit edecek her duruma karşı mevcut önlemler dışında, yeni ve farklı önlemler alınması, toplum açısından bir sorun teşkil etmez. Bununla birlikte, bu durum bekayı tehditlere karşı korumak için devletin olağandışı tedbirler almalarını meşrulaştırmasına yardımcı olmaktır. Çünkü, eğer bir devlet seçkini, bekayı tehdit eden bir durumdan bahsediyorsa, olağandışı bir olay ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, tehdit içeren bir durumu önlemeye yönelik her tedbirin alınmasının haklı gerekçeleri olduğu sonucunu ortaya çıkarır (Waever 2003).

1998 yılında Buzan, Waever ve De Wilde tarafından kaleme alınan “*Security: A New Framework for Analysis*-Güvenlik: Analiz için Yeni Bir Çerçeve” adlı yayınlarıyla güvenlikleştirme yaklaşımının esas mantığını ve değişkenlerini açıklamışlardır. Bu bölümdeki düşünceler, “Güvenlik: Analiz için Yeni Bir Çerçeve” adlı eserin detaylı olarak incelemesini içermektedir.

Kopenhag Okulu yazarlarına göre, “güvenlik” siyaseti, oyunun yerleşik kurallarının ötesine taşıyan ve konuyu özel bir tür politika ya da politika üstü gibi çerçeveleyen bir harektir. Güvenlikleştirme de siyasallaşmanın daha aşırı bir versiyonu olarak görülebilir. Teorik olarak, herhangi bir kamu sorunu veya kamusal sorun, siyasallaştırılmamış bir alandan (devletin ilgilenmediği ve/veya herhangi bir şekilde kamusal tartışma ve karar konusu olmayan alan) siyasallaştırılmış bir konumda, (mesele, devlet kararını ve kaynak tahsisini gerektiren ya da daha nadir olarak başka bir tür toplumsal yönetim biçimini gerektiren kamu politikasının bir parçasıdır) veya güvenlikleştirilmiş bir alan arasında yer alabilir. Burada güvenlikleştirmeden kasıt “meselenin acil durum önlemleri gerektiren varoluşsal bir tehdit (beka) olduğu ve normal siyasi prosedür sınırları dışındaki eylemleri haklı gösteren” bir durum olduğudur. Teorik olarak, bir konunun bahse konu spektrumdaki pozisyonu açıktır. Koşullara bağlı olarak, herhangi bir konu spektrumun herhangi bir bölümünde konumlandırılabilir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Uygulamada konumlama büyük ölçüde devletten devlete ve ayrıca zamanla değişebilir. Siyasal olmayan bir alandan, çarpıcı biçimde çıkmış sorunlar (özellikle çevre sorunları) söz konusu olduğunda, siyasallaştırmaları mı yoksa güvenlikleştirmeleri mi gerektiği konusunda bir soru ile karşı karşıya kalınmaktadır. Siyasallaşma ve güvenlikleştirme arasındaki bu bağ, güvenlikleştirmenin her zaman devlet tekelinde olduğu anlamına gelmemektedir, güvenlikleştirmenin yanı sıra

siyasallaşma da başka şekillerde yürürlüğe girebilir. Diğer sosyal kurumlar da bir konuyu düşünce düzeyine veya hatta kendi aralarında aciliyet durumuna getirmeleri mümkündür (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bu yaklaşımda, kavramın anlamı kullanımında yatmaktadır ve analitik veya felsefi olarak tanımlayabileceğimiz bir şey değildir. Bu anlam, insanların bilinçli olarak kavramın ne anlama geldiğini düşündüklerinde değil dolaylı olarak kavramı nasıl kullandıkları ile ilgilidir. Güvenlik meselelerinde, metin analizi bir konunun uluslararası bir güvenlik sorunu olduğunu öne sürmektedir. Çünkü bu konunun diğer sorunlardan daha önemli olduğunu ve mutlak öncelik alması gerektiğini belirtmektedir. Meselenin sunumunda, meseleyi, varoluşsal bir tehdit (*existential threat*) gibi oldukça iddialı bir kritere ilişkilendirilmesinin sebebi budur. Eğer birileri, bir konunun rutin siyasi sorunlardan çok daha vahim ve önemli olduğunu iddia edecek olursa, bu tüm gidişatı etkileyebilecek önemde bir konu olmalıdır. *‘Eğer bu sorunu çözmezsek, her şey anlamsız olacak çünkü var olmayacağız veya problemle kendi başımıza ilgilenmekte özgür olmayacağız.’* algısı var olmalıdır. Böylece aktör, oyunun normal politik kurallarını çiğnemek için konuyu olağanüstü yollarla ele alma hakkına (gizlilik, vergi veya yasa koymak, dokunulmaz haklara sınırlamalar koymak veya toplumun enerjisini ve kaynaklarını belirli bir göreve odaklamak...gibi) sahip olduğunu iddia edebilmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Dolayısıyla “Güvenlik” *kendi kendine referans (self-referential)* niteliğinde bir uygulamadır. Çünkü bu uygulamada konunun mutlaka gerçek bir varoluşsal tehdit olması gerekmez, konu böyle bir tehdit olarak sunulduğu için bir güvenlik konusu haline gelmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Yazarlara göre, hakların gizliliğinin veya ihlalinin kural olduğu ve bu tür eylemleri meşrulaştırmak için güvenlik argümanlarının gerekli olmadığı yerler vardır. Yazarlara

göre eğer bir güvenlikleştirici aktör, varoluşsal bir tehdit söylemini kullandığında ve bundan dolayı bu koşullar altında normal siyasetin ne olduğu konusunda bir sorun çıktığında, bir güvenlikleştirme vakasından söz edebiliriz. Böylece, güvenlikleştirmenin kesin tanımı ve kriterleri, önemli siyasi etkilere sahip olmak için yeterli derecede belirginliği olan varoluşsal bir tehdidin içsel olarak (öznel arası) kurulması ile inşa edilebilmesidir. Güvenlikleştirme doğrudan incelenebilir bir süreçtir, herhangi bir göstergeye veya işarete ihtiyacı yoktur. Güvenlikleştirme çalışmanın yolu söylem ve politik olayları incelemektir. Bu belirli retorik ve gösterge bilimsel yapı ile bir tartışma, ne zaman bir dinleyici kitlesine normalde uyulması gereken kuralın ihlalini gidermek haklı göstermek için yeterli etkiye ulaşır? Yazarlara göre, eğer güvenlikleştirici aktör, bir varoluşsal tehdidin önceliği ve aciliyetiyle ilgili bir argüman aracılığıyla, normalde tabi tutulacağı prosedürleri veya kuralları ortadan kaldırmayı başardıysa, bir güvenlikleştirme vakasından söz edebiliriz (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Genel güvenlikleştirme mantığı açık olsa da başarı eşiği konusunda bazı şüphelerin giderilmesi gerekmektedir. Bir tehdidi, bir referans nesnesine, varoluşsal tehdit olarak gösterme durumunu alan bir söylem, tek başına bir güvenlikleştirme yaratmaz, bu bir güvenlikleştirme hareketidir. Ancak sorun yalnızca dinleyici (hedef kitle) bunu böyle kabul ederse/kabul ettiğinde güvenlikleştirilir. Kabul, medeni bir süreci ve/veya hâkimiyetten uzak tartışmayı kapsamak zorunda değildir. Sadece bir emrin her zaman zorlamayla değil, istekle de dayatılabileceği anlamına gelir. Güvenlikleştirme hiçbir zaman yalnızca zorla kabul edilemediğinden, birinin davasını savunmaya ihtiyaç vardır. Güvenlikleştirme talebinde veya sürecinde, acil durum önleminin alınması gerektiğinin de her zaman söylenmesine gerek yoktur. Ancak varoluşsal tehdidin tartışılması ve acil durum önlemlerinin meşrulaştırılmasının mümkün olabileceği bir

platform oluşturulması amaçlanmaktadır. Eğer süreç sonunda, hedef kitlede böyle bir kabul belirtisi yoksa, güvenlikleştirilen bir nesneden değil sadece güvenlikleştirme girişiminde bahsedebiliriz (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirme, sadece kuralları çiğnemekle (anayasanın ihlali, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, kanun/yönetmeliklerin askıya alınması...vb.) veya yalnızca varoluşsal tehditlerin belirlenmesinde (tek başına hiçbir şeye yol açmaz) değil, kuralların çiğnemesini meşrulaştıran varoluşsal tehdit durumu ile yerine getirilir. Ancak yine de büyük ve önemli bir sorunun varlığı devam etmektedir, birçok eylem bu formu küçük bir ölçekte yaratabilir. Örneğin, yaşam tarzını belirli bir işi sürdürmeye bağlı olarak güvence altına alan bir aile (iş sürdürülebilirlik için, şirkette rekabette her türlü yolu kullanmaları gibi) veya Pentagon'un bilgi işlem alanında eylem yapan ancak diğer güvenlik sorunları üzerinde etki yaratmayacak bilgisayar korsanlarını, büyük bir tehdit veya ulusal güvenlik tehdidi şeklinde tanımlaması gibi. Yazarlara göre, uluslararası güvenlik kavramı, ilgili olduğu konulara ilişkin olarak net bir tanıma sahiptir ancak bize önemli konuları daha az önemlilerden nasıl ayıracağımız konusunda bir fikir vermez. Referans nesnelere ve sektörlere keyfi derecede önem vererek sıralama yapmak arzu edilmeyen bir durum yaratmaktadır. Bu şekilde hareket edilmesi halinde hem güvenlik gündeminin genişletilmesi hem de o gündeme güvenlikleştirme yaklaşımının benimsetilmesi mümkün olmayabilir. Keyfi olarak yapılacak bir önceliklendirme, görebildiklerimizi kısıtlar ve böylece güvenlik gündeminin gerçekte ne kadar değiştiğini veya genişletildiğini anlamayı imkânsız hale getirmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bir diğer etki ölçüsü, güvenlikleştirme faaliyetine ilişkin zincirleme reaksiyonların ölçüğüdür. Güvenlikleştirme hareketinin daha geniş ilişki biçimleri üzerindeki etkisi ne kadar büyük olacaktır? Bir güvenlikleştirme hareketi, birimler arasındaki karşılıklı

etkileşimi ve uyumu kolayca alt üst edebilecektir. Güvenlik eylemi, eylemin unsurları olan güvenlikleştirici ile dinleyici kitle (hedef kitle) arasında müzakere edilir. Güvenlikleştirici aktör bir anlamda bağlayıcı olacak kuralları geçersiz kılmak için izin alması gerekmektedir. Tipik olarak, güvenlikleştirici aktör, tehdidi öyle bir betimler ki tehditle normal yollarla baş edilemeyeceğini, kuralların geçersiz kılınması gerektiğini belirtir. Aşırı durumda, mesela “savaş” örneğinde, aktör diğer unsurlarla tartışmak zorunda değildir, onları yok etmeye çalışmaktadır. Bu olgulara dayanan kendi kendine referans (*self-referential*) kural ihlali, güvenlik eylemidir ve diğer tarafın hayatta kalmamıza izin vermeyeceği korkusu bu eylem için temel motivasyondur (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirilen bir durumda, birimler, birimler arasında kısmi olarak paylaşılan kuralların sosyal kaynaklarına dayanmaz, eylemlerini kendi önceliklerine göre yönetme hakkını talep eder, kendi kaynaklarına dayanır. Başarılı bir güvenlikleştirme böylece üç bileşene sahiptir;

- Varoluşsal (beka) tehditler,
- Acil durum eylemleri ve
- Kuralların ihlal edilmesinin birimler arası etkileşimi (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirmenin ayırt edici özelliği spesifik bir retorik (güzel söz söyleme, hitabet sanatı) yapısıdır, hayatta kalma ve eylemin önceliği (*çünkü eğer sorun şu anda ele alınmazsa çok geç olacak ve başarısızlığımızı telafi etmek için bir şansımız daha olmayacak*). Bu tanım, güvenlik gündemine ne zaman yeni konular eklenmesi gerektiğini tanımlamanın zor olduğu askeri-politik sektör dışındaki sektörlerdeki güvenlik aktörlerini ve olayları belirleme aracı olarak işlev görebilir. Yeni konular

askeri sektörü etkilemeli mi yoksa savaş kadar “tehlikeli” olmalı mı? Bu kısıtlayıcı bağları geleneksel güvenlik yaklaşımı ile aşmak için genel olarak temel güvenlik kalitesi hakkında net bir fikre ihtiyaç vardır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bu kalite, politikadaki varoluşsal meselelerin, onları politikanın üstüne çıkarmak için aşamalandırılmasıdır. Güvenlik söyleminde bir konu dramatize edilir ve yüksek öncelikli bir konu olarak sunulur. Bu nedenle, konuyu “güvenlik” olarak etiketleyerek, aktör, olağanüstü yollarla onu çözme ihtiyacını ve hakkını iddia eder. Güvenlikleştirme analistin bu eylemi kavraması için görevi, savunulması veya güvence altına alınması için bir nesneyi “gerçekten” tehdit eden nesnel tehditleri değerlendirmek değildir. Aksine, bir tehdit olarak neyin göz önünde bulundurulacağı ve topluca cevaplandırılacağı konusunda ortak bir anlayış oluşturma süreçlerini anlamaktır. Güvenlikleştirme süreci, dil teorisinde söz edimi (*speech act*) olarak adlandırılan olgudur. Burada öne çıkan husus söylemin işaret ettiği olgunun daha gerçek olması değil söylemin eylem niteliğinde olmasıdır. Yani kelimeler söylenerek bir şeyler yapılır (bahis, bir söz verme, bir gemi adlandırma gibi) (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirme sürecinde pratik olarak çalışılabilecek hususlar şunlardır; kim güvenliği başarılı bir şekilde “yapabilir” veya “konuşabilir”, hangi konularda, hangi koşullarda ve hangi etkilerle? Güvenlik söz ediminin, güvenlik kelimesini söyleyerek tanımlanmadığını belirtmek gerekmektedir. Önemli olan, acil eylem veya özel önlemler gerektiren bir varoluşsal tehdidin belirlenmesi ve bu durumun önemli bir dinleyici tarafından kabul edilmesidir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bazı durumlarda güvenlikleştirme kurumsallaşmıştır. Sürekli bir drama, mevcut olması zorunlu değildir, çünkü bununla ilgili konuşmamızda, tanım gereği aciliyet alanında olduğumuzu tam olarak üstlendiğimiz varsayılır: “Savunma” derken, kişi

ayrıca güvenlik ve önceliği de belirtmiş olmaktadır. Bu mantık bir güvenlik tanımı olarak kullanılmaktadır, çünkü sözcük tutarlılık ve kesinliğe sahiptir. Kelimenin çoğu kullanımında ima edilen husus bir uluslararası güvenlik kavramı içermesidir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenikleştirme geçici veya kurumsal hale getirilebilmektedir. Eğer belirli bir tehdit türü kalıcı veya tekrar ediyorsa, yanıtın ve aciliyet duygusunun kurumsallaştığını görmek sürpriz olmayacaktır. Bu durum, devletlerin uzun zamandır süre gelen silahlı baskı veya istila tehdidi altında olduğu ve buna karşılık, bu tehditlerle başa çıkmak için ayakta duran bürokrasiler, prosedürler ve askeri kuruluşların oluşturduğu askeri sektörde en belirgin haldedir. Savunma meselelerinde olduğu gibi, çoğu ülkede, güvenlik hareketinin önceki kullanımı ile aciliyet duygusu ve algısı kurulmuştur. “Savunma” terimi kullanıldığında, bu sorunun öncelikli olmak zorunda olduğunu, bunun bir güvenlik sorunu olduğunu (“güvenlik” ve “öncelik”) söylemesi gerekmemektedir. Bu alanda ayrıca bir aciliyet söylemine, tehdit tanımlamasına, önceliklendirmeye ihtiyaç yoktur. Bu kapsamda bürokratik formaliteler hızlıca aşılarak sorunun çözülmesine çalışılacaktır. Devletlerin tehdit olarak algıladıkları bu tip güvenlik alanları kamusal alanda tartışılmamaktadır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bazı güvenlik uygulamaları, kamuoyunda güvenlik söylemiyle meşrulaştırılmaz çünkü bunlar kamuya açık değildir (örneğin, ABD’de, bütçe içinde sunulmayan “siyah programlar”). Ancak demokrasilerde kamusal alanda bir durumun neden güvenlik problemi oluşturduğu ve bu nedenlerin meşru olarak farklı şekilde ele alınabileceği tartışılmalıdır. Aktör böyle olağanüstü bir prosedürün kullanımı için bir sebep belirtmeden bütçeden pay alması mümkün değildir. Bu prosedür güvenlik

söylemleriyle meşrulaştırıldığı zaman kurumsallaşır, böylece siyasi süreçlerde siyah güvenlik kutularına sahip olmak mümkündür.

Söz edimi, konuya yönelik halkın etkisini azaltmaktadır. Ancak demokrasilerde güvenikleştirme eyleminden sonra icra edilecek faaliyetlerin ayrıntılarının halka açıklanmayacağını meşrulaştırmak gerekmektedir. Bu bağlamda, gizli servislerin kurulması bu mantıksal dizinin bir kısmını oluşturur. Her hareket aciliyet ve öncelik sıralaması ile sunulmaz, çünkü genel anlamda, sadece bahse konu alanın “güvenlik” olarak tanımlanmasından dolayı meşru bir muamele taşındığı belirtilmiştir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Buzan ve arkadaşlarının belirttiği veriler ışığında güvenliği kimin, hangi konularda, hangi şartlarda ve hangi etkiler ile güvenikleştireceği veya söz edimi yapılmasının belirlenmesi önem arz etmektedir. Güvenlikte “söz edimi” sadece güvenlik kelimesinin söylenmesi manasına gelmemektedir. Acil önlem gerektiren varoluşsal bir tehdidin ve tehdide yönelik alınması gereken önlemlerin belirtilmesi ayrıca bu duruma dinleyici kitlesinin (hedef kitle) rıza göstermesi gerekmektedir. Bu sürecin dışında söylenen güvenlik kelimesi metafor olmaktan daha ileri gitmeyecektir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bir anlamda güvenikleştirme, siyasallaştırmanın daha da yoğunlaşmış hali olarak değerlendirilmesine rağmen başka bir anlamda siyasallaştırmanın zıttı bir anlamı da içinde barındırır. Siyasallaştırma, bir konunun açıkça görüşülmesini, bir seçim meselesini, üzerinde karar verilen ve bu nedenle de sorumluluk doğuran meseleleri ifade eder. Buna karşılık, uluslararası düzeyde güvenikleştirme ise bir politik meselenin olağan pazarlığına maruz kalmaması ve diğer konulardan önce üst düzey liderler tarafından kararlılıkla ele alınması gereken önemli, acil ve varoluşsal bir konuyu sunmak anlamına gelmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Yazarlara göre ulusal güvenlik idealleştirilmemelidir. Çünkü, ulusal güvenlik söz konusu olduğunda muhalefetin susturulması ve güç sahiplerine, iç meseleler için daha az demokratik kontrol ve kısıtlama olan bir gücü talep etmek için “tehditlerden” yararlanmaları fırsatını vermektedir. Kopenhag Okulu'nun konuya ilişkin düşüncesi, “daha fazla güvenlik, daha iyi” önermesinin doğru olmadığıdır. Onlara göre, temel olarak, güvenlik kavramı, normal politik meselelerle başa çıkmada başarısızlık olarak görülmelidir. İdeal olarak, politika, olağandışı bir acillığe yönelik bu özel tehditlerin olağanüstü yükselmesi meyden vermeden rutin prosedürlere göre önlenmesidir.

Devletlerin bir saldırı ile karşı karşıya kalması gibi bazı özel durumlarda güvenikleştirme kaçınılmazdır. Öncelikli zorunluluğu barındırmasından dolayı, güvenikleştirme, örneğin çevresel sorunlara yeterli dikkat çekmenin bir yolu olarak, taktiksel çekiciliğe de sahip olmasıdır. Ancak güvensizleştirme, yani bir konunun güvenlik gündeminden çıkarılması, en uygun uzun vadeli seçenektir. Çünkü “karşı önlemlere sahip olduğumuz tehditler” olarak ifade edilen konuları söz konusu yapmaktan ziyade, onları bu tehdit-savunma ortamından çıkarmak ve sıradan kamusal alana getirmek anlamına gelmektedir ki bu ideal olan durumdur (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Kopenhag Okulu yazarlarının argümanı, siyasallaştırma gibi, güvenikleştirmenin de esasen içsel olmayan (özneler arası) bir süreç olarak anlaşılması gerektiğidir. Daha objektif bir yaklaşım benimsemek istense bile tehdidin açık ve acil olduğu durumlar dışında bunun nasıl yapılabileceği belirsizdir. Örnek olarak, sınırı geçen düşman tankları gösterilebilir, burada “düşman” aracın değil sosyal olarak oluşturulmuş ilişkinin bir niteliğidir. Yabancı bir tank, barış gücünün bir parçası da olabilir. Güvenikleştirilmiş bir sorunun “gerçekten” bir tehdit olup olmadığına dair bir yargıya varılması kolay değildir, bunu yapmak henüz hiçbir güvenlik teorisinin sağlamadığı

objektif bir güvenlik yaklaşımı gerektirecektir. Kaldı ki ölçüm problemi çözülsün bile, farklı devletlerin ve ulusların bir tehdit tanımlamak için farklı eşikleri bulunmaktadır. Örneğin, Finliler, yüzde 0,3'lük bir seviyede göçmenlerden endişe duyarken, İsviçre için bu yüzde 14,7'lik bir oran normal seviyelerde yer almaktadır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Yazarlara göre, her durumda, politik dünyanın dışında “gerçek güvenliği” tanımlamaya çalışmak ve aktörlere terimi doğru anlamalarını öğretmek hem politik hem de analitik olarak fayda sağlamayacaktır. Böyle bir rasyonalist evrenselcilik kendi şartlarıyla “doğru” olsa bile, siyaset analistlerine pek bir faydası dokunmayacaktır. Güvenlikleştirme süreçlerini ve dinamiklerini kavramak daha önemlidir, çünkü eğer bir kişi hangi konuda ve hangi şartlar altında güvenliği “yapabileceğini (güvenlikleştirebileceğini)” bilirse, aktörler arasındaki etkileşimi anlamak ve böylece güvenlik ikilemlerini engellemek mümkün olacaktır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenliğin doğası hakkında net bir fikre dayanarak, Güvenlikleştirme yaklaşımı, kimin (aktörneyi (tehdit), kimin için (referans nesnesi), neden, ne gibi sonuçlarla ve en azından hangi koşullar altında güvenlikleştirdiği konusunda kesin bir anlayış kazanmayı amaçlamaktadır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Okul yazarlarına göre, nesnel (objektif) güvenlik değerlendirmesi güvenlikleştirme çalışmalarının analiz amacının dışındadır. Ana nokta, aktörler ve dinleyicilerin (hedef kitle) belirli bir sorunu politik bir eylem biçimi olarak güvenlik olgusuna dahil etmesidir. Güvenlikleştirme aktörlerin her zaman 'Güvenlik' söyleminde bulunmaları gerekmediği gibi güvenlik terimini kullanmaları da her zaman güvenlik eyleminin kendisini teşkil etmez. Yazarların kriterleri, bir meselenin her şeyden öncelikli olduğu ve dolayısıyla kuralların ihlal edilmesine izin verdiği argümanı ile “varoluşsal tehdit politikaları” biçimini alıp almadıklarını görmek için kullanılmalıdır. İlk adım olarak,

bir güvenlik sorununu neyin oluşturduğunun belirlenmesi analistlerden değil siyasi aktörlerden beklenir ancak analistler siyasi aktörlerin eylemlerini yorumlar ve bu eylemlerin güvenlik kriterlerini yerine getirdiği zamanı ortaya koymaya çalışır. Ayrıca, aktörün bu güvenlik referansına ilişkin desteği seferber etmede etkili olup olmadığına karar verilmelidir. İlave olarak, bir güvenlikleştirme örneğinin önemini değerlendirmek için analistler, diğer birimler üzerindeki etkilerini de araştırmalıdır. Aktör tarafından emredilen konu politik bir eylemin güvenlik modunda gerçekleştirilmesi olmalıdır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirme sürecinde, güvenliğe söz edimi yaklaşımı, güvenlik analizine dahil olan üç tür birim arasında bir ayırım yapılmasını gerektirmektedir.

1. Referans nesnelere: Varoluşsal (beka) olarak tehdit altında belirlenen ve yaşamak için meşru bir iddiaya sahip olan şeyler.
2. Güvenlikleştirici aktörler: Varoluşsal olarak tehdit içeren bir şey (referans nesnesi) ilan ederek sorunları güvenlik altına alan aktörler.
3. İşlevsel aktörler: Bir alanın işleyişinin etkileyen aktörler.

Referans nesnesi veya referans nesnesi için güvenlik çağrısı yapan aktör olmadan, sektöründeki güvenlik alanında alınacak kararları etkin ölçüde etkileyebilen bir aktördür. Mesela, çevre için kirlilik yaratan bir kurum, çevre sektörü için merkezi bir aktör olabilir. Referans niteliğinde bir nesne değildir ve çevre sorunlarını güvenceye almaya çalışmaz (Buzan, Waever ve Wilde 1998). 2003 yılında yaşanan Körfez krizi örneği ele alacak olursak, medya işlevsel aktör olarak belirtilebilir. Güvenlikleştirme sürecinde çok kritik bir işleve sahip olmasına rağmen eyleminde güvenlikleştirici aktör olarak görülemez. Güvenlikleştirme sürecine katkısı olmasına rağmen, bunu bir söz

edim sürecinin bir parçası olarak mı yoksa izlenme oranlarını arttırmak maksadıyla mı yaptığına ilişkin netlik yoktur ya da referans nesnesi değildir (Michael 1998).

Yazarlara göre bahse konu birimler arasında en önemli ve zor ayırım, referans nesnesi ile güvenlikleştirici aktörler arasındaki ayırmadır. Bu ayırımın belirli bir objektiviteye ve tartışmaya ihtiyacı olduğu değerlendirilmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlik için referans nesnesi doğal olarak bir devlet ve daha dolaylı bir durumda bir ulus olmaktadır. Bir devlet için hayatta kalmak egemenlikle ilgilidir ve bir millet için kimlikle ilgilidir. Ancak, daha önce ana hatları çizilen güvenlikleştirme yaklaşımı izlenirse çok daha açık bir olasılık yelpazesi ile karşı karşıya kalınacaktır. Prensip olarak, güvenlikleştirici aktör bir referans nesne olarak herhangi bir şey inşa etmeye çalışabilir. Bununla birlikte, pratikte koşulların kolaylaştırılması maksadıyla, aktörlerin bazı referans nesnelerinde başarılı olma ihtimallerinin diğerlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Güvenlik önlemi genellikle bir kolektivite adına ve referans alınarak gerçekleştirilir. Referans nesne, kısaca, birinin işaret edip “Hayatta kalmak zorunda, bu yüzden yapılmalıdır.” diyebileceği bir kavram/olgu olmalıdır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Temel olarak, hangi referans nesnesine hitap edildiğini anlamak için güvenlik söylemi irdelenmeli, tehdit ile mücadele etmek ve hayatta kalmak maksadıyla talep edilen desteği harekete geçirebilmek için hangi güvenlik meşruiyetinin elde tutulduğunu görmek için ise, güvenlikleştirme sürecinin sonuçları incelenmelidir. Geleneksel olarak, orta seviye referans nesnelerinin güvenlikleştirme sürecinin en uygun birimleri olduğu görülmüştür, ancak son zamanlarda sistem ve mikro seviye referans sistemlerinin de kullanıldığı görülmektedir. Referans nesnesi, hayatta kalma iddiası açısından güvenlik meşruiyeti sağlamalıdır. Bürokrasiler, politik rejimler ve

büyük şirketler nadiren bu hayatta kalma iddiasını taşımaktadır. Bu nedenle genellikle referans nesnesi olarak sınıflandırılmazlar. Mantıksal olarak, hayatta kalmaya ve dolayısıyla güvenlik meşruiyetine dair bir iddia oluşturmaya çalışabilirler ancak ampirik (araştırma sonucu olamayıp, uygulamayla kazanılmış bilgiye dayanana, deneyimsel) olarak bu genellikle mümkün değildir. Uygulamada güvenlik tamamen öznel değildir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Kopenhag Okulu yazarlarına göre, neyin güvenlikleştirilebileceği ve neyin güvenlikleştirilemeyeceği konusunda sosyal olarak tanımlanmış sınırlar vardır ancak bu sınırlar değiştirilebilir. Bu, güvenlik analizinin esas olarak başarılı güvenlikleştirme örnekleri ile ilgilendiği anlamına gelmektedir. Toplumun güvenlikleştirici yönlendirmeyi takip ettiği durumlarda, bir referans nesnenin toplumsal ve öznel arası yapısını kitlesel ölçekte oluşturmaktadır. Güvenlikleştirme konusundaki başarısız veya kısmen başarılı girişimler, öncelikle güvenlik meşruiyetine yönelik sosyal tutumların istikrarı, bu tutumların sürdürüldüğü veya değiştirildiği süreç ve güvenlik politikasının gelecekteki muhtemel yönünü anlaşılması boyutunda ilgi çekicidir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bu daha büyük çaplarda, güvensizlikleştirme, en az güvenlikleştirme kadar ilgi çekicidir ancak başarılı bir güvenlikleştirme eylemi merkezi bir yerde konumlanmaktadır çünkü bu tür eylemler, şu anda geçerli olan spesifik güvenlik anlamını teşkil etmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirici aktör, güvenlikleştirici söz edimini yapan kişi veya bir gruptur. Bu rolde genellikle politik liderler, bürokratlar, hükümetler, lobiler veya sivil toplum gruplarını görebiliriz. Bu aktörler genellikle güvenlik için referans nesnesi olamazlar, çünkü kendilerinin hayatta kalmalarını savunma gereği referansını kullanarak güvenliği söz edimi yapmaları pek mümkün olmaz. Argümanları normalde devletin,

ulusun, medeniyetin veya başka bir büyük topluluğun, ilkenin veya sistemin güvenliğini savunmanın gerekli olacağı yönünde olacaktır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Bu nedenle aktörleri tanımlamak, referans nesnelere tanımlamaktan daha karmaşıktır. Birincisi, seviye analiz problemi içerir: Aynı olay, farklı seviyelere (örneğin bireysel, bürokratik veya devlet) atfedilebilir. Referans nesnesindeki durumdan farklı olarak, bir söz edimi genellikle kimin veya neyin konuştuğu konusunda kendi kendini tanımlamaz ve bu nedenle “aktör” tanımı bir anlamda referans nesnesi tanımından daha kişiseldir. Sonuçta, bireylerin her zaman aktör oldukları söylenebilir ancak eğer güçlü rollerdeki kişilere bakılacak olunursa genellikle kişilerin yetkili temsilcisi olarak tayin edilen toplulukları veya kişileri, “konuşmacı” olarak görmek daha doğrudur. Örneğin Fransa’yı de Gaulle olarak nitelendirmek, bu durumda konuşmacı de Gaulle değil bütün Fransa olacaktır. Bu kapsamda, diğer devletler de Gaulle’ye Fransa adına hareket ettiğini varsaymakta ve Fransa’yı de Gaulle’nin hareketlerinden sorumlu tutmaktadır. Bu nedenle, “diplomatik” hayatta Fransa bir aktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Günümüzde bu yaklaşım özellikle uluslararası kuruluşlar için daha geçerlidir. BM ve NATO gibi kuruluşların Genel Sekreteri pozisyonundaki kişilerin söz edimlerinde, aktör bahse konu mevkiî işgal eden kişi değil kurumun tümünü temsil eden kurum adına konuşan kişi olduğundan aktör kurumun kendisi olmaktadır.

Güvenlikleştirici aktörün nasıl tanımlanacağı boyutunda konuşmayı kimin gerçekleştirdiği sorusundan ziyade, eylemi hangi mantığın biçimlendirdiği sorusu daha büyük bir önem arz etmektedir. Faaliyet/eylem bireysel mantığa veya örgütsel mantığa göre mi şekilleniyor ve genel olarak diğer aktörler tarafından sorumlu tutulan

kişi mi yoksa kurum mu? Söz edimini örgütsel mantığına odaklanmak, güvenlikleştirici aktörün kim veya ne olduğunu belirlemenin en iyi yoludur (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Aktör ve referans nesne arasındaki belirli bir durumdaki fark, genellikle, ayrı ayrı bir “izleyici” kategorisi olduğu anlamına gelir. Güvenlikleştirme eylemi, belirli bir konunun özel güvenlik niteliği nedeniyle istisnai prosedürlerin uygulanmasını dinleyiciyi ikna etmeye çalışmaktır. Güvenlikleştirme ve söz edimi eylemleri sırasında karşılaşılabilecek en büyük tehlikelerden biri de aktör tarafına çok fazla odaklanılması ve böylece eylemin izleyicisi ve değerlendiricisi olanları marjinalleştirirken güçlülere ayrıcalıklı kılmasıdır (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

3.3. Değerlendirme

Taureck’ın da ifade ettiği gibi, Buzan ve arkadaşlarının, teoriye ilişkin olarak yukarıda yer alan ifadeleri, güvenlikleştirme teorisinin, analist için politik bir açıklama olmadığını, bunun yerine, analistin güvenlikleştirme ve güvensizleştirme vakalarını izleyebileceği teorik bir analiz aracı olduğunu göstermektedir. Güvenlikleştirme teorisi tek başına analiste güvenliğin ne olması veya olmaması gerektiğini söylememektedir. Teori yalnızca “güvenlik ne yapar?” sorusunu cevaplamaya çalışmaktadır. Kısaca güvenlikleştirme teorisi, pratik güvenlik analizini kolaylaştıracak teorik bir araçtan başka bir şey değildir (Taureck 2006).

Kopenhag Okulu yazarlarına göre güvenlikleştirme, mevcudiyetin unsurlarına tehdit olarak görünen bir olguya (varoluşsal tehdit) karşı, olağanüstü ve acil tedbirler alınması gerekliliğini ifade eden ve sosyal inşayı başarılı bir şekilde ortaya koyan özneler arası bir söz edimidir (Miş 2014).

Yazarlara göre, eğer güvenlikleştirmeye aktör, bir varoluşsal tehdidin önceliği ve aciliyetiyle ilgili bir argüman aracılığıyla, normalde tabii tutulacağı prosedürleri veya kuralları ortadan kaldırmayı başardıysa, bir güvenlikleştirme vakasından söz edebiliriz (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirme analizinin amacı, konunun veya tehdidin gerçek bir güvenlik problemi olup olmadığının tartışılması veya ispatlanması değil, güvenlikleştirmenin nasıl ve ne zaman vuku bulduğunu, güvenlikleştirmeye öğelerin (referans objesi, güvenlikleştirmeye aktör, dinleyicilerin (hedef kitle) kim veya kimler olduğunun ve sonuçlarının belirlenmesidir (Baysal ve Lüleci 2015).

Güvenlikleştirme sürecinde pratik olarak çalışılabilecek hususlar şunlardır; Kim güvenliği başarılı bir şekilde “yapabilir” veya “konuşabilir”, hangi konularda, hangi koşullarda ve hangi etkilerle? Güvenlik söz ediminin, güvenlik kelimesini söyleyerek tanımlanmadığını belirtmek gerekmektedir. Önemli olan, acil eylem veya özel önlemler gerektiren bir varoluşsal tehdidin belirlenmesi ve bu durumun önemli bir dinleyici tarafından kabul edilmesidir (Buzan, Waever ve Wilde 1998).

Güvenlikleştirme teorisinin, devletin varlığını tehdit eden durumlarda, acilen ve olağan dışı önlemler almasının toplum nezdinde meşrulaştırma amacı göz önüne alındığında (Buzan, Waever ve Wilde 1998) Kopenhag Okulu yazarlarının güvenlikleştirmeye olan yaklaşımında da devletin, aktörlerinin yardımı ile güvenlikleştirmeye gerekli kılan her türlü durumu ve adımları planlı ve stratejik bir eylem olarak oluşturduğu açıkça belirtilmektedir (Miş 2014). Sonuçta güvenlikleştirme teorisi, kritik güvenlik çalışmalarında günümüzde en özlü ve çekici analitik araçlardan birini sunmaktadır (Taureck 2006).

Bu tez çalışmasının ana hedefi Waeaver ve diğerleri tarafından ortaya atılan teorinin detaylı olarak analiz edilmesi ve teori ışığında deniz güvenliğine yönelik yapılan güvenlikleştirme sürecinin aktörleri, faaliyetleri, ikna süreci ve alınan tedbirleriin incelenmesidir. Bu kapsamda, bu bölümde teori detaylı olarak incelenmiş, özellikleri unsurları ve süreç mercek altına alınmıştır.

Bu bağlamda, yukarıda açıklanan yaklaşım çerçevesinde, müteakip bölümde deniz güvenliğinin gerçek bir güvenlik problemi olup olmadığının tartışılmasından ziyade, deniz güvenliğinin güvenlikleştirme sürecinin, öğelerinin (referans nesnesi, güvenlikleştirici aktör, dinleyiciler (hedef kitle) ve üç temel bileşenin yaşamsal tehditler, acil önlemler ve dinleyici kitlenin mevcudiyetine dair tehdit iddiasını ve acil önlemleri onaylaması (Açıkmeşe 2008)) neler ya da kimler olduğu analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

DENİZ GÜVENLİĞİNİN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

4.1. Giriş

Deniz güvenliği kavramı çalışmanın ikinci bölümünde detaylı olarak incelendiği gibi, kapsayıcı ve ayrıntılı olarak tanımlanabilir. Aslında, deniz alanlarının güvenliğinin sağlanması konusu denizlerin güvenliğini ve düzenini korumak, kişilerin ve malların serbest dolaşımını sağlamak amacıyla uluslararası kuruluşlar ve hükümet dışı kuruluşlar ortak bir amaç doğrultusunda bir araya getiren bir görev haline gelmiştir (Feldt, Roell ve Thiele 2013). Akademisyenler ve ulusal/uluslararası kuruluşlar, deniz güvenliği için uygun bir tanım bulmaya çalışmaktadırlar. Uluslararası kuruluşlar esas olarak, deniz güvenliğinin bu tehditlerin yokluğu olarak tanımlanması gerektiği savını kullanarak Wolfers'ın güvenliğe yaklaşımını⁶ takip etmektedir. Belirlenen tehditler konusunda fikir birliği olmamasına rağmen, deniz alanlarında devlet anlaşmazlıkları, deniz terörizmi, korsanlık, uyuşturucu kaçakçılığı, insan ve yasadışı eşya ticareti, silahların yayılması, yasadışı balıkçılık, çevre suçları veya deniz kazaları ve afetleri gibi tehditlere atıfta bulunmaktadır (Bueger 2015).

“Deniz Güvenliği” kavramı, ilk kez 11 Eylül terör saldırılarından sonra deniz terörizminin yayılmasından kaynaklı olarak kamuoyunun dikkatini çekmiştir. Deniz terörizminin veya deniz terörizmine dahil edilen tehditlerin uzun bir süre

⁶ Wolfers'in en çok kabul gören güvenlik tanımı şöyledir; güvenlik, objektif anlamda elde edilen değerlere yönelik tehditlerin yokluğunu; sübjektif olarak ise, bu değerlere saldırabilecek korkunun yokluğunu ölçer (Wolfers 1952).

gerçekleşmeyecek, sanal bir tehdit olarak kalacağı algısı ise (Murphy 2010), 2008 ve 2011 yılları arasında Somali kıyılarında korsanlığın artmasıyla yıkılmıştır (Bueger 2015). Uluslararası ticarete yönelik korsanlık tehlikesi, deniz güvenliğini küresel boyuta ve dünyanın politik gündeminde önemli bir konuma getirmiştir (To 2003, Ross 2009, Ba 2011, Manicom, 2011 ve Keil 2013).

Bu kapsamda, deniz güvenliğinin güvenlikleştirilmesi süreci, (her ne kadar tek bir süreç olarak görülse dahi) güvenlikleştirici aktörün analizi bağlamında bu çalışmada, iki aşamada değerlendirilmiştir. Birinci kısım 11 Eylül saldırıları sonrasında ABD liderliğinde başlatılan ve terör tehdidine karşı geliştirilen “Deniz Güvenliği” algısı, ikincisi ise 2008 yılından itibaren artan korsanlık tehdidine karşı BM liderliğinde geliştirilen ve daha çok ekonomik endişeleri barındıran “Deniz Güvenliği” algısıdır.

Bu bölümde yer alan analizin maksadı, konunun veya tehdidin real bir güvenlik problemi olup olmadığının tartışılması veya ispatlanması değil, deniz güvenliğinin güvenlikleştirme sürecinin nasıl ve ne zaman ortaya konulduğu, bunun öğelerinin (referans nesnesi, güvenlikleştirici aktör, dinleyiciler (hedef kitle)) kimler olduğunun ve deniz güvenliğinin güvenlikleştirme sürecinin sonuçlarının ortaya konulmasıdır. Kısaca, deniz güvenliğinin güvenlikleştirilmesi sürecinde, güvenlikleştirmenin üç temel bileşeninin (bekaya yönelik tehditler, acil önlemler ve hedef kitlenin mevcudiyetine dair tehdit iddiasını ve acil önlemleri onaylaması (Açıkmeşe 2008)) tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu maksatla, bu bölümde, öncelikle deniz güvenliğinin güvenlikleştirilmesine ilişkin kısa bir yazın taraması yapılmıştır. Daha sonra ikinci bölümde detaylı olarak incelenen deniz güvenliği algısına dayanılarak referans objesi, tehdit ve dinleyici kitlenin ikna aşamasına ilişkin metin incelemesi yapılmıştır.

Müteakiben, güvenlikleştirici aktörün tespit edilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda, yukarıda da belirtildiği gibi, 11 Eylül saldırıları sonrasında oluşan deniz güvenliği algısındaki aktör ile korsanlık tehdidinin bertaraf edilmesi maksadıyla oluşan deniz güvenliği algısındaki aktörler ayrı olarak analiz edilmiştir. Son olarak ise hedef kitlenin tehdidi ve olağanüstü önlemleri kabulüne ilişkin bulguların deniz güvenliği adı altında icra edilen faaliyetler üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır.

4.2. Denizlerin Güvenlikleştirilmesi

21. Yüzyılın başlarından itibaren seyir serbestisinin getirdiği fayda ve buna ilişkin tehditler göz önüne alınarak, deniz meseleleri daha büyük bir güvenlik odağı haline gelmiştir (Vreÿ 2011). Bu bağlamda, deniz güvenliğine yönelik bir tehdidin küreselleşme için varoluşsal bir tehdit oluşturduğu düşünülmektedir (Piedade 2016).

Bu noktada cevaplanması gereken soru, Deniz Güvenliği uluslararası bir güvenlikleştirme konusu mudur?

Güvenlikleştirme, hayatta kalmakla ilgilidir ve bir sorun, belirlenmiş bir referans nesnesine varoluşsal bir tehdit teşkil ettiği şeklinde sunulduğunda ve tehdidin niteliği, devletin harekete geçmesini veya tehdidi bertaraf etmek maksadıyla olağanüstü tedbirler almasını haklı kılyorsa (Buzan, Weaver ve de Wilde 1998) Piedade'nin dediği gibi, bir güvenlikleştirme sorunu ile karşı karşıyayız demektir (Piedade 2016).

Bueger'e (2015) göre, Deniz Güvenliğini güvenlikleştirme kavramı çerçevesinde ele almak mümkündür. Bunu yapmanın yolu, deniz güvenliği gündemindeki sorunların nasıl güvenlikleştirdiğini, hedef kitlenin kim ya da kimler olduğunun ve referans nesnelerin ne olduğunun analiz edilmesidir. Bu bağlamda, deniz güvenliğine yönelik tehditlerden korunması gereken referans nesnelere ne olduğu sorusu, politik çıkarları da ortaya çıkarabilecektir.

Bueger'e (2015) göre, deniz güvenliğini anlamak için güvenlikleştirmenin çerçevesinin çizilmesi ve iki adımın izlenmesini gerekmektedir. İlk olarak, hangi güvenlik problemi iddiası, denizlerin “güvenlik” konusu haline gelebilmesi için ortaya atılması gerekmektedir? Bu soru okyanuslar ve denizlerin güvensizlik ve tehdit alanı olarak çağdaş anlayışın nasıl oluştuğunu ve bunun zaman içinde nasıl değişeceğini sormak anlamına da gelmektedir (Beuger 2015). Tarihi çerçevede açıklamak gerekirse okyanusların tehlike ve belirsizlik alanı olduğu tezini antik çağlara kadar götürmek düşüncesi muhtemel bir sonuç olacaktır (Mack 2011). Böyle bir analiz, “denizin” nasıl ve niçin bir güvensizlik kaynağı veya korunması gereken referans nesnesi olduğuna dair büyük bir resim sunacaktır.

İkinci adım, deniz güvenliği gündemini oluşturmak için farklı konuların nasıl güvenlikleştirileceği hususunun ayrıntılı bir analizidir. Deniz güvenliğine ait uzun listedeki konuların dikkatli bir şekilde yeniden yapılandırılması, güvenlikleştirilecek konuların kim tarafından, ne tür bir nesnenin ve hangi dinleyici kitlesine sunulacağını belirlemesidir. Farklı (ve rekabet halindeki) siyasi çıkarların deşifre edilebilmesi için denizlerin güvenlikleştirilmesinde hangi referans nesnelere zorunlu olduğunu sormak özellikle önemlidir. Bu bağlamda sorulacak soru, deniz güvenliği tehditlerinden korunmaları gereken referans nesnelere nelerdir olmalıdır (Beuger 2015).

Detaylı bir güvenlikleştirme analizinin amacı, ilgili aktörlerin gündemindeki bu tehdit ve risklerin nasıl ortadan kaldırılacağına düzenlenmesidir. Bu (tehdit ve risklerin ortadan kaldırılmasının düzenlenmesi), ilgili aktörlerin neyi korumaya değer verdiğini (ve neyin olmadığını) ve hangi önlemleri alacağı konusunda bir anlayış sağlayacaktır. Bu perspektif, aktörlerin tehdit algılarının nasıl ve ne zaman yakınlaştığı ve ne zaman ayrıldığını gösterecektir. Güvenlikleştirme çerçevesi ayrıca bize önemli bir dinamiği de göstermektedir (Beuger 2014). Akademik yazının gösterdiği gibi,

güvenlikleştirme genellikle daha fazla kaynağın kendilerine ayrıldığını acil ve öncelikli konular olarak ele alındığını göstermektedir. Denizcilik sorunlarının güvenlikleştirilmesi deniz meselelerinin profilini yükselmesi ve bu sorunları gidermek için mevcut kaynakları bir taraftan bu tarafa arttırmak anlamında bir gelişme olacaktır (Beuger 2014).

Diğer taraftan güvenlikleştirme, genellikle aşırı önlemlerin alınmasını ve kısa vadeli reaksiyonların tercih edilmesini gerektiren belirgin bir mantığa sahiptir. Aksi takdirde güvenlikleştirme, optimal ve sürdürülebilir çözümlere yol açmaz. Bu nedenle, sonuç yanlış yatırımlar olabilir veya çok pahalı kısa vadeli çözümler (örneğin askeri güç kullanmak gibi) tercih edilebilir. Güvenlikleştirme analizinin bir parçası, bir güvenlik tehdidi olarak bir konuyla ilgilenmenin maliyet ve faydalarının bir değerlendirmesidir. Bu dinamik, örneğin göçmenlik için gösterilmiştir. Göçün tehdit olarak algılanması, ekonomik veya insani anlayışları baltalamış, çoğu zaman aşırı sınır kontrol önlemleri almaya ve yasadışı göç olaylarının yarattığı insani trajedileri yol açmıştır (Beuger 2014).

Corbett Denizcilik Politikaları Araştırmaları Merkezi müdürü, İngiliz deniz tarihi profesörü ve “*Seapower: A Guide for the Twenty-First Century-Deniz gücü: 21. Yüzyıl İçin Bir Rehber*” kitabının yazarı Geoffrey Till, küreselleşmenin denizcilik boyutuna dikkat çekerek, küreselleşmenin kesinlikle deniz taşımacılığının serbest akışına bağlı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca potansiyel olarak saldırıya açık, deniz merkezli bir küreselleşmenin güvence altına alınmasının gereğinin de altını çizmektedir (2009).

Till, küreselleşmenin sunduğu faydaları arttırmak ve güvence altına almak için küreselleşmenin yükselişinin unsurları ile küresel deniz ticaretini güvence altına almanın yollarını birbirine bağlamaktadır (2009). Küreselleşmenin faydaları ile

devletlerin güvenli deniz ticareti ve güvenli deniz ticaretine bağı olarak hızla artan sayıda ticari şirketler arasındaki ilişki bu bağlamda merkezi bir öneme sahiptir (Kumar ve Hoffman 2002). Yazara göre, deniz yoluyla yapılan ticaretin oranı tüm dünya ticaretinin içinde önemli ölçüde artmaktadır (tahminler yüzde 70 ile yüzde 90 arasında olduğunu veya diğer bir değışle tüm ticaretin üçte ikisini) ve bu kapsamda, ticaret akışında herhangi bir kesinti devletler, ticaret, çokuluslu şirketler, ekonomik kalkınma ve nihayetinde insanlık için korkunç etkiler doğuracaktır (Vreý 2011). Küreselleşmenin faydaları ile bu faydaların denizlerin özgürce ve güvenli olarak kullanılmasına olan ihtiyaç arasındaki karşılıklı bağımlılık, Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS) ve Münhasır Ekonomik Bölge (MEB) hükümlerinden çıkan kurallar, yönetmelikler ve yasalar ile vaat edilen deniz düzenini sağlamaktadır⁷.

Normatif anlamda, BMDHS ve MEB`ler denizle ilgili sorunları yönetme, düzenleme ve anlaşmazlıkları önleme ve çözme potansiyeline sahiptir. Uygulamada ise denizlerin, BMDHS ve MEB'nin öngördüğü uygulamaları sözleşmenin belirttiğı alanlarda hayata geçirmek amacıyla, kolluk kuvvetlerinin kullanılması gerekmektedir (Nemeth, Mitchell, Nyman ve Hensel 2007). Sözleşme ve MEB`in dışında kalan alanlarda (açık denizler kastedilmektedir) ise güvenlikleştirme kaçınılmazdır (Vreý 2011).

⁷ Deniz ticareti, kârlılığı ile en liberalleşmiş ekonomik faaliyet olarak görülmektedir. Çünkü hükümetlerden çok az müdahale ile karşılaşmaktadır. Ancak, şimdi deniz korsanlarının neden olduğu kesintilere karşı savunmasız bir haldedir (Vreý 2011).

4.3. Deniz Güvenliğinin İlişkilendirildiği Varoluşsal Tehditler ve Bu Tehditlerin Yöneldiği Referans Nesnelere

Güvenlikleştirilmenin en önemli adımlarından birini “varoluşsal tehdit”lerin tanımlanması ve sunulması süreci oluşturmaktadır. Aktörler tarafından referans nesneye yönelen varoluşsal tehditlerin, dinleyici (hedef) kitleye sunulması bağlamında deniz güvenlik stratejilerine ve uluslararası kuruluşların, devletlerin resmî açıklama ve evraklarına dayanılarak, deniz güvenliğinin sağlanamaması durumunda neyin (referans objesi), ne ile (tehdit) karşı karşıya kalacağına, dinleyici kitlenin ne gibi yoksunluklarla ikna edilmeye çalışıldığına ilişkin inceleme yapılmıştır.

Deniz güvenliğinin önemine dair tabii ki çok sayıda akademik yazın, konuşma ve resmi devlet dokümanı mevcuttur. Bu çalışmanın maksadı kavramın önemini tartışmak değildir. Ancak incelenen metinler devletlerin/kuruluşların konuya ilişkin yol haritasını belirleyen, bağlayıcılığı olan ve onay süreci tamamlanmış resmî belgelerdir. Bu sebeple bahse konu dokümanlar tehdidin nasıl bir varoluşsal tehdit olarak sunulduğunun incelenmesinde kullanılmıştır. İlave olarak, hedef kitlenin ikna olup olmadığının anlaşılması maksadıyla da resmî belgelerin ve alınan kararların onay süreçleri mercek altına alınmıştır.

Uluslararası ortamın başat aktörlerinden biri olan Birleşmiş Milletler gerek aldığı kararlarla gerekse IMO (*International Maritime Organization*-Uluslararası Denizcilik Örgütü) vasıtası ile oluşturduğu uygulamalar ile, deniz güvenliğinin sağlanmasına ilişkin küresel çapta çaba sarf eden kuruluşların başında gelmektedir. Konuya ilişkin birçok karara imza atmış olmasına rağmen, özellikle BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon tarafından 2008 yılında yayınlamış olduğu “*Oceans And The Law Of The Sea*” raporuna göre, okyanuslar ve denizler ulaşım, geçim, yiyecek ve diğer ekosistem malları ve hizmetleri için hayati öneme sahiptir. Bu nedenle, okyanuslarda ve

denizlerde deniz güvenliğini korumak ve geliştirmek çok önemli bir konu haline gelmiştir. Bütün devletler daha güvenli okyanusların yararlarını paylaşırken, deniz güvenliği ve emniyeti ile ilgili büyük tehdit ve zorlukları ele alma sorumluluğunu üstlenmektedir. Yakın zamana kadar, deniz güvenliği ve emniyeti konularındaki yasal rejimler büyük ölçüde birbirlerinden bağımsız olarak oluşturulmuştur. Bununla birlikte, bu rejimlerin ortak ve karşılıklı olarak güçlendirici hedefleri vardır: güvenli bir deniz alanı kesinlikle daha emniyetlidir ve güvenliği önceleyen bir denizcilik rejimi, suç faaliyetlerine ve diğer güvenlik tehditlerine karşı daha az hassastır. Deniz güvenliğini veya emniyetini arttırma çabaları, bu nedenle okyanuslardaki diğer faaliyetlerin yürütülmesi ve düzenlenmesi üzerinde basamaklı etkilere sahiptir. Bu rejimler ayrıca, etkinliklerini arttırmak ve yeni zorlukları ele almak için her düzeyde işbirlikçi çabalara olan ihtiyacı paylaşmaktadır (BM 2008).

Görüldüğü üzere, güvenikleştirici aktör bağlamında, en güçlü adaylardan biri olan BM, deniz güvenliğini, okyanus ve denizlerde icra edilen tüm faaliyetler için basamak teşkil ettiğini, ulaşım, geçim, yiyecek ve diğer ekosistem malları ve hizmetleri için hayati öneme sahip olduğunu belirtmiştir.

İlave olarak, orijinali 1914 yılında ilk kez kabul edilen ve ticari gemilerde can güvenliği konularını düzenleyen uluslararası bir sözleşme olan (UDHB t.y.) SOLAS sözleşmesi (*The Safety Of Life At Sea*), 11 Eylül saldırılarından sonra ABD'nin talebi üzerine, BM tarafından uygun bulunmasının ardından, BM adına, BM'nin deniz güvenliği ve emniyeti konularında uzman kuruluğu olan IMO tarafından 2002 yılında bazı eklerinde değişiklikler yapılmış ve yeni düzenlemeler getirilmiştir (IMO 2002). IMO tarafından yayımlanan karar dokümanında, "Uluslararası barış ve güvenliğin korunması ve devletler arasında dostane ilişkiler ve işbirliğinin teşvik edilmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaçları ve ilkeleri akılda tutulmak üzere, terörizm

eylemlerinin tüm biçimlerinde, masum insanların yaşamını tehlikeye atan veya temel hak ve özgürlükleri tehlikeye sokan ve insan onurunu ciddi şekilde zedeleyen, terör eylemlerinin tırmanmasının dünya tarafından endişeyle izlendiği” belirtilmektedir (IMO 2002).

Ayrıca, BM’in, deniz ticaretinin, dünya ticaretine ve ekonomisine öneminin ve anlamının farkında olduğu ve dolayısıyla dünya çapındaki tedarik zincirini, gemilere, limanlara, açık deniz terminallerine veya diğer tesislere yönelik terör saldırılarına karşı korumaya kararlı olduğu belirtilmektedir. Hukuka aykırı olarak nakliyyeye karşı hareket eden kişilerin, malların güvenliğini ve emniyetini tehlikeye düşürdüğünü, denizcilik hizmetlerinin işleyişini ciddi şekilde etkilediğini ve dünya halklarının deniz seyrüseferlerinin güvenliğine olan güvenini baltaladığını, bu tür eylemlerin ortaya çıkmasının bir bütün olarak uluslararası toplum için ciddi bir endişe kaynağı olduğunu ve aynı zamanda dünya ticaretinin etkin ve ekonomik hareketinin hayati önemde olduğunu kabul ettiğini beyan etmektedir (IMO 2002).

IMO, SOLAS Sözleşmesine değişiklikler ve eklemeler yaptığı bu kararında, BM adına, deniz güvenliğinin tehlikeye düşmesinin, seyrüseferlerinin güvenliğine karşı bir tehdit oluşturduğunu, uluslararası toplum için ciddi bir endişe kaynağı olduğunu, deniz güvenliğine direk bağlı olan dünya ticaretinin etkin ve ekonomik hareketinin de hayati önemde olduğunu belirtmektedir.

ABD tarafından yayımlanan ve ikinci bölümde detaylı olarak incelenen Deniz Güvenliği için Ulusal Strateji dökümanı deniz güvenliği stratejisi konusunda bir yol gösterici, konuya ilişkin dünyada yayınlanan ilk kapsamlı ulusal belgedir. Belgenin yayımlanmasını müteakip başta AB ve NATO olmak üzere birçok ülke ve kuruluş benzer deniz güvenlik stratejilerini yayınlamıştır. Beuger’e göre stratejinin

yayınlanması ve birçok ülke tarafından takip edilmesi, deniz güvenliğinin güvenleştirilmesi bağlamında atılan en önemli adımlardan biridir (Beuger 2015).

Strateji, ABD'nin ulusal ve ekonomik güvenliğini, okyanusların güvenli kullanımına bağlamaktadır. Stratejide, ABD'nin yüksek çıkarlarının ancak deniz güvenliğinin sağlandığı bir ortamda korunabileceğinin altı çizilirken, teröristlerin ve haydut devlet olarak nitelendirdikleri devletlerin, kitle imha silahlarını tehdit unsuru olarak veya fiili olarak kullanılmasını önlemek ya da Amerika Birleşik Devletleri'ne, müttefiklerine ve dostlarına karşı saldırılara girişmeden önce durdurmaya hazırlıklı olmak öncelikli amaç olarak belirlenmiştir (ABD 2005).

Stratejide, deniz ortamının özgürlüğünün sağlanmasının ancak deniz güvenliği ile mümkün olacağı savunulmaktadır. Seyir ve ticaret serbestisinin sağlanması, refah ve özgürlüğün yayılması, ilerletilmesi ve okyanus kaynaklarının korunması da deniz güvenliğinin sağlanmasına bağlanmaktadır (ABD 2005).

Görüldüğü gibi, ABD, stratejisinde, ulusal ve ekonomik güvenliğini, ABD'nin yüksek çıkarlarını, deniz ortamının özgürlüğünü, ticaret serbestisini, refah ve özgürlüğün yayılmasını, ilerletilmesini ve okyanus kaynaklarının korunmasını deniz güvenliğinin sağlanmasına bağlanmaktadır. Aksi takdirde, bahsedilen varoluşsal unsurların tehdit altında olacağı algısı yaratılmaktadır.

Aynı şekilde, Avrupa Birliği Deniz Güvenlik Stratejisine göre, deniz, Avrupa Birliği ve vatandaşları için değerli bir büyüme ve refah kaynağıdır. Avrupa Birliği; ekonomik gelişimi, serbest ticareti ve ulaşımı, enerji güvenliği ve turizmi, açık, korunan ve güvenli denizlere ve okyanuslara dayandığı belirtilmektedir (European Union 2014).

AB, dünyanın en büyük üçüncü ithalatçı ve beşinci küresel balıkçılık ve su ürünleri üreticisidir. Birliğin dış sınırlarının %70'inden fazlası denizlerle çevrilidir. Her yıl yüz milyonlarca yolcu limanlarından geçmektedir. Avrupa'nın enerji güvenliği büyük ölçüde deniz taşımacılığına ve altyapılarına bağlıdır (European Council 2014). Denizler AB ve vatandaşları için hayati bir öneme sahiptir. Bu önem deniz güvenlik stratejisine de yansıtılmış, detaylı ve uygulanabilir bir strateji ortaya konulmuştur.

AB üye devletlerinin denizcilik altyapısının (ticaret filoları, limanlar, tersaneler vb.) istikrarlı büyümesi, iyi işleyen bir enerji piyasasına ve arz güvenliğine bağlıdır. Bu da dolayısıyla Avrupa vatandaşlarının ve bir bütün olarak Avrupa ekonomisinin refahına katkıda bulunmaktadır. AB ve üye devletleri küresel deniz alanı genelinde stratejik çıkarlara sahiptir. Bu nedenle, deniz ve deniz sınırı yönetimi ile bağlantılı güvenlik risklerinin belirlenmesi ve bunlara karşı tedbir alması bir zorunluluktur (European Council 2014). Stratejide denizler sadece güvenliği sağlanması gereken ulaştırma hatları olarak değil aynı zamanda birlik için bir “hayat kaynağı” olarak görülmektedir.

NATO deniz stratejisine göre ise, küresel ticaretin, kesintisiz, güvenli ve düşük maliyetli uluslararası deniz taşımacılığı ve dağıtım ağlarına dayandığı belirtilmektedir. Kısa kesintilerin bile uluslararası ticareti ve müttefiklerin ekonomilerini ciddi şekilde etkileyebileceği, seyir serbestisinin, deniz ticaret yollarının, kritik altyapının, enerji akışının, deniz kaynaklarının ve çevre güvenliğinin korunmasının, müttefiklerin güvenlik çıkarları açısından önem arz ettiği belirtilmiştir (NATO 2011).

Yine NATO, tarafından yapılan açıklamalarda, dünya denizlerinin, yeryüzündeki en önemli iletişim, ticaret ve ulaşım rotalarını içerdiği, bahse konu rotaların güvenliğinin uluslararası toplum için hayati öneme sahip olduğu, NATO'nun, üye ülkelerinin deniz kaynaklarını ve uluslararası deniz ticaretini, potansiyel tehditlerden korumaya ve güvence altına almaya yardımcı olduğu belirtilmektedir. Keşif, devriye

ve istihbarat paylaşımı faaliyetlerinin amacının, kolluk kuvvetlerinin desteklenmesi, kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi ve potansiyel terörist veya yasa dışı faaliyetlere karşı koymak olduğu belirtilmiştir (NATO 2011).

NATO Genel Sekreteri Anders Fogh Rasmussen`in, Askeri Komite (*Military Committee*) Başkanı ve Kuzey Atlantik Konseyi'nden (*North Atlantic Council*) Büyükelçilerle birlikte, 13 Şubat 2014 tarihinde İngiltere'nin Northwood kentinde bulunan NATO Deniz Kuvvetleri Komutanlığını ziyareti esnasında deniz operasyonları ve deniz güvenliğinin geleceği hakkında görüşlerini bildirmiş, bu kapsamda, Akdeniz'de NATO gemilerinin devriye gezmeye ve terör eylemleri için ticari trafiği izlemeye devam ettiğini, ayrıca her iki bölgede de deniz güvenliğine yönelik tehditler ile mücadele edilerek, deniz ulaştırma hatlarını güvende tutulduğunu böylece insanların ve üye ülkelerin ortak çıkarların korumaya devam edildiğini belirtmiştir. NATO komuta yapısı içerisinde, NATO Deniz Kuvvetleri Karargâhına gerçekleştirilen bahse konu ziyarette de deniz stratejisi paralelinde, deniz güvenliğini, deniz ulaştırma hatlarının güvenliği vasıtasıyla insanlığın ve üye ülkelerin ortak çıkarların korunması ile bağdaştırmıştır (NATO 2014).

Askeri amaçlı uluslararası bir kuruluş olan NATO, deniz güvenliğini küresel ticaretin güvenliği ile bağdaştırmıştır. Deniz güvenliği adı altında yaptığı/yapacağı hareketlerin ortaklarının güvenlik çıkarlarına hizmet edeceği açıklanmaktadır. Önceki bölümlerde de belirtildiği gibi “Güvenlik” kendi kendine referans (*self-referential*) niteliğinde bir uygulamadır. Çünkü bu uygulamada konunun mutlaka gerçek bir varoluşsal tehdit olması gerekmez, konu böyle bir tehdit olarak sunulduğu için bir güvenlik konusu haline gelmektedir (Buzan, Waever ve Wilde 1998). NATO ve ABD'nin bakışlarında ağırlıklı olarak güvenlik vurgusu yapılmaktadır.

Tarihte, deniz hakimiyeti sayesinde, geniş bir imparatorluğa dönüşen, hali hazırda da gelişmiş ekonomisini deniz ticaretine ve mavi ekonomiye borçlu olan İngiltere, deniz güvenliğini ve yokluğunda karşı karşıya kalacakları riskleri Ulusal Deniz Güvenliği Stratejisi'nde şöyle tanımlamaktadır. “İngiltere için deniz güvenliği, İngiltere'nin ulusal menfaatlerinin yurt içinde ve dışında, deniz üzerinde ve altındaki risk ve fırsatların etkin yönetimi yoluyla geliştirilmesi ve korunması, İngiltere'nin refahını, güvenliğini ve esnekliğini güçlendirmek ve genişletmek ayrıca istikrarlı bir dünyanın şekillendirmesine yardımcı olmaktır.” (HM Government 2014).

İngilizler, ticaretlerinin büyük bölümünü ve hayati kaynaklarının çoğunu taşıması nedeniyle denizi, ekonominin can damarı, aynı zamanda da diğer milletler, suçlular ve teröristler tarafından da suiistimal edilebilecek bir alan olarak değerlendirmişlerdir. Bu nedenle, ulusal ve uluslararası güvenliği korumak ve düzenlemeler ile ortak çıkar alanlarını ele almak, meşru hareketi kolaylaştırmak ve düşmanlık faaliyetlerini izlemek arasında uygun dengeyi sağlamak için güçlü küresel ortaklıklar kurmayı gerekli görmüşlerdir. Aynı zamanda deniz alanı, uluslararası iş birliğini ilerletmek ve kapasite geliştirmek için diplomatik, askeri ve güvenlik kuvvetlerinin kullanıldığı ve İngiltere'nin lider bir oyuncu olduğu karmaşık bir uluslararası sistem olarak nitelendirmişlerdir (HM Government 2014). Stratejide, gerektiğinde müdahale etmek için, karşı karşıya bulunulan denizcilik risklerini ve fırsatlarını dikkatlice değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesi, kaynakların da buna göre tahsis edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Deniz güvenliğinin, İngiltere'nin güvenlik ve refahının denizlere ne ölçüde bağlı olduğunu yansıtan bir hükümet faaliyeti olarak sunulmuştur (HM Government 2014).

Yine, Nisan 2015 tarihinde icra edilen, G7 Dışişleri Bakanları Deniz Güvenliği Konferansında, uluslararası güvenlik ve istikrarın, insani gelişmenin, ekonomik

büyüme ve refahın, güvenli enerji arzı ve ekolojik çeşitliliğin korunmasının ancak güvenli ve emniyetli bir deniz alanına bağlı olduğunu kabul edilmiştir (G7 2015). G-7 ülkeleri de benzer şekilde, deniz güvenliğinin yokluğunun uluslararası güvenlik ve istikrara, insani gelişmeye, ekonomik büyüme ve refaha, güvenli enerji arzına ve ekolojik çeşitliliğe bir tehdit olarak sunmuşlardır.

Dünya çapında saygın düşünce kuruluşlarından biri olan ve güvenlik alanında çeşitli araştırmalar yapan bağımsız uluslararası bir düşünce kuruluşu olan SIPRI'nin (Stockholm International Peace Research Institute), 2014 yılında yayınlamış olduğu *'Future Challenges In International Maritime Security'* raporunda, deniz güvenliğinin, ulusal olduğu kadar insan güvenliği için de çok önemli bir konu olduğunu, uyuşturucu kaçakçılığı, silah kaçakçılığı ve terörist faaliyetlerin yanı sıra iklim değişikliği ve deniz kirliliği gibi olaylarında insan hayatını tehdit ettiğini belirtmektedir. Kuruluşa göre, küresel ölçekte yaşanan olumsuz etkiler, nüfus artışının, büyüyen şehirlerin ve iklim değişikliğinin vurguladığı bir dünyada giderek daha önemli bir gıda ve enerji kaynağını tehdit etmektedir (SIPRI 2014). Bahse konu kuruluş, deniz güvenliğini, iklim değişikliği, balıkçılık ve deniz kirliliği problemi vasıtasıyla küresel ölçekte, insan güvenliği için de hayati bir önemi olduğunu vurgulamaktadır.

4.4. Aktör Analizi

Küreselleşme, tehdit-tehdit edilen (hassasiyetler ve tehdiye maruz kalanlar) spektrumuna dahil olan daha fazla aktörün oluşmasına neden olmuştur. Aktör yelpazesindeki büyüme, Tablo 4.1'de sunulan 'yoğun' uluslararası manzara, aktör sayısındaki artış ve çeşitliliğin yanında, güvenliğin uluslararası ortamda ortaya çıkan karmaşıklıklardan muaf olmadığına bir görüntüsünü vermektedir (Bellamy, Williams 2010).

AKTÖR	DÜŞÜNCELER
Yaklaşık 200 devlet.	193 BM üyesi
Yaklaşık 77 200 uluslararası şirket.	773 000 yabancı ortak
246 Uluslararası kuruluş.	BM, NATO
7 300 uluslararası Sivil Toplum Örgütü.	Daha az köklü sivil toplum kuruluşları
10000 tek devlete ait Sivil Toplum Kuruluşları.	Önemli uluslararası aktivitelere katılım

Tablo 4.1. Küresel Politikadaki Aktörler (Kaynak: Bellamy, Williams 2010)

Bu kısımda deniz güvenliğindeki, güvenlikleştirici aktörün analiz edilmesi hedeflenmiştir. Bu analiz iki basamakta yapılmıştır. Birincisi, 11 Eylül saldırıları sonrası ortaya çıkan süreç, ikincisi ise, Somali açıklarında meydana gelen korsanlık/silahlı soygun vakalarında yaşanan artış sonrası ortaya çıkan süreçtir.

4.4.a. 11 Eylül Saldırıları Sonrası Gelişen Süreç

IMO'nun 7'nci Genel Sekreteri Efthimios Mitropoulos, 2004 yılında yaptığı konuşmasında, "11 Eylül olayları ve o tarihten beri dünyanın dört bir yanındaki terör olaylarındaki artış, teröristlerin siyasi amaçlarını sürdürmelerine ek olarak toplumumuzun huzurunu ve bütünlüğünü bozmadaki kararlılığını da göstermiştir. Bu olayların bize öğrettiği derslerden biri, ulaşım ağlarının kırılganlığı ve terörün hedefi ya da aracı olma potansiyelidir. Denizcilik endüstrisi ne yazık ki istisna değildir." demiştir (Salleh 2006).

Şüphesiz Genel Sekreterin tespitleri tesadüfi değildi. 11 Eylül saldırılarının hemen akabinde, ABD tarafından deniz ve denizcilik sektörüne getirilmek istenen yeni kısıtlamalar ve yasalar IMO aracılığı ile yürürlüğe konulmuştur.

11 Eylül 2001 terörist saldırılarını çevreleyen koşulların tam ve eksiksiz bir şekilde sunulması, bu tür saldırılara hazırlıklı olunması ve saldırı olduğu takdirde saldırılara derhal müdahale edilebilmesi amacıyla kurulan ‘ABD’ye Yapılan Terörist Saldırıları Ulusal Komisyonu’nun (9/11 Komisyon olarak da bilinir) 2002 yılında yayımlanan raporunda, “Ticari havacılık olası bir hedef olmayı sürdürürken, teröristler dikkatlerini başka yönlere döndürebilirler. Deniz taşımacılığında, teröristlerin zarar verme fırsatları en az havacılık taşımacılığı kadar hatta daha fazladır. Bu kapsamda, denizcilik sektöründe, konteynır taşımacılığının güvenliğine yönelik inisiyatifler oluşturulmaya başlanmıştır.” (9/11 Komisyon 2002) tespitinde bulunmuştur.

11 Eylül saldırılarından daha büyük ve yıkıcı bir saldırının ancak denizlerden gelebileceği öngörülmüştür (Salleh 2006). Doğal olarak, bu öngörü spekülasyon görülmelerine rağmen, tehdidin bertaraf edilmesi amacıyla, çok fazla insan gücü, milyarlarca dolar ve hesaplanamayacak bir çaba sarf etmek gerekmektedir. Ancak, denizcilik endüstrisi, terörle mücadele kapsamında bu denli fazla çabayı ret etme eğiliminde olmasına rağmen, ulusal güvenlik anlayışıyla hareket eden hükümetlere aksine bir fikri empoze edememiştir. Böylece, deniz güvenliğinde güvenlik gündemi veya “güvenliğin görünümü” sektörün verimliliğini artırma çabasının yerini almıştır (Salleh 2006).

Dünya ticaret hacmi benzeri görülmemiş bir oranda büyüdükçe, terörizmden kaynaklanan riskler de artmaktadır. Teröristler, hedef seçerken, istismar edilebilecek hassasiyetleri ve zayıf yönleri araştırmaktadır. Bu hedefler, saldırılara açık, psikolojik, ekonomik ve politik önem taşıyan ve saldırdıklarında teröristler için en az risk teşkil eden unsurların bir araya gelmesiyle seçilmektedir (Salleh 2006). Tedarik zincirinin deniz bacağına yapılan bir saldırının neden olduğu finansal maliyet ve ekonomik bozulma, teröristlerin bu alanı cazip bir hedef olarak görmelerinin başlıca nedenidir

(Flynn 2000). Bu, ABD merkezli bağımsız bir kamu politikası araştırma kurumu olan Brookings Enstitüsü tarafından yapılan bir çalışma ile doğrulanmaktadır. Çalışma, tedarik zincirine yapılan bir saldırının maliyetini değerlendirmiştir. Bir nakliye konteynırına yerleştirilen kitle imha silahlarıyla yapılacak bir saldırının, 11 Eylül saldırılarından 10 kat daha yıkıcı olacağını tespit etmiştir (Salleh 2006). Çalışmanın özeti, aşağıda Tablo 4.2'de sunulmuştur.

SALDIRININ NİTELİĞİ	EKONOMİK BOZULMANIN NİTELİĞİ	POTANSİYEL MALİYETLER (USD)
Kitle imha silahlarının konteynerler ile nakliyesi.	Teslimatlarda uzatılmış kapatma; kirli alanlarda üretim kaybı ve fiziksel yıkımı, büyük can kaybı, hayatta kalanlar için tıbbi tedavi.	\$1 Trilyondan fazla
Biyolojik ajanların büyük kentsel alanın çoğunluğu vasıtasıyla verimli şekilde salınımı.	Etkilenen bölgedeki ekonomik faaliyetlerin bozulması, diğer alanlardaki ekonomik operasyonlar ve güvenlik tehdidi, büyük can kayıpları, tıbbi masraflar.	\$750 Milyar
Ulus genelinde halk ekonomisinin temel unsurlarına karşı yaygın terör (alışveriş merkezleri, restoranlar, sinema, tiyatrolar vb.)	Kamusal alanlarda ekonomi faaliyetlerinde belirgin ve sürekli düşüş, tüketici güveninde düşüş.	\$250 Milyar
Sınırlı ve onarılabılır bir güvenlik açığı ortaya çıkaran büyük saldırılar	Doğrudan (insan hayatı ve fiziki sermaye kaybı) ve dolaylı (güven ve ağ başarısızlıklarında azalma) olarak ekonominin önemli fakat geçici olarak zayıflaması	\$100 Milyar
Bölgesel elektrik gücünü düzenleyen bilgisayar sistemlerine siber saldırı; iletim ve dağıtım ağına	Bir hafta süren bölgesel elektrik kesintileri; sağlık riskleri, üretim programlarının kesintileri, fiziksel sermayenin imhası.	\$25 Milyar

fiziksel saldırılarla birlikte		
Bombalama ve bomba korkuları	Birkaç büyük şehrin etkili bir şekilde bir günlüğüne kapatılması.	\$10 Milyar

Tablo 4.2. Terörizmden Kaynaklanan Ekonomik Bozulmalar (Kaynak: Brookings Institution (Akt. Salleh 2006: 9-10))

Liman güvenliği için harp oyunu (simülasyon) şeklinde icra edilen bir başka çalışma da 11 Eylül saldırısından bir yıl sonra yapılmıştır. Çalışma 2-3 Ekim 2002 tarihinde gerçekleştirilmiş ve ABD danışmanlık firması Booz Allen Hamilton tarafından yürütülmüştür (OECD 2003; Salleh 2006).

11 Eylül'e benzer bir saldırıya tedarik zincirinin karşı tepkisinin ayrıntılı olarak gösterilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, Gümrük, Savunma Bakanlığı, Ulaştırma Güvenliği İdaresi, İç Güvenlik Bürosu, İçişleri Bakanlığı, istihbarat teşkilatları, liman otoriteleri ve iş katılımcılarıyla birlikte çeşitli diğer devlet kurumlarından 85 üst düzey politikacının aktif katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca simülasyon çalışmalarına yük gemileri, teknoloji firmaları, endüstri birlikleri ve liman güvenliği konusunda kritik riskli otomobil ve yiyecek / içecek üreticileri ve distribütörlerinin tedarik zinciri temsilcileri, CEO'ları ve üst düzey yöneticileri de katılmıştır (OECD 2003).

Katılımcılar, 11 Eylül'e benzer bir saldırı meydana geldiğinde, gerçek hayatta yapmaları gereken şekilde sahte bir krize cevap vermek için talimatlandırılmıştır. Senaryo Los Angeles limanından çıkan bir kamyonun üzerindeki konteynerde radyolojik bombanın kazayla keşfedilmesiyle başlamıştır. Savannah limanında şüpheli teröristlerin gözaltına alınması ile tırmandırılmıştır. Simüle edilen üç haftalık süre boyunca, Minneapolis'te bir başka bomba tespit edilmiş ve Chicago'da üçüncü bir bomba patlatılmıştır. Harp oyununun sonunda, saldırılardan kaynaklanan maddi

kayıpların yaklaşık 58 milyar ABD dolarına ulaştığı tahmin edilmektedir (OECD 2003).

Denizcilik endüstrisinde 11 Eylül saldırılarından başka güvenlik konusunda daha fazla dikkat gerektiren önemli bir olay olmadığından, uluslararası toplum risklerle yaşamayı öğrenmiş ve bu olağan riskleri en aza indirmek için bir dizi girişimde bulunmuştur. Güvenlik söz konusu olduğunda, genellikle kargo hırsızlığı, kargo sahtekarlığı, korsanlık, silahlı soygun ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi geleneksel sorunları ele almaya odaklanmıştır (Trelawny 2006).

ABD'ye yapılan yıkıcı 11 Eylül terörist saldırıları bu olağan süreci tamamen değiştirmiş ve küresel topluluk terörle ilgili riskleri ciddiye almaya başlamıştır. Saldırı sonrası ABD, terörle mücadelesinde uluslararası destek almak için “iki yönlü yaklaşımı” benimsemiştir (Beckman 2005). İlk olarak, ABD, üye devletlerin terör tehdidiyle başa çıkmak için yeni önlemler almalarını gerektiren eylemlerde bulunması için BM (özellikle BMGK) ve IMO gibi ilgili uluslararası kuruluşlarla yakın çalışmalar başlatmıştır (BMGK 2001).

İkincisi, ABD, özellikle ülkeye giren mallarla ilgili olarak, deniz ticaretini güvence altına almak için ikili olarak veya “gönüllüler koalisyonu- *coalition of the willing*” şeklinde bir dizi önlem almıştır (Beckman 2005).

Alınan önlemlerin bazıları uluslararası toplumun geri kalanı üzerinde az düzeyde etki gösterirken, ABD'nin dünyanın yaklaşık %30'unu elinde tutan en büyük ticaret ülkesi olması nedeniyle hem teknik hem de mali açıdan uluslararası deniz ticaretinde yer alanlar üzerinde önemli etkileri olmuştur (Shapiro J 2006).

Her ne kadar sektördeki birçok ülke ve paydaş bu önlemlere karşı çıksa da tek taraflı olduklarını ve aceleyle ortaya çıktıklarını savunsa da ABD gibi büyük bir ekonomi ile

ticaret yapmanın önemi, küresel deniz ticaretindeki her oyuncuyu güvenlik ihtiyacı ile uluslararası ticaretin sorunsuz akışı arasında hassas bir dengeleme hareketine zorlamıştır. Aynı zamanda, IMO, WCO (*World Customs Organization*) ve G8 gibi diğer uluslararası kuruluşlar da aktif olarak bu güvenlikleştirme hareketine katılmış ve uluslararası ticarete katılan gemi ve limanlara karşı yeni güvenlik standartları benimsemiştir (Salleh 2006).

Görüldüğü üzere, 11 Eylül saldırılarından sonra ortaya çıkan süreç, ABD önderliğinde başlatılan ve genel itibariyle terörle mücadele kapsamında yürütülen, bir güvenlikleştirme sürecidir. Bu süreçte maksat, terörün/teröristlerin denizleri ve denizle bağlantılı faaliyetleri terör maksadıyla kullanılmasının engellenmesidir.

4.4.b. Somali Açıklarında Korsanlık Faaliyetleri Sonrasındaki Süreç

Vreý tarafından, Afrika Güvenlik Değerlendirmesinde kaleme alınmış '*Securitising Piracy- Korsanlığın Güvenlikleştirilmesi*' çalışmasında, Afrika Boynuzu'ndaki deniz haydutluğu vakalarına ilişkin olarak, denizde yaşanan bir güvenlik tehdidiyle baş edebilmek maksadıyla Birleşmiş Milletler içinde bir güvenlikleştirme sürecinin yaşandığını savunulmaktadır. Yazarın argümanı, BM tarafından alınan çeşitli kararlar vasıtasıyla, deniz haydutluğunun, yerinden edilmiş Somali toplumuna gıda akışına, deniz yoluyla yöneltilebilir varoluşsal bir tehdit olarak sunulması, tehditle başa çıkmak için ise uluslararası deniz kuvvetlerinin seferber edilmesi gibi olağanüstü bir tedbirin meşrulaştırmasıdır (Vreý 2011).

Vreý, dünya nüfusu arttıkça, deniz yoluyla yapılan ticaret oranının da önemli ölçüde arttığını bunun da güvenli denizlere olan ihtiyacımıza önemli oranda yansıdığını belirtmiştir (Vreý 2011). Ayrıca, açık deniz ulaştırma yollarının açık tutulmasının insanlık için hayati öneme haiz olduğunu, insani gelişmenin devamı maksadıyla

yapılan ulaştırma ve ticari faaliyetlere olanak verdiğinin altını çizmektedir (Vrey 2009). Bu kapsamda Vrey, deniz güvenliğine bağdaştırılan unsurlara bir yenisini daha eklemiş, denizlerinin korunmasının insanlık için hayati bir öneme haiz olduğunu ifade etmiştir.

Oliveira, Somali'de korsanliğın güvenlikleştirilmesi sürecinin tanımlanmasında daha ileri bir iddiada bulunarak, bir makro güvenlikleştirme sürecinin gerçekleştiğini, birden fazla aktörün ve referans nesnesinin birleştirildiğini, farklı analiz düzeylerinde (Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK-UNSC) en üst seviyede olmak üzere) birden fazla dinleyici kitlesinin hedeflediğini, savunmaktadır. BMGK, korsanliğı denizlerin düzeni için genel bir tehdit, evre, insan hayatı ve mülkiyet için ise fiziksel bir tehdit olarak kabul etmiştir (Oliveira 2015). Bahse konu kabul, donanma unsurlarının, Somali'nin karasularına girmesine ve korsanlık ve denizde silahlı soygun eylemlerini bastırmak için "gerekli tüm araçları" kullanmasına olanak tanıyan bir kararın (UNSC 2008) yayınlanmasına yol açmıştır. Devletlerin tehdidi kabul etmesi, korsanliğın yol açtığı varoluşsal tehditler ile mücadele etmek için BMGK kararıyla verilen özel yetkileri alarak donanma unsurlarının seferber edilmesini meşrulaştırmıştır (Oliveira 2015).

02 Haziran 2008 tarihinde kabul edilen bu karar ile (1816 Sayılı Karar);

(1) lkelere deniz haydutluğu ile mücadele konusunda iş birliği yapma ve tehdit edilen/saldırıya uğrayan gemilere yardım etme çağrısında bulunulmuş,

(2) IMO'ya konunun takibi ve rapor hazırlama sorumluluğu verilmiş,

(3) Deniz haydutluğu ile mücadele eden ülkelerin kuvvetlerine, daha önceden Somali Geçici Federal Hkmetine bildirim yapmak suretiyle, bu kararın alındığı tarihten itibaren 6 ay süre ile Somali karasularına girme hakkı tanınmış ve müteakip

dönemlerde bu sürenin uzatılması için yetki verme niyetini bildirilmiştir (United Nations, 2008).

Görüldüğü gibi, BMGK, korsanlık faaliyetini, varoluşsal ve olağanüstü önlemler alınmasını gerektiren bir tehdit olarak belirlemiş ve akabinde, 1816 sayılı kararı yayınlamıştır. Oysa ki, BMDHS (Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi), karasuyu rejimini, egemenliği tamamıyla sahildevlete ait olarak düzenlemiştir⁸, karasularında tıpkı kara ülkesinde olduğu gibi bayrak devletinin haricindeki başka bir devlet gemisinin, her seferinde sahildevletinin onayı olmadan, bulunmasına cevaz vermemiştir⁹. Ancak olağanüstü bir tedbir, BM tarafından böyle bir karar alınmış ve yürürlüğe sokulmuştur.

Birleşmiş Milletler, 2007'den itibaren, korsanlığa karşı uygulamaya koyduğu kolluk faaliyetleri ile Afrika Kıtasının deniz sorunları ile giderek daha fazla ilgilenmeye başlamıştır (Chatham House 2009). İlk odak noktası, uluslararası deniz koruması altındaki yiyecek yardımlarının engellenmeden Somali'ye ulaştırılması olmuştur. BM kısa bir süre sonra, Afrika Boynuzu'nda uluslararası bir deniz müdahalesine izin veren daha ileri kararlar yoluyla yaptırımlarını genişletmiştir (Brenthurst Foundation 2010). Kraska, Wilson ve Cordner, BM'nin Somali'de yaşanan korsanlık sorununa ilişkin olarak bir dizi karar ile güvenlikleştirmede ki rolünü ana hatlarıyla belirtmişlerdir (bkz. Tablo 4.3) (Kraska, Wilson ve Cordner 2009).

⁸ “**Madde 2** Karasularının, karasuları ,zerindeki hava sahası ile karasularının deniz yatağı ve toprak altının hukuki rejimi;

1- Sahildevletinin **egemenliği** kara ,ülkesinin ve iç sularının ötesinde ve bir Takımda Devleti söz konusu olduğunda, takımda sularının ötesinde **karasuları denilen** bir bitişik deniz bölgesine kadar uzanır (BMDHS 1982).

⁹ **Madde 30:** Bir savaş gemisinin sahildevletinin kanun ve kurallarına uymaması:

Bir savaş gemisinin sahildevletinin karasularından geçişe ilişkin kanunlarına ve kurallarına uymaması ve bunlara uyması konusunda kendisine yapılan talebi dikkate almaması halinde, sahildevlet devlet bu geminin derhal karasularını terk etmesini isteyebilir” (BM 1982).

	BM GÜVENLİK KONSEYİ KARARLARI	KARARIN AMACI
1	1814 (Mayıs 2008)	Devletleri ve bölgesel örgütleri Dünya Gıda Programının deniz konvoylarını korumaya çağrı.
2	1816 (Haziran 2008)	Somali'deki korsanlığa karşı daha fazla uluslararası iş birliğini teşvik etmek ve Somali'deki korsanlıkla mücadelede geçici federal hükümete yardım etmek.
3	1838 (Ekim 2008)	Devletlerin etkilenen bölgeye uçaklarını ve gemilerini görevlendirerek korsanlıkla mücadelede aktif olarak yer almak, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin korsanlıkla ilgili hükümlerinin yenilenmesi.
4	1846 (Aralık 2008)	Seyrüsefer güvenliğine karşı yasadışı hareketlerin önlenmesine ilişkin sözleşme korsanların iadesi ve kovuşturması.
5	1851 (Aralık 2008)	Somali topraklarında gözaltına alınan ve takip edilen korsanların haklarının tanınması için devletler ve bölgesel kuruluşlarda özel anlaşmalar yapılmasının teşvik edilmesi.

Tablo 4.3. BM'nin Afrika Korsanlığıyla İlgili Kararları Kaynak: (BM 2012).

2008 BM kararları (1816, 1838, 1846, 1851), devletlerin ve hükümetlerinin, armatörlerin ve denizcilik örgütlerinin uluslararası toplumun dikkatini kıyı ötesi bir tehdide çeviren ve aktörlerin bahse konu tehdide yanıt vermesi için meşru bir zemin oluşturulması çağrılarına verilen bir cevaptır (Bueger 2010).

Bahse konu BM kararları, bir söz edim (*speech act*) yoluyla korsanlığın, gıda ve deniz güvenliği için bir tehdit olduğunu belirtmiş, böylece, korsanların sığındığı bazı

Somali topraklarında, Somali egemenliğini geçici olarak kısıtlamış, aktörleri, devlet sınırlarını aşan deniz tehditleriyle basa çıkmak maksadıyla uluslararası iş birliğine kaynak ayırmaya ikna etmiş, korsanlık problemi için bir konsept oluşturmuş ve failleri kovuşturmak için mevcut yasal rejimleri güncellemiş veya genişletmiştir. Böylelikle korsanlık, karar vericilerin (özellikle BM'nin), tehdit hakkındaki açık söylemleri ve devletlerin ve bölgesel kuruluşların usule ilişkin kurumsal uygulamaları ile güvenleştirilmiştir. Böylelikle Somali, Afrika ve küresel ekonomi için güvenlik etkileri olan Afrika deniz tehdidine karşı, kıt ve pahalı deniz kaynaklarının tahsis edilmesi sağlanmıştır (Vreý 2011).

4.5. Dinleyici Kitlesinin Olağanüstü Tedbirleri Kabulü Sürecinin Analizi

Gerek 11 Eylül saldırıları gerekse, Somali açıklarında da yaşanan korsanlık faaliyetleri sonucu ortaya çıkan `deniz güvenliğine` ilişkin güvenleştirme girişimleri kapsamında; alınan olağanüstü tedbirlerin dinleyici kitleler tarafından kabul edilip edilmediğinin incelenmesi maksadıyla, devletlerin, uluslararası kuruluşların veya oluşturulan koalisyon güçlerinin, deniz güvenliği adı altında icra ettikleri faaliyetler/çıkarılan yasalar ve harekâtların `onay` süreçleri mercek altına alınmıştır.

Bu kapsamda öncelikle, bahse konu tedbirlerin en kapsamlısı ve dünya kamuoyu tarafından en yakından takip edilen gelişme olan BM Güvenlik Konseyi'nin Somali açıklarında korsanlıkla mücadele kapsamında almış olduğu kararlar incelenmiştir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik konseyi tarafından, Somali açıklarında Korsanlıkla mücadele kapsamında; 4'ü (1816, 1838, 1846, 1851 numaralı kararlar) 2008 yılında, 1'i (1897 numaralı karar) 2009 yılında, 2'si (1918, 1950 numaralı kararlar) 2010

yılında ve 3'ü (1976, 2015 ve 2020 numaralı kararlar) 2011 yılında olmak üzere toplam 10 adet karar çıkarılmıştır (BM 2012).

Bahse konu kararlar incelendiğinde, bütün kararların oybirliği ile (*unomious*) alındığı (Kabul:15, Çekimsiz: 0, Red: 0), BMGK'nin 5 daimî üyesi (ABD, Rusya, Çin, Fransa, İngiltere) dahil olmak üzere oylamalar arasında değişen, geçici üyelerle birlikte, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu (2010 yılı) 30 farklı ülkenin toplam 10 oylamaya katıldığı ve tüm oylamalarda, Güvenlik Konseyi'nin tüm üyelerinin kararları kabul ettiği görülmüştür (BM 2008, BM 2009).

Deniz güvenliği adı altında icra edilen bir diğer harekât AB tarafından gerçekleştirilen, Atalanta Harekâtıdır. Korsanlık faaliyetlerini karşı Aden Körfezi ve Somali açıklarında icra edilen bir AB projesidir. Harekât, AB Konseyi tarafından artan korsanlık faaliyetleri üzerine BM Güvenlik Konseyi'nin yukarıda bahsedilen düzenlemelerini desteklemek için 10 Kasım 2008 tarihinde alınan karara istinaden, Atalanta Harekâtı maksadıyla aktive edilen AB Deniz Görev Kuvveti, 2008 Aralık ayı içerisinde Aden Körfezi ve Somali açıklarında fiili olarak göreve yapmasını kapsamaktadır. Bu operasyon daha sonra 2009 Aralık ayında bir yıl süreyle, 8 Aralık 2010 yılında ise iki yıl süreyle uzatılmıştır (Avrupa Konseyi 2008). Operasyon süresi iki kez uzatıldığı için, operasyonun AB eksenli ve mevcut durumunu sürdüren bir karakter ile kabul görmüştür (Sodha 2011)

AB'nin savunma ve güvenlik politikası alanında gerçekleştirilen ilk deniz harekâtı olan Atalanta Operasyonunun öncelikli amacı, Somali'deki ihtiyaç sahibi insanlara gıda yardımında bulunan Dünya Gıda Programının (WFP) yardım gemileri için güvenlik sağlamaktır (Kouchner 2008).

Atalanta Harekatı'nın karar alma süreci gözönünde bulundurulduğunda, 10 Kasım 2008 tarihinde "Konsey Ortak Eylemi 2008/851/CFSP" sayılı kararına istinaden gerçekleştirildiği görülmektedir. Karar alma sürecinde, üye devletlerin görüşlerini ortaya koymak maksadıyla Siyaset ve Güvenlik Komitesi (SGK) kurulmuş, komisyona her üye devletten bir temsilci iştirak etmiştir (Tatlıoğlu 2016). AB Konseyi karar aşamasında üç değişik usul uygulanmaktadır; oybirliği, oy çokluğu ve nitelikli çoğunluk. Ancak, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası, kararların üyeler arasında oybirliği ile alındığı en önemli kural dışılığı oluşturmaktadır (AB Başkanlığı 2019). Bu kapsamda, bahse konu harekâtın yapılmasına, tüm AB ülkeleri oybirliği ile karar vermiştir.

Deniz güvenliği alanında faaliyetler icra eden bir başka kuruluş olan NATO'nun deniz faaliyetleri, 2011 yılında kabul edilen İttifak Deniz Stratejisi'nde açıkça belirlenmektedir. Bu bağlamda, NATO deniz harekâtları, toplu savunma, kriz yönetimi, kooperatif güvenliği ve deniz güvenliğini kapsamaktadır. NATO Deniz kuvvetleri, stratejik, güvenlik ve harbe yönelik faaliyetleri ile, caydırıcılık, savunma ve istikrarın sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. NATO`, deniz güvenliği adı altında 4 harekât icra etmiş ve etmektedir (NATO 2019). Bahse konu harekatlar aşağıda sunulmuştur.

- Deniz Muhafızı Harekatı (*Operation Sea Guardian*); 2016 Kasım ayında, potansiyel olarak yedi adet deniz güvenliği operasyonu (MSO-*Maritime Security Operations*) görevini kapsayacak şekilde esnek bir harekât olarak başlatılmıştır. Bugüne kadar, üç MSO görevi yürütmüştür, bunlar; deniz güvenliği kapasite artırımı, denizde durumsal farkındalığa destek ve denizde terörizmle mücadeleye destek olduğu belirtilmektedir. Deniz Muhafızı Harekâtı hali hazırda Akdeniz'de faaliyet göstermektedir. Kuzey Atlantik Konseyi anlaşması doğrultusunda (NATO'nun en üst

düzyey siyasi karar alma organı) DMH, ek dört MSO görevinden herhangi birini de gerçekteşirebilmektedir (NATO 2019).

- Düzensiz Göçle Mücadele; NATO, mülteci ve göçmen krizine yardım etmek maksadıyla uluslararası çabalara katkıda bulunmaktadır. Bu amaçla, NATO gemileri (Şubat 2016'dan bu yana) ilgili ulusal ve AB makamlarıyla iş birliği içinde, Ege'deki yasadışı geçişlerin keşif, izleme ve gözetimini yürütmektedir (NATO 2019).

- Okyanus Kalkanı Harekâtı (*Operation Ocean Shield*); 2009'dan 2016'ya kadar, Okyanus Kalkanı Harekâtı ile NATO korsanlığı önlemek ve Afrika Boynuzu'ndaki insani yardım konvoylarını korumak maksadıyla uluslararası çabalara katkıda bulunmaktadır (NATO 2019).

- Etkin Çaba Harekâtı (*Operation Active Endeavour*); 2001'den 2016'ya kadar, Etkin Çaba Harekâtı ile Akdeniz'de terör tehdidinin engellenmesi, tespit edilmesi ve gerekirse etkisiz hale getirilmesine destek olunmuştur (NATO 2019).

NATO'nun karar sürecinde, karar, 29 üye ülkeden her birinin müşterek şekilde aldığı kararının neticesidir (NATO 2019). Tüm kararların oy birliğiyle alındığı göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu harekâtların icrası ve harekâtların dayandırıldığı NATO Deniz Stratejisi tüm üye ülkelerin onay ve ortak kararı sonucu meydana geldiği görülmektedir.

Deniz güvenliğine ilişkin yapılanlar sadece askeri operasyonlarla kısıtlı kalmamıştır. Özellikle 11 Eylül saldırılarından sonra ABD'nin öncülüğünde birçok inisiyatif geliştirilmiş, denizcilik sektörüne uluslararası yeni kural/kısıtlamalar getirilmiştir.

11 Eylül saldırılarının ardından, kargoyla ilgili riskleri, özellikle ülkeye giren kargoların güvenliği için ABD, üç ana girişim başlatmıştır; C-TPAT (*Customs-Trade*

Partnership Against Terrorism), CSI (*Container Security Initiative*) ve 24 Saat Kuralı¹⁰. ABD tarafından, bahse konu kural ve kısıtlamaların uygulanması talep edilmiş bir önceki kısımda da belirtildiği gibi, her ne kadar sektördeki birçok ülke ve paydaş bu önlemlere karşı çıksa da IMO, WCO ve G8 gibi diğer uluslararası kuruluşlarının desteği ile kurallar ve kısıtlamalar yürürlüğe girmiştir (akt. Salleh 2006:27).

Ancak, hedef kitlenin ikna sürecinde asıl dikkat çeken en çarpıcı husus, 11 Eylül'den sonra uygulanan en önemli gemi ve liman güvenlik girişimi (Salleh 2006) olan ve IMO tarafından hazırlanan ISPS (*International Ship and Port Security*) Kod uygulamalarıdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşanan 11 Eylül trajik olayları, gemilerin kırılganlığı ve özellikle de deniz taşımacılığının terör eyleminin bir vektörü olarak kullanılması olasılığını gündeme getirmiştir. Olayların bir sonucu olarak, Kasım 2001'de IMO Meclisi'nin A.924 (22) sayılı kararı ile, "Yolcu ve mürettebatın ve gemilerin güvenliğini tehdit eden terör eylemlerini önleme, tedbir ve prosedürlerinin gözden geçirilmesi" kararıyla, denizde ve limandaki gemilere karşı uluslararası terörist eylemlerin önlenmesi ve bastırılması maksadıyla bazı yasal ve teknik düzenlemeler yapılmıştır. Amaç, deniz taşımacılığının uluslararası terörizmin hedefi olma olasılığını yönetmek ve en aza indirmek amacıyla, gemilerin ve limanların genel güvenliğini artırmaktır (IMO 2012).

Bu bağlamda, 11 Eylül'den sonra uygulanan en önemli gemi ve liman güvenlik girişimini olan ve IMO tarafından kaleme alınan ISPS Kod uygulamalarının

¹⁰ Geleneksel olarak, yükün ayrıntılarını içeren kargo bildirimleri, geminin limana gelmesinden ve kargo boşaltılmadan önce geminin kaptanı tarafından bildirilir. Şubat 2003'te ABD, göndericilerin ABD'ye gönderdikleri tüm gönderiler için ayrıntılı bir bildirimde bulunmalarını gerektiren 24 Saat Kuralı'nı uygulamaya başlamıştır (Salleh 2006).

onaylanması maksadıyla, 9- 13 Aralık 2002 tarihleri arasında, IMO`da `Deniz Güvenliği Diplomatik Konferansı¹¹ toplanmıştır. Konferansta ISPS Kod¹²`un kabul edilmesi de dahil olmak üzere, SOLAS 74'te değişiklik yapan çok sayıda karar alınmıştır. Rekor bir sürede¹³ kabul edilen ISPS Kanunu, “Teröristleri Amerika kıyılarından olabildiğince uzakta tespit edilmesi ve engellenmesi özellikle ABD ile ticaret yapanlar olmak üzere gemilerin ve limanların güvenliğini arttırmanın daha iyi olduğu` fikrine dayanmaktadır (Parrit 2004). Kurallar, SOLAS 74`ün bir parçasıdır, dolayısıyla tüm üyeler kuralları uygulamakla yükümlüdür¹⁴.

Bir başka dikkat çeken uygulama ise, ABD'nin dünya deniz taşımacılığındaki en önemli ve en etkin girişimlerinden biri olan MTSA 2002'dir (*Maritime Transportation Security Act- Deniz Ulaştırma Güvenliği Kanunu 2002*). 25 Kasım 2002'de imzalanan “MTSA 2002 (*Public Law 107–295—NOV. 25, 2002*)”, ABD su yollarını ve limanlarını terör eylemlerinden korumak için tasarlanmıştır. Başka bir deyişle, kanun, ISPS Kodunun ABD versiyonudur (Kulisch 2006). ABD Sahil Güvenlik Müdürü tarafından, MTSA 2002'nin ve ilgili hükümlerinin uygulanmasının maliyetinin başlangıçta yaklaşık olarak 1.125 milyar ABD Doları ve sonrasında her yıl 699 milyon ABD Doları olduğu tahmin edilmektedir (Very 2006). ABD Senatosunda, 14 Kasım 2002`de konuya ilişkin yapılan oylamada karar, 95 evet, 0 hayır oyuyla kabul edilmiştir (US Senate 2002).

¹¹ Konferansa, SOLAS 1974 sözleşmesine imza koyan 108 Devlet temsilci, IMO üye devletinden iki gözlemci ve IMO ile ilişkili kurumdan iki temsilci katılmıştır. Diğer Birleşmiş Milletler ihtisas ajanslarından, hükümetler arası kuruluşlardan ve sivil toplum kuruluşlarından da gözlemciler yer almıştır (IMO 2012).

¹² Mevcut SOLAS 1974 Bölüm XI (Deniz güvenliğini artırmak için özel önlemler) Bölüm XI-1 olarak yeniden numaralandırılmıştır. Yeniden numaralandırılan Bölüm XI-1'den sonra yeni bir Bölüm XI-2 (Deniz güvenliğini artırmak için Özel Önlemler) eklenmiştir. Yeni bölümün XI-2/2 sayılı Tüzüğü ISPS Kod uygulamalarını düzenlemektedir (IMO 2012).

¹³ ISPS Kodu, 11 Eylül olayından 15 ay ve 2 gün içinde kaleme alınıp onaylanmıştır (Salleh 2006).

¹⁴ SOLAS 1974 Sözleşmesine 2013 yılı itibarı ile dünya denizcilik filosunun % 99`undan fazlasını temsil eden 162 ülke taraftı (UDHB n.d).

4.6. Değerlendirme

Bu bölümde, ikinci bölümde değinilen deniz güvenliği yazını kapsamında oluşturulan kavram, üçüncü bölümde incelenen güvenlikleştirme yaklaşımı çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu maksatla devletlerin, uluslararası kuruluşların resmî belgelerinde, uygulamalarında ve almış oldukları kararlarla güvenlikleştirme sürecini nasıl hayata geçirdiklerine dair analiz yapılmıştır.

Bu bağlamda, öncelikle güvenlikleştirici aktörün bulunması maksadıyla deniz güvenliği iki döneme ayrılmış, 11 Eylül saldırıları sonrası ve Somali açıklarında yaşanan korsanlık faaliyetleri sonrası yaşanan güvenlikleştirme süreçleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. İlave olarak gerek güvenlikleştirme süreçlerinin sonuçları gerek dinleyici kitlenin bulunması gerekse dinleyici kitlenin ikna edilip edilmediğinin incelenmesi için ise uluslararası kuruluşların deniz güvenliği adı altında icra ettikleri faaliyetler ve onay süreçleri mercek altına alınmıştır.

Deniz güvenliğinin güvenlikleştirilmesine ilişkin yazın taraması incelendiğinde, deniz güvenliğinin güvenlikleştirme kavramı çerçevesinde ele alınmasının mümkün olduğu ancak dikkatli bir güvenlikleştirme sürecinin izlenmesi gerektiği aksi takdirde yanlış yatırımların veya çok pahalı kısa vadeli çözümlerin tercih edilebileceği görülmüştür.

Ayrıca, deniz güvenliğinin, sadece terör ve terör ile bağlantılı faaliyetlerden dolayı değil aynı zamanda küreselleşmenin itici gücü konumunda olan, deniz ticaretinin ve deniz ulaştırma yollarının korunması/güvence altına alınması, denizlerin özgürce ve güvenli olarak kullanılması boyutunda, refah ve zenginliği devam ettirilebilmesi için güvenlikleştirme kaçınılmazdır.

Devletlerin ve uluslararası kuruluşların deniz güvenliğini ilişkilendirdikleri varoluşsal tehditler ve bu tehditlerin yöneltildiği referans nesnelerin tespit edilmesi amacıyla, yapılan incelemede, gerek uluslararası kuruluşların gerekse devletlerin, deniz güvenliğine yönelik tehditleri varoluşsal bir tehdit olarak göstermek yerine (ikinci bölümde açıklanan tehdit spektrumunda yer alan tehditleri teker teker saymak yerine), deniz güvenliğini yokluğunun, genelde insanlığın özelde ise devletlerin, kritik hassasiyetlerini, hayati fonksiyonlarını, hayatta kalmaları için ihtiyacı duydukları olguları deniz güvenliği ile bağdaştırdıkları görülmüştür. “Eğer korunmaz ise (deniz güvenliği) hayatta kalmayız” algısı yaratıldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda yapılan analiz neticesinde, deniz güvenliğinin yokluğu durumunda tehdit altında olduğu belirtilen hassasiyetlerden bazıları, ulusal/uluslararası güvenlik, ulusal menfaatler, ekonomik güvenlik, ekonomik gelişim, ülkelerin yüksek çıkarları, büyüme, serbest ticaret ve ulaşım, refah, turizm, küresel ticaret, istikrar, insan güvenliği ve enerji güvenliğidir.

Genel olarak toplumun, devletin hayatta kalması için gereken hassasiyetlerin, ihtiyaçların birçoğunun tehdit altında olacağı algısının söz edim vasıtasıyla yaratıldığı, bunların yokluğunun ise büyük bir beka problemi olduğunun altı çizilmektedir.

Sürecin incelenmesinde diğer önemli bir husus olan aktör analizi çerçevesinde, analiz iki basamakta yapılmıştır. Birincisi, 11 Eylül saldırıları sonrası ortaya çıkan süreç, ikincisi ise, Somali açıklarında meydana gelen korsanlık/silahlı soygun vakalarında yaşanan artış sonrası ortaya çıkan süreçtir.

Bu kapsamda, 11 Eylül saldırıları sonrasında yaşanan süreç incelendiğinde, özellikle bu boyutlarda hatta daha yıkıcı boyutta bir terör saldırısının ancak denizden gelebileceği ön görüşünün belirleyici bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Ön görüşün kuvvetli olarak desteklenmesi (simülasyonlar, raporlar ve akademik yazın) “terör”ün

deniz güvenliği kavramının içine iyice yerleştirmiş ve kavramın güvenlikleştirilmesi sürecinde “kendi kendine referans (*self-referential*) niteliğine bürünmesini sağlamıştır.

Bu süreçte ABD tarafından yerine getirilen “Gvenikleştirici Aktör” rolü, uluslararası ortamda da destek görmüştür. Ancak korsanlıkla mücadele faaliyetlerinden farklı olarak bu süreçte hedef kitle öncelikle Amerikan halkı sonra ABD Kongre yeleri daha sonra ise uluslararası denizcilik sektörü ve paydaşları olmuştur. Bu kapsamda alınan maliyetli tedbirler kuvvetli bir çoğunlukla kabul edilmiştir.

Korsanlık faaliyetlerinin artmasının ardından yaşanan süreçte ise öncelikli kaygı, deniz ulaştırma yollarının korunması ve deniz ticaretinin güvenliği olmuştur. BMGK, korsanlık faaliyetini, varoluşsal ve olağanüstü önlemler alınmasını gerektiren bir tehdit olarak belirlemiş ve akabinde, 1816 sayılı kararı yayınlamıştır.

Böylelikle korsanlık bağlamında deniz güvenliği, karar vericilerin (zellikle BM'nin), tehdit hakkında ki açık söylemleri ve devletlerin ve bölgesel kuruluşların usule ilişkin kurumsal uygulamaları ile güvenlikleştirilmiştir.

Bu süreçte, “Gvenikleştirici Aktör” BM, hedef kitle ise BM ye devletleri olmuştur.

Gerek 11 Eylül saldırıları gerekse, Somali açıklarında yaşanan korsanlık faaliyetleri sonucu ortaya çıkan “deniz güvenliğine” ilişkin güvenlikleştirme girişimleri kapsamında, alınan olağanüstü tedbirlerin dinleyici kitleler tarafından kabul edilip edilmediğinin incelenmesi maksadıyla, devletlerin, uluslararası kuruluşların veya oluşturulan koalisyon güçlerinin, deniz güvenliği adı altında icra ettikleri faaliyetler/çıkarılan yasalar ve harekâtların “onay” süreçleri mercek altına alınmıştır.

Bu kapsamda özellikle aşağıda yer alan faaliyetlerine odaklanılmıştır;

- ISPS Kod ve MTSA uygulamaları,
- BM Güvenlik Konseyi Kararları,
- AB tarafından Deniz Güvenliği adı altında yapılan faaliyetler (Atalanta Harekâtı),
- NATO tarafından Deniz Güvenliği adı altında yapılan faaliyetler (Deniz Muhafızı Harekâtı, Düzensiz Göçle Mücadele, Okyanus Kalkanı Harekâtı, Etkin Çaba Harekâtı).

Bahse konu karar/uygulama ve hareketlerin onay süreçlerine bakıldığında, oylamaların icra edildiği tüm platformlarda, (ABD Kongresi, BMGK, IMO, Avrupa Konseyi, Kuzey Atlantik Konseyi (NAC)) karar/uygulama ve hareketlerin oybirliği ile kabul edildiği görülmüştür. Hedef kitlenin ikna edildiğinin anlaşılabilirliği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, deniz güvenliğinin güvenlileştirilmesi sürecinde;

- Güvenlileştirici aktörün, 11 Eylül sonrası dönem için Amerika Birleşik Devletleri, korsanlık faaliyetlerinin ortaya çıkışından sonra ise BMGK,
- Hedef kitlenin, BM üye ülkeleri, uluslararası toplum ve devletler (hükümetler),
- Referans nesnesinin, evrensel toplumun refahı, güvenliği ve küresel ekonomi,
- Tehdidin ise, deniz güvenliğinin yokluğu bağlamında, ulusal/uluslararası güvenliğin, refahın, ekonominin, istikrarın ve ülkelerin yüksek çıkarlarını tehlikeye düşmesi/yok edilmesine yönelik tüm tehditler olduğu değerlendirilmiştir.

Deniz güvenliği adı altında icra edilen, özelde denizcilik sektörünü genelde ise küresel ticareti ve seyir serbestisini etkileyecek, yüksek maliyetli ve uluslararası harekât/uygulama ve yasaların, uluslararası kuruluşlarda ve/veya devletlerin yasama

organlarında, ikna olmuş hedef kitlenin oybirliği ile almış oldukları kararlara istinaden icrası, güvenlikleştirme sürecinin “*ne gibi sonuçlarla*” sorusuna cevap vermektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ

Bu çalışmada, giriş bölümünde belirtilen “Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen güvenlikleştirme kuramının hangi aktörler tarafından, yirmi birinci yüzyılda deniz güvenliğine nasıl uygulandığı” araştırma sorusunun cevaplandırılması ve “Yirmi birinci yüzyılda denizlerin güvenlikleştirilmesi Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen yaklaşıma uygun olarak yapılmıştır.” hipotezinin test edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma sorusu içindeki üç önemli bileşen, deniz güvenliği, güvenlikleştirme ve aktörlerin icra ettiği faaliyetlerdir. Bu çerçevede, ana soruyu cevaplayabilmek için öncelikle “Deniz Güvenliği” terimi tanımlanmıştır. Deniz güvenliğinden ne anlaşıldığı ortaya konulmuş ve tehdit algıları belirlenmiştir. Bu noktada uluslararası kuruluşların ve ülkelerin, resmî açıklamaları, deniz güvenliği stratejileri incelenmiş, neyi/nasıl/ne için tehdit olarak algıladıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Sadece bahse konu aktörlerin değil, aynı zamanda “deniz güvenliğine” ilişkin akademik yazın taraması ile akademisyenlerin tanım ve tehdit algıları da incelenmiştir.

Deniz güvenliği bu şekilde incelendikten sonra ikinci önemli bileşen olan “Güvenlikleştirme” yaklaşımı analiz edilmiştir. Bu maksatla özellikle söz edimine (*Speech Act*) verilen önem ve yaklaşım genel hatlarıyla incelenmiştir.

Deniz güvenliği tanımının belirlenip, güvenlikleştirme teorisi açıklandıktan sonra, deniz güvenliğinin güvenlikleştirilme süreci mercek altına alınmıştır. Bu maksatla, deniz güvenliğinin güvenlikleştirmesine ilişkin kısa bir alan yazın taraması yapılmış, devletlerin ve uluslararası kuruluşların deniz güvenliğini ilişkilendirdikleri varoluşsal

tehditler ve bu tehditlerin yöneltildiği referans nesnelere tespit edilmesi amacıyla, resmî belgeler ve analiz/raporlar incelenmiştir. Güvenlikleştirici aktörün bulunması için deniz güvenliği iki döneme ayrılmış, 11 Eylül saldırıları sonrası ve Somali açıklarında yaşanan korsanlık faaliyetleri sonrası yaşanan güvenlikleştirme süreçleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan sonuçlar müteakip paragraflarda sunulmuştur.

Deniz güvenliği, üzerinde uzlaşma sağlanmamış, anlamı kesin olarak belirlenememiş muğlak bir kavram olarak kalmaya devam etmektedir. Kavram, aktörler tarafından onun adına icra edilen faaliyetlerle anlam kazanmaktadır. Aktörler kavramın anlamını konusunda anlaşmaya varsalar bile, pratik anlamı, aktör, zaman ve mekâna göre değişmeye devam edecektir.

Bu kapsamda, evrensel olarak kabul edilebilir bir deniz güvenliği tanımını oluşturmaya çalışmak sonuçsuz bir çaba olacaktır. Ancak, yapılan alan yazın taramasında da görüldüğü gibi kavramın tanımı/anlamı konusunda yaşanan belirsizlik, kavrama ilişkin tehdit algısında yaşanmamaktadır. Özellikle deniz ulaştırma yollarının/seyir serbestisinin korunması ve denizde/denizden terör tehlikesi genel olarak kabul edilmiş hassasiyetlerdir. Bu tehditler/risklere karşı alınacak tedbirler konusunda değişik yaklaşımlar ortaya konulmasına karşın deniz güvenliğini sağlamak amacıyla, mevcut kanunlar, Birleşmiş Milletler kararları ve iş birliği içerisinde hareket edilmesi konusunda fikir birliği mevcuttur.

Kopenhag Okulu yazarlarına göre güvenlikleştirme, mevcudiyetin unsurlarına tehdit olarak görünen bir olguya (varoluşsal tehdit) karşı, olağanüstü ve acil tedbirler alınması gerekliliğini ifade eden ve sosyal inşayı başarılı bir şekilde ortaya koyan özneler arası bir söz edimidir (Miş 2014).

Buzan ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Güvenikleştirme” yaklaşımı analiste politik bir açıklama vermez, bunun yerine, analistin güvenikleştirme ve güvensizleştirme vakalarını izleyebileceği teorik bir analiz aracıdır.

Eğer güvenikleştirici aktör, bir varoluşsal tehdidin önceliği ve aciliyetiyle ilgili bir argüman aracılığıyla, normalde tabi tutulacağı prosedürleri veya kuralları ortadan kaldırmayı başardıysa, bir güvenikleştirme vakasından söz edebiliriz.

Güvenikleştirme teorisinin, devletin varlığını tehdit eden durumlarda, acilen ve olağan dışı önlemler almasının toplum nezdinde meşrulaştırma amacı göz önüne alındığında Kopenhag Okulu yazarlarının güvenikleştirmeye olan yaklaşımında da devletin, aktörlerin yardımı ile güvenikleştirmeyi gerekli kılan her türlü durumu ve adımları planlı ve stratejik bir eylem olarak oluşturduğu açıkça belirtilmektedir.

Sonuçta, güvenikleştirme teorisi, kritik güvenlik çalışmalarında günümüzde en özlü ve çekici analitik araçlardan birini sunmaktadır.

Tüm bu incelenen hususların ışığında, deniz güvenliğinin güvenikleştirilmesi sürecine bakıldığında, deniz güvenliğinin güvenikleştirme kavramı çerçevesinde ele alınmasının mümkün olduğu görülmüştür. Ancak dikkatli bir güvenikleştirme sürecinin izlenmesi gerekmektedir aksi takdirde yanlış yatırımların veya çok pahalı kısa vadeli çözümlerin tercih edilebilme riski bulunmaktadır.

Yapılan inceleme ve analizlerde, bir veya birçok tehdidin varoluşsal bir tehdit olarak sunulmasının yerine, deniz güvenliği kavramının içinde yer alan tehditler bir bütün olarak ele alınmış ve “deniz güvenliğinin yokluğu” varoluşsal bir tehdit, bir beka sorunu olarak sunulmuştur. Deniz güvenliğinin yokluğunun, devletler için varoluşsal bir tehdit olarak görülmesinin iki ana sebebi bulunmaktadır. Bunlardan ilki, küreselleşmenin itici gücü olan deniz ticareti ve deniz ekonomisine (mavi ekonomi)

aynı zamana gelişmiş devletlerin refahlarını borçlu oldukları ekonomilerinin de büyük oranda bağlı olması, bundan dolayı, deniz ulaştırma yollarının devamlı açık ve güvenli olması gerekliliği; ikincisi ise, 11 Eylül saldırıları kadar ve hatta ondan daha yıkıcı bir terör saldırısının ancak denizden gelebileceği ve/veya denizde vuku bulabileceği inancıdır. Batı toplumunun bahse konu inancı, 11 Eylül sonrasında yayımlanan raporlar, icra edilen simülasyonlar ve akademik yazına dayandırılmaktadır.

Deniz güvenliğinin varoluşsal bir tehdit olarak görülmesinin tali sebeplerinden biri de AB Deniz Güvenlik Stratejisi ile deniz güvenliği alanına giren, Münhasır Ekonomik Bölge (MEB), Kıta Sahaneliği, Bitişik Bölge ve Balıkçılık Bölgesi gibi Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nde belirlenmiş, devletlerin deniz hak ve menfaatlerinin olduğu bölgelerin ve deniz sınırlarının korunması faaliyetlerinin de deniz güvenliği kavramının içine sokulmasıdır. Bahse konu bölgelerin, deniz güvenliği kavramına dahil edilmesinin sebebinin, bu bölgelere ilişkin ekonomik çıkarların olduğu değerlendirilmektedir.

11 Eylül saldırılarının sonuçlarından biri de, Başkanlık emri gereği hazırlanan ve 2005 yılında ABD tarafından yayınlanan, "Deniz Güvenliği İçin Ulusal Strateji" dir. Bu strateji ile ABD liderliğinde başlayan varoluşsal bir tehdit tanımlama ve olağanüstü tedbirler alınması süreci, başlangıçta Amerika ulusunu ve Kongre üyelerini hedef kitle olarak almıştır. Sonraki süreçte ise, gerek Somali açıklarında korsanlıkla mücadele sürecinin, deniz güvenliğinin ekonomik boyutuna küresel bir tehdit oluşturması gerekse tüm dünya denizlerinin tek bir güç tarafından güvenliğinin sağlanmasının pratik imkansızlığından dolayı, faaliyetler uluslararası alana taşınmış, ikna edilmesi gereken toplum (hedef kitle), bahse konu uluslararası örgüt üyeleri olmuştur (BM üyeleri, AB Komisyonu üyeleri, Kuzey Atlantik Konseyi üyeleri...vb.). İkinci süreçte

güvenikleştirici aktör de sabit kalmamış, denizlere bağlı ekonomik refahını devam ettirmek isteyen süper güçlerin liderlik ettiği BM olmuştur.

Güvenikleştirme sürecinin bir diğer önemli unsuru olan dinleyici kitlenin, olağanüstü tedbirlere (normal siyasi prosedür sınırları dışındaki eylemlerin haklı gösterilmesi) ikna edilmesi safhası ise, ilk durumda ABD halkının ve Kongresinin, saldırılardan sonra alınan kararları ve tedbirleri desteklemesi ile, ikinci durumda ise deniz güvenliği adı altında icra edilen başlıca harekâtların/ kanunların ve uygulamaların uluslararası kuruluşlarda oybirliği ile kabul edilmesiyle gerçekleştiğini görmekteyiz. Bu kapsamda güvenikleştirici aktörler, bir varoluşsal tehdidin önceliği ve aciliyeti ile ilgili bir argüman aracılığıyla, normalde tabi tutulacağı prosedürleri veya kuralları ortadan kaldırmayı başarmıştır.

Referans objesi yani, varlığı tehdit edilen unsur konusunda, genel itibariyle “ulusların refahı (ekonomik anlamda deniz güvenliği) ve egemenliği (teröre karşı deniz güvenliği) olduğu görülmüştür. Her iki olgunun da “*Eğer bu sorunu çözmezsek, her şey anlamsız olacak çünkü var olmayacağız veya problemle kendi başımıza ilgilenmekte özgür olmayacağız.*” algısı oluşturulmuştur.

Teori kapsamında incelenmesi gereken diğer unsurlar ise, deniz güvenliğinin “hangi koşullar altında” ve “ne gibi sonuçlarla” güvenikleştirdiğidir. Bu bağlamda, yapılan incelemede deniz güvenliğinin güvenikleştirmesi sürecinin aşağıda belirtilen koşullar altında gerçekleştiği değerlendirilmektedir.

- 11 Eylül saldırılarının getirmiş olduğu kaygı ortamı ve güvenlik endişeleri,
- 11 Eylül olaylarına benzer bir saldırının ancak denizden gelebileceği algısı,
- Somali açıklarında başlayan korsanlık/denizde silahlı soygun faaliyetlerinin dünya kamuoyunda çokça yankı bulması,

- Deniz ticaretine, küreselleşme ile paralel aşırı bağımlılık,
- Deniz yetki alanlarında keşfedilen veya keşfedilmeyi bekleyen doğal kaynakların varlığının tespit edilmesi,
- Teknolojik gelişmeler ile beraber açık deniz kaynaklarının kullanımının kolaylaşması/ kaynak çıkarımının ucuzlaması,

Güvenlikleştirmenin “ne gibi sonuçlar” doğurduğunun ortaya konulması amacıyla, deniz güvenliği bağlamında icra edilen uygulamalar/çıkarılan yasalar ve harekâtlar incelendiğinde;

- 11 Eylül saldırılarından sonraki süreçte güvenlikleştirici aktör olarak ABD’nin öne çıktığı, 2007’den itibaren ise BM ve IMO’nun bu rolü üstlendiği,
- Uluslararası bir katılım olduğu,
- Faaliyetlerin uluslararası kuruluş ve ulusal yasama organları düzeyinde çok büyük oranda onay gördüğü hatta oybirliği sağlandığı,
- Ekonomik olarak yüksek maliyetli olduğu,
- Sonuçlarının küresel düzeyde etkileri olduğu,
- Vatandaşların değil, onay süreçlerinde oy hakkı olan bürokrat/siyasilerin ikna edildiği (hedef kitle),
- Deniz sektörü paydaşları tarafından cılız da olsa birtakım itirazlar olduğu ancak kabul görmediği,
- Meşrulaştırılması için mutlaka uluslararası ortamda onay alındığı,
- İlginç bir şekilde, terörizm ile bağdaştırılan deniz güvenliği önlemlerinin sivil, deniz ulaştırma yollarının güvenliğinin sağlanması bağlamında icra edilen deniz güvenliği önemlerinin ise askeri mahiyette olduğu, tespit edilmiştir.

Sonuç itibariyle 2000’li yılların başından itibaren, deniz güvenliği, ABD ve BM tarafından (aktörler), ulusların refahına ve egemenliğine yönelik (referans objesi), söz edimi yoluyla, varoluşsal ve acil tedbirler alınması gereken bir tehdit olarak sunulmuş, bu kapsamda, özeldede denizcilik sektörünü genelde ise küresel ticareti ve seyir serbestisini etkileyecek, yüksek maliyetli tedbirler (uluslararası harekât/uygulama ve yasalar), uluslararası kuruluşlarda ve/veya devletlerin yasama organlarında, ikna olmuş hedef kitlenin oybirliği ile (ikna süreci) almış oldukları kararlara istinaden uygulanmış ve uygulanmaya devam etmektedir.

Giriş bölümünde belirtilen, “Yirmi birinci yüzyılda denizlerin güvenlikleştirilmesi Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen yaklaşıma uygun olarak yapılmıştır.” hipotezi test edilmiş ve deniz güvenliğinin güvenlikleştirilmesi sürecinin, yapılan kısıtlı analizlerle, Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen yaklaşıma uygun olduğu görülmüştür.

Çok tehditli bir ortamda, dünya ticaretinin büyük bir kısmının taşındığı, ekonomik ve sosyal anlamda hayati öneme haiz olan denizlerin, başta terör, korsanlık, yasa dışı göç, narkotik, kile imha silahlarının yaygınlaşması...vb gibi küresel tehditlerden korunması ve güvenliğinin sağlanmasının önemi başka bir çalışma konusu olabilir. Bu çalışmada deniz güvenliğinin önemini tartışılması amaçlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı, deniz güvenliği konusunun nasıl güvenlikleştirildiğinin tespit edilmesidir. Bu nedenle başlangıçta belirlenen, “Yirmi birinci yüzyılda denizlerin güvenlikleştirilmesi Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen yaklaşıma uygun olarak yapılmıştır.” hipotezi bu doğrultuda test edilmiştir.

KAYNAKÇA

9/11 Komisyonu, *The 9/11 Commission Report: Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks upon the United States*. 2002. Erişim Tarihi: 08.11.2019.

<https://www.9-11commission.gov/report/>

AB Başkanlığı. 2019. “Bir bakışta AB / Avrupa Birliğinde Yasama ve Karar Alma Süreçleri.” Erişim Tarihi: 01.11.2019.

https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginde-yasama-ve-karar-alma-surecleri_46220.html

AB Konseyi, Council Joint Action, 2008/851/CFSP, European Union Military Operation to Contribute to The Deterrence, Prevention and Repression of Acts of Piracy and Armed Robbery Off The Somali Coast, L 301/33.

ABD (US Department of Homeland Security). 2005. “U.S. National Strategy for Maritime Security.” Erişim Tarihi: 10.08.2019.

<https://www.hsdl.org/?view&did=456414>

ABD. 2004. “National Security Presidential Directive-41.” Erişim Tarihi:10.09.2019.
<https://fas.org/irp/offdocs/nspd/nspd41>.

Açıkmeşe, A. Sinem. 2011. “Algı Mı, Söylem Mi? Kopenhag Okulu ve Yeni-Klasik Gerçekçilikte Güvenlik Tehditleri.” *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 30: 43–73.

Açıkmeşe, A Sinem. 2008. “Kopenhag Okulu ve Realist Güvenlik Çalışmalarında Aktör, Tehdit ve Politika: Avrupa Güvenliği Üzerine Bir Değerlendirme.” Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.

Akçay Engin, Akbal Özdemir. 2013. “ABD Güvenlik Politikasında Söylem ve Pratik.” *Yönetim Bilimleri Dergisi* 11: 22, 7-29. Erişim Tarihi: 18.11.2019.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/46262>.

Aktaş, A. 2011. “Güvenikleştirme Yaklaşımı ve Türkiye'nin Ulusal Güvenlik Anlayışındaki Dönüşümü.” *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1(2), 7-47.

Alex Bellamy ve Paul Williams. 2010. *Understanding Peacekeeping*. Londra: Cambridge: Polity Press.

Ba, Alice D. 2011. "Staking Claims and Making Waves in the South China Sea: How Troubled are The Waters?" *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs* 33.3: 269-291. Erişim Tarihi: 11.10.2019.
<https://muse.jhu.edu/article/468541>

Bakır, Onur. 2007. `A Brief Analysis of Threats and Vulnerabilities in the Maritime Domain.` Yayınlanmamış Araştırma Raporu. Erişim Tarihi:15.08.2019
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.660.995&rep=rep1&type=pdf>

Baysal B., Lüleci Ç. 1990. "Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme Teorisi." *Güvenlik Stratejileri*, 22: 61–96.

Beckman R. 2005. "Legal Implications of the Proliferation Security Initiative" *The Best of Times, the Worst of Times: Maritime Security in the Asia-Pacific* içinde, derleyenler Ho J. ve Raymond C. Z. 215. Singapore: World Scientific Printers. Erişim Tarihi: 24.10.2019.
https://www.worldscientific.com/doi/abs/10.1142/9789812775191_0010

Bernard Kouchner.2008. "Acts Adopted Under Title of the EU Treaty", *Official Journal of the European Union*, 301:33-37. Erişim Tarihi: 27.02.2018.
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:330:0019>:

BM. 1982. "United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 Overview and full text." Erişim Tarihi:10.03.2018.
https://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/convention_overview_convention.htm

BM. 2012. "United Nations Documents on Piracy". Erişim Tarihi:17.09.2019.
https://www.un.org/depts/los/piracy/piracy_documents.htm.

BMGK Kararı 1373, Threats to international peace and security caused by terrorist acts, (S/RES/1373), 28 Eylül 2001. Erişim Tarihi: 10.11.2019
https://www.unodc.org/pdf/crime/terrorism/res_1373_english.pdf.

BMGK Kararı 1816, The Situation in Somalia, (S/RES/1816), 02 Haziran 2008.
Erişim Tarihi: 10.11.2019.
https://www.unodc.org/pdf/crime/terrorism/res_1816_english.pdf.

Britanica. 2019. "James Fenimore Cooper." Erişim Tarihi: 17.11.2019.
<https://www.britannica.com/biography/James-Fenimore-Cooper>.

Bueger, Christian. 2015. "What is maritime security?" *Marine Policy*, 53: 159-164.
Erişim Tarihi: 20.10.2016.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597X14003327>.

Buerger C. 2017. "Defining Maritime Security." Erişim Tarihi: 13.08.2019.
<http://www.safeseas.net/defining-maritime-security/>

Buzan, B., Wæver, O., Wæver, O., De Wilde, J. 1998. *Security: A New Framework For Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers.

Center for International Maritime Security. 2012. "What is international maritime security?" Erişim Tarihi: 10.12.2018.
<http://cimsec.org/what-is-international-maritimesecurity/> 2698.

Chatham House. 2009. "Pirates and How to Deal With Them." Erişim Tarihi: 17.09.2019. <https://www.chathamhouse.org/publications/papers/view/109035>

China International Studies. 2017. "America's Rethinking of Sea Power and Its Policy Impact." Erişim Tarihi: 18.11.2019.

Christian Bueger. 2010. "Security as performance: Securitization, Piracy and the United Nations Security Council." Yıllık toplantı bildirisi: Standing Group for International Relations. Stockholm, 2010. Erişim Tarihi : 27.02.2017.
<http://cep.rhul.ac.uk/news-and-events/2009/10/12/ecpr-standing-group-on-international-relations-stockholm-con.html>

Conley Heather, Jamie Kraut. 2010. *US Strategic Interests in the Arctic*. Washington: Center for Strategic and International Studies.

Cooper, J. Fenimore. 1860. *The Bravo*. New York: W. A. Townsend & Company.

Cozens P, Mossop J. 2005. *Capacity Building for Maritime Security Cooperation in the Asia-Pacific*. Wellington: Centre for Strategic Studies.

Daly, J. C. K. 2003. "al-Qaeda and Maritime Terrorism (Part I)." *Terrorism Monitor*, I (4):1. Erişim Tarihi: 12.11.2019.
<https://jamestown.org/program/al-qaeda-and-maritime-terrorism-part-i-2/>

Dedemen, Fatih. 2019. "Güvenlikleştirme Pratiklerinin Değişen Doğası: ABD ve İran Örneği." Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Edmunds T, Bueger C. 2017. "Beyond Seablindness: A New Agenda for Maritime Security Studies" *International Affairs*, 93(6), 1293-1311. Erişim Tarihi: 23.11.2018.
<https://doi.org/10.1093/ia/iix174>.

European Commission. 2019. "Towards an EU integrated approach to global maritime security." Erişim Tarihi : 17.10.2018.
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_14_224

European Commission. 2019. "Maritime security strategy." Erişim Tarihi: 18.11.2019.
https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime-security_en

European Union. 2014. "European Union Maritime Security Strategy." Council of the European Union Doc.11205/14. Brussels: European Union.

Feldt Lutz, Peter Roell, Ralph D. Thiele. 2013. "Maritime Security Perspectives For A Comprehensive Approach." *ISPSW Strategy Series: Focus on Defense and International Security* 222:1-25. Erişim Tarihi: 12.12.2018.
https://www.researchgate.net/profile/RalphThiele/publication/270875568_MaritimeSecurity-_Perspectives_for_a_Comprehensive_Approach

- Flynn, S. E. 2000. "Beyond Border Control." *Foreign Affairs*, 79(6); 62. Erişim Tarihi: 11.11.2019.
<https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/fora79&div=102&id>
- G 7. 2015. "G7 Foreign Ministers' Statement on Maritime Security." Erişim Tarihi: 22.08.2019.
<https://www.mofa.go.jp/files/000147444.pdf>
- Germond, Basil. 2015. "The Geopolitical Dimension of Maritime Security." *Marine Policy* 54: 137-142. Erişim Tarihi: 10.02.2018.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597X14003509>
- Google Akademik. 2019. "C.Buerger." Erişim Tarihi: 19.10.2019
https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=C.+Bueger&btnG=
- Google Akademik. 2019. "Maritime Security 1800-1860." Erişim Tarihi:07.08.2019.
https://scholar.google.com.tr/scholar?q=%22Maritime+Security%22&hl=tr&as_sdt=0%2C5&as_ylo=1800&as_yhi=1860.
- Google Akademik. 2019. "Maritime Security." Erişim Tarihi: 07.08.2019.
https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=%22Maritime+Security%22&btnG=
- Haynes, Peter D. 2015. *Toward a New Maritime Strategy: American Naval Thinking in the Post-Cold War Era*. Annapolis: Naval Enstitute Press.
- HM Government. 2014. *The UK National Strategy for Maritime Security*. Londra: Williams Lea Group.
- Hussain MS. 2011. India-Iran Maritime Security Cooperation. ``Iran Review``.
Erişim Tarihi: 10.11.2019.
http://www.iranreview.org/content/Documents/India_Iran_Maritime_Security_Cooperation.htm.
- Huysmans, J. 1998. "Security! What do you mean? From concept to thick signifier." *European journal of international relations* 4(2), 226-255. Erişim Tarihi: 22.09.2019
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1354066198004002004>

IMO. 2012. "Maritime Security." Erişim Tarihi: 14.11.2019.

http://www.imo.org/en/OurWork/Security/Guide_to_Maritime_Security/

IMO. N.d. "History of SOLAS." Erişim Tarihi: 25.09.2019.

<http://www.imo.org/en/KnowledgeCentre/ReferencesAndArchives/HistoryofSOLAS/Pages/default.aspx>.

IMO. N.d. "Maritime Security." Erişim Tarihi: 12.09.2019.

http://www.imo.org/en/Media_Centre/HotTopics/piracy/Pages/default.aspx.

James Kraska ve Brian Wilson. 2009. "Maritime piracy in East Africa." *Journal of International Affairs* 62(2): 62–63. c.

https://www.jstor.org/stable/24358194?seq=1#page_scan_tab_contents

Keil, Kathrin. 2014. "The Arctic: A New Region of Conflict? The Case of Oil and Gas." *Cooperation and Conflict* 49.2 (2014): 162-190. Erişim Tarihi: 08.10.2019.

<https://journals.sagepub.com/>.

Klein Nathalie. 2011. *Maritime Security and the Law of the Sea*. Oxford & New York: Oxford University Press.

Kosai Shoki, Hironobu Unesaki. 2016 "Conceptualizing Maritime Security for Energy Transportation Security." *Journal of transportation security* 9.3-4: 175-190. Erişim tarihi: 10.09.2018. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs12198-016-0173-2.pdf>

Kraska James, Pedrozo Raul. 2013. *International Maritime Security Law*. Boston: Martinus Nijhoff.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597X0300126X>

Kulisch E. 2006. "Tethering Cargo Security Standards." *American Shipper*, 48 (1):32.

Erişim Tarihi: 10.11.2019.

<http://www.uscg.mil/hq/gcp/comrel/factfile/Factcards/MTSA2002.htm>

Kumar, S. ve J. Hoffmann. 2002. "Globalization: The Maritime Nexus" *Handbook of Maritime Economics and Business* içinde, derleyen C. Grammenos, 35-62. Londra: Lloyds List Press,

Mack John.2011. *The Sea:A Cultural History*. London: Reaktion Books.

Mahan A.T. 2011. *Deniz Gücünün Tarih Üzerine Etkisi 1660-1783*. Türkçesi: A. Tunçer Büyükonat. İstanbul: Griffin Yayınları.

Manicom, James. 2011. "Maritime boundary disputes in East Asia: lessons for the Arctic." *International Studies Perspectives* 12.3 : 327-340. Erişim Tarihi: 08.10.2019.
<https://academic.oup.com/isp/article-abstract/12/3/327/1832790>.

Michael C. Williams. 2003. "Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics", *International Studies Quarterly* 47(4): 526. Erişim Tarihi: 18.10.2019.
<https://academic.oup.com/isq/article-abstract/47/4/511/1804912>

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği. N.d. "Küresel Deniz Güvenliği Sorunları ve Doğurduğu Sonuçlar." Erişim Tarihi: 02.05.2018.
<https://www.mgk.gov.tr/index.php/jeostratejik-deniz-sorunlari>.

Miş, Nebi. 2011. "Güvenikleştirme Teorisi ve Siyasal Olanın Güvenikleştirilmesi." *Akademik İncelemeler Dergisi* 6 (2):345–81.

Murphy, M. N. 2009. *Small Boats, Weak States, Dirty Money: Piracy and Maritime Terrorism in the Modern World*. *Naval War College Review* 62(4): 14. Erişim Tarihi: 18.10.2019.
<https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1803&context=nwc-review>

Murph, M. N. 2010. *Small Boats, Weak States, Dirty Money: Piracy And Maritime Terrorism In The Modern World*. Londra: C Hurst & Co Publishers Ltd.

NATO. 2011. "Alliance Maritime Strategy." Erişim Tarihi: 20.10.2016.
https://www.nato.int/cps/ua/natohq/official_texts_75615.htm.

NATO. 2014. "North Atlantic Council Visit to Allied Maritime Command in Northwood." Erişim Tarihi: 11.11.2019.
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_107035.htm.

NATO. 2019. “NATO’s Maritime Activities.” Erişim Tarihi: 14.11.2019.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_70759.htm

NATO.2019. “Welcome to NATO.” Erişim Tarihi: 14.11.2019.

https://www.nato.int/nato-welcome/index_tr.html.

Newsome, Bruce. 2014. *A Practical Introduction to Security and Risk Management*. Washington: SAGE Publications Inc.

OECD, Security in Maritime Transport: Risk Factors And Economic Impact,

Temmuz 2003, Erişim Tarihi: 02.10.2019

http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/security_conf03/docs/oecd%20paper%20on%20the%20cost%20of%20security.pdf

Oliveira, G. C. 2015. “Securitization of Private Violence at Sea: The Construction of Somali Piracy as an International Security Problem”. *Freedom of Politics* içinde, derleyen Barrinha ve M.R. Freire, 107–140. Lisbon: ICS.

Parrit B. 2004. “Implement the ISPS Code by 1 July 2004? You must be joking!” *BIMCO Review 2004* içinde, derleyen BIMCO, 86-88. London: Book Production Consultants

Peterson J, Treat A. 2008. “The Post 9/11 Global Framework for Cargo Security.” *United States International Trade Commission, Journal of International Commerce and Economics*. Erişim Tarihi: 10.08.2017. <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/jice2&div=4&id=&page=>

Piedade, João. 2016. “From Politicization to Securitization of Maritime Security in the Gulf of Guinea.” *Croatian International Relations Review* 22 (75): 69–85. Erişim Tarihi: 18.10.2019 <https://doi.org/10.1515/cirr-2016-0003>.

Rahman, C. 2009. *Concepts Of Maritime Security: A Strategic Perspective On Alternative Visions For Good Order And Security At Sea, With Policy Implications For New Zealand*. New Zealand: Centre for Strategic Studies.

Ravi Sodha.2011. “Operation Atalanta: A Rational Choice Approach.” Yüksek Lisans Tezi, Maastricht University European Studies.

Roach, J. Ashley. 2004. "Initiatives to Enhance Maritime Security At Sea." *Marine Policy* 28.1: 41-66. Erişim Tarihi : 12.10.2019.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597X0300126X>

Rosenberg. 2019. "Landlocked Countries. No Adjacent Access to The Ocean."

Erişim Tarihi: 09.09.2019.

<http://geography.about.com/od/politicalgeography/a/landlocked.htm>.

Ross, Robert S. 2009. "China's Naval Nationalism: Sources, Prospects, and the US Response." *International Security* 34.2 : 46-81. Erişim Tarihi: 09.08.2019.

<https://www.mitpressjournals.org/doi/10.1162/isec.2009.34.2.46>.

S.G.K.lığı. 2017. "Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilat, Grev ve Yetkileri Ynetmeliği." Erişim Tarihi: 13.08.2019.

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.20169743.pdf>

Salleh, Norhasliza. 2006. "Post 9/11 Maritime Security Measures: Global Maritime Security Versus Facilitation of Global Maritime Trade." Doktora Tezi. World Maritime University.

Shapiro J. 2006. "International Cooperation on Homeland Security." *Protecting the Homeland 2006/2007* içinde, 47-48. Washington: Brooking Institution. Erişim Tarihi: 10.11.2019.

<https://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1287bq5>

SIPRI. 2014. "Future Challenges in International Maritime Security." Erişim Tarihi: 11.11.2019. <https://www.sipri.org/commentary/blog/2014/future-challenges-international-maritime-security>

Stephen Nemeth, Sara Mitchell, Elizabeth Nyman ve Paul Hensel. 2007. *UNCLOS and The Management of Maritime Conflicts*. Chicago: International Studies Association.

Steve Mark Jones. 2012. *Maritime Security: A Pratical Guide*. Londra: The Nautical Institute.

- Stritzel, H. 2014. "Securitization Theory and the Copenhagen School." *Security in Translation* içinde, derleyen Holger Stritzel, 11-37. London: Palgrave Macmillan,
- Tathioğlu, E. 2016. "AB Savunma Politikaları Kapsamında Askeri Operasyonlar ve Türkiye: Atalanta Örneği." Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Taureck, R. 2006. "Securitisation Theory and Securitisation Studies." *Journal of International Relations and Development* (9): 53-61. Erişim Tarihi: 18.10.2019.
- The Brenthurst Foundation. 2010. "Maritime Development in Africa." Erişim Tarihi: 17.09.2019.
<http://saimi.co.za/downloads/Research%20and%20Policy/MARITIME%20DEVELOPMENT%20IN%20AFRICA.pdf>
- The Wise Pen Team. 2010. "Maritime surveillance in support of CSDP, Wise Pen Final Report." Erişim Tarihi: 16.08.2019
http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/44d0718042982ce1bb66bb24ab1546e8/The_wise_pen_team_final_report_april_2010.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=44d0718042982ce1. Accessed 7 Feb 2016
- Till, G. 2018. *Seapower: A guide for the twenty-first century*. Londra: Routledge.
- To, Lee Lai. 2003. "China, the USA and the South China Sea conflicts." *Security Dialogue* 34.1: 25-39. Erişim Tarihi: 09.10.2019. Erişim Tarihi : 12.10.2019.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/09670106030341004>
- Trelawny C. 2005. "Filling the Gaps" *Containerization International*, 5 (39).
- UDHB. N.d. "SOLAS 74." Erişim Tarihi: 25.09.2019. <http://imo.udhb.gov.tr/TR/28solas74.aspx>
- UN. 2007. "Ocean Fact Sheet Package." Erişim Tarihi: 12 Kasım 2019.
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2017/05/Ocean-fact-sheet-package.pdf>.

UN. 2008. "Oceans And the Law of The Sea." Erişim Tarihi :
13.04.2017.https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_63_111.pdf

UN. 2008. *Index to Proceedings of the Security Council Sixty-third year-2008*. New York: UN Publications.

UN. 2009. *Index to Proceedings of the Security Council Sixty-fourth year-2009*. New York: UN Publications.

UN. 2016. "Understanding the Oceans Governance". Erişim Tarihi: 11.10.2019.
https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/22828Pratikto_PPT.pdf.
(UN 2016)

UN. 2019. *The Review of Maritime Transport 2019*. United Nations Publications: New York.

US Senate. 2019. "Roll Call Vote 107th Congress - 2nd Session." Erişim Tarihi: 10.11.2019.
https://www.senate.gov/legislative/LIS/roll_call_lists/roll_call_vote_cfm.cfm?congress=107&session=2&vote=00243

Vreÿ, F. 2009. "Bad Order at Sea : From the Gulf of Aden to the Gulf of Guinea." *African Security Review*, 18(3): 17–30. Erişim Tarihi: 10.11.2019.
https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10246029.2009.9627539?casa_token=BnWN1MtkEFkAAAAA:h8ncTSi8Tim2V8pcT9VOEsPB5SBedcxXwcG_Vuw-5kru8IqiGts-Mh9P0uogo4qb-_oF3Hklh3mjLVo

Vreÿ, Francois. 2010. "African Maritime Security: A Time for Good Order at Sea." *Australian Journal of Maritime & Ocean Affairs* 2.4: 121-132. Erişim Tarihi: 12.10.2019. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/18366503.2010.10815667>.

Vreÿ, Francois. 2011. "Securitising Piracy: A Maritime Peace Mission off the Horn of Africa?" *African Security Review* 20 (3): 54–66. Erişim Tarihi: 18.10.2019. <https://doi.org/10.1080/10246029.2011.614062>.

Vreÿ, Francois. 2013. "Turning the tide: revisiting African maritime security." *Scientia Militaria: South African Journal of Military Studies* 41.2 : 1-23. Erişim tarihi: 11.10.2019. <https://www.ajol.info/index.php/smsajms/article/view/97390>.

Wæver, O. 2003. 'Securitisation: Taking Stock of a Research Programme in Security Studies.' Erişim Tarihi: 16.11.2018, <http://www.docstoc.com/docs/906178/securitizationdiagram>.

Wæver, O. 2004. "Aberystwyth, Paris, Copenhagen. New school's in Security." International Studies Association'ın yıllık toplantısında sunulmuştur. Montreal, 2004 Erişim Tarihi: 30.09.2019.

[http://www.udc.edu.br/libwww/udc/uploads/uploadsMateriais/08052018165824Wæver,%20Ole%20\(2004\)%20Aberystwyth,%20Paris,%20Copenhagen_New%20Schools%20in%20Security%20Theory%20and%20Their%20Origins%20Between%20Core%20and%20Periphery.pdf](http://www.udc.edu.br/libwww/udc/uploads/uploadsMateriais/08052018165824Wæver,%20Ole%20(2004)%20Aberystwyth,%20Paris,%20Copenhagen_New%20Schools%20in%20Security%20Theory%20and%20Their%20Origins%20Between%20Core%20and%20Periphery.pdf)

Wolfers, Arnold. 1952. "National Security as an Ambiguous Symbol." *Political Science Quarterly*, 6(4):481. Erişim Tarihi: 10.11.2019. https://www.jstor.org/stable/2145138?seq=1#page_scan_tab_contents.